

BUENOS AIRES
LETO 67
JUNIJ
2000
LETO JUBILEJA

5

duhovno
življenje

Od zgoraj in od leve:

1. Blagoslov butaric in oljk v Mendozi.
2. Blagoslov butaric in oljk v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. *Foto: Marjan Jože Loboda.*
3. Procesija na cvetno nedeljo v Slomškovem domu. *Foto: Sanja Zarko Snoj.*
4. in 5. Velika sobota v Slovenski hiši: blagoslov ognja in velikonočna sveča, ki predstavljata Kristusa - Luč.
6. Pri vstajenski maši v cerkvi Marije Pomagaj je pel Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar ob orgelskem spremljanju Anke Savelli Gaser.
7. Pri vstajenski maši sta s prelatom Jožetom Škerbcem somaševala prelat Jože Guštin in Toni Bidovec. Napovedovalec je bil Tone Rode. *Foto: Marko Vombergar*

SPOMIN IN POZABA

FRANCI MARKEŽ

Petinpetdeset let mineva od dogodkov, ki so zaznamovali slovensko zgodovino in slovenski narod. Po teh dogodkih naš narod ne more biti več to, kar je bil. Vsekane so mu bile rane, ki se bodo počasi zacelile, a pustile bodo globoke brazgotine. 12.000 jih je bilo takrat mučenih in pobitih. To število je pretreslo vsako slovensko dušo, ki je sovraštvo še ni zastrupilo. Dolgo let je med nami veljalo kot višek okrutnosti in vzbujalo je osuplost in začudenost, da je med Slovenci do kaj takega sploh lahko prišlo. A v domovini se ga ni smelo omenjati, čeprav si lahko prešteval črne rute, objokane obraze in poslušal zamolklo šepetanje in tiho molitev.

Pa glej, ko to število še ni bilo dometo in preboljeno, se je v svetovni zgodovini premaknilo in potegnilo za seboj tudi dogodke v domovini. Glave v črnih rutah so že osivele, posušene solze so pustile brazde na obrazih. Šepetanje se je začelo spreminjati v glasno govorjenje, glas molitve je napolnil cerkve in gozdove. Odkrivala in zaznamovala so se množična grobišča, opisovala morišča, postavljena so bila znamenja sredi gozdov in jas, ljudje so začeli romati na kraje, ki jih prej sploh imenovati niso smeli.

Delavci pri kopanju jarkov odkopavajo kosti, spuščajo se v rove in vodnjake in odkrivajo okostnjake, odtrga se plaz grušča na pobočju in prikažejo se lobanje, jamarjem zapirajo pot obeljena okostja.

Grozljivost števila 12.000 je počasi omedlela. Ni bilo treba preštovati kosti, da si spoznal, da je bilo to število samo začetek, kruti sad prvega besnenja. Besnenje se je pa nadaljevalo, v svoji grozoti je postajalo že monotono. Število 12.000 se je stopnjevalo in množilo s 5, 10, 20, morda s 30 in še več. Naša lepa in idilična Slovenija je postala eno samo razsežno grobišče, posejano s kostmi Slovencev, Hrvatov, Srbov, Kozakov, Nemcev, Madžarov. Enim je bila domovina, ki je niso zapustili, drugi so bili izdani in prignani nazaj kot vrnjenci, drugi so bili zajeti tam ob koncu vojne, drugi spet so jo križali kot begunci proti zapadu. Vsi so bili pobiti

brez sodbe, iz maščevanja, ali kar tako, za vsak slučaj, ali za izrop. Taka so bila navodila in nikogar to ni motilo. Sto tisoči skozi desetletja zamolčani. In še danes nepriznani! Nihče ni kriv njihove smrti, nobeden se ničesar ne spominja. Okostnjaki so pač tam, pa nihče ne ve, ne kako, ne zakaj. Kar je bilo, je pač bilo. Bolje je tudi, da se o tem sploh ne govori. To ne bi bilo okusno, ne domoljubno, še manj pa krščansko. Pa še slabo bi vplivalo na mladino, ki mora gledati naprej.

Danes del svetovne družbe kar tekmuje pri obsojanju zločinov, zagrešenih, namišljenih ali bodočih. Čile, Argentina, Srbija, Avstrija, nazidem (italijanski fašizem se ne omenja) so zo-

pet in zopet na zatožni klopi. Večkrat gotovo zelo upravičeno.

Drugi del družbe pa prosi za odpuščanje: Vesoljna Cerkev, od križarskih vojska naprej, slovenska Cerkev, argentinska Cerkev. Za resnične in podtahnjene zločine in krivice, ki so jih ali naj bi jih zagrešili njih pripadniki. Za dejanja, ki iz zgodovinske perspektive drugače izpadajo, kot če bi se dogajala danes.

Zelo malo je pa znakov, da bi se v svetovni javnosti kdo spotaknil ob 100.000.000 žrtev komunizma, še manj, da bi ga kdo obsodil na mednarodnih forumih. O tem naj se čim manj piše in govori in čimprej naj vse pade v pozabo!

Spomin in pozaba.

Preveč so nas zaznamovali pobjoj domobrancev, preganjanja in pobijanja poštenih Slovencev, naša usoda beguncev in brezdomcev, krivična oznaka izdajstva, ki traja še do danes, da bi se vse to dalo in smelo pozabiti. Ohranjamo in prenašamo ta pietetni spomin iz roda v rod. Ohranili smo ga tudi za domovino in ji ga posredovali. Iz njega rastejo spominska znamenja in farne plošče, obeležena grobišča in žalne proslave. Obvarujejo ga pozabe.

Ne vemo, če bo v svetu kdaj prišlo do odločne obsodbe komunističnih zločinov. Da do tega pride, je tudi od našega spomina odvisno.

začetni družbeni nered. Tega sta uslužno dobavili vojna in okupacija.

Spričo revolucionarne kadrovske partije, spričo razmer na katoliški in liberalni levici je bil dan temeljni prostor za revolucijo. Čas revolucije pa se je takoj izkazal tudi za čas mučeništva. Preidimo sedaj k drugemu pogoju, ki je potreben za to, da pride do mučeništva. To so ljudje, ki so tudi v mučeniških časih pripravljeni vztrajati v tem, kar so, ne glede na preganjanje, muke in smrt.

Komunisti so, takoj ko so postavili osnovne točke svoje gverilske mreže, udarili po katoličanih. Nekoč bodo zgodovinarji morali ugotoviti, da so bili umori prominentnih katoličanov hkrati tudi inicialna dejanja revolucije. S temi umori je bilo vzpostavljeno družbeno stanje, ki je omogočalo vsakršno skrajnost, ki so jo komunisti potrebovali za izvedbo svojega projekta. Z udarcem proti katoličanom pa so pokazali tudi temeljne cilje revolucije: upor proti redu, ki ga je utemeljila civilizacija. Pokazalo se je s tem, kaj je bilo bistvo boljševiške revolucije: boljševiška revolucija ni bila zgolj politični prevrat, v svojem najg-

lobljem vzgonu je bila boljševiška revolucija duhovni prevrat. Njen cilj je bil postaviti novega človeka. Iz tega je razumljivo, zakaj je bilo krščanstvo največja ovira in največji nasprotnik boljševističnega komunizma: zato, ker je krščanstvo z vero v Boga utemeljevalo transcendentnega človeka. Na transcendenci utemeljen človek meri svoje vrednote v senci Absolutnega. Z njim enostavno ni mogoče manipulirati, ob njegovi prisotnosti partija ne more prav graditi nove družbe. Zato ga je treba izločiti: ali na smrt prestrašiti ali telesno ubiti. Tako je bilo po tisočletnem krščanskem obstajanju slovenskemu katoličanu naloženo, da v nekem človeško najbolj skrajnem in zgodovinsko najbolj dramatičnem času pokaže, kako trdni so temelji njegove vere. Naloženo je bilo slovenskim katoličanom - ali najboljšim ali posebej izbranim, kdo ve - da nekaj izpričajo, da postanejo priče - martyres.

Ko so komunisti sredi tridesetih let začeli dajati znake vedno bolj intenzivnega podtalnega delovanja, so katoličani na mah spoznali, od kod prihaja poglobljena nevarnost. To je bil čas nove kominternske politike, ki je ukazovala komunistom širom po svetu, da „ponudijo roko“ političnim in kulturnim silam, v katerih je že bilo prišlo do take korozije izvornoevropskega vzgona, da bi utegnile biti obvladljiv zaveznik. To je bil čas „protifašističnih“ ljudskih front. Tudi slovenski komunisti so delovali tako, da so se naseljevali v organizacijah in gibanjih, ki so bili na levici etabliranih sistemov. V takem položaju so videli katoličani dve nalogi. Najprej so morali sebe in druge začeti učiti umetnosti razločevanja: preiskovati, kaj je kaj in kdo je kdo. Drugič pa je bilo treba na novo premisliti sebe. Tu je šlo za to, katero od dveh možnosti je treba izbrati v nastalem položaju: ali v analitičnem miselnem naporu na novo doumeti svet in sebe ali pa s poglavljenim duhovnim življenjem tako prepoznati svoje krščansko obstajanje, da bo kos tudi največjim preizkušnjam. Zdi se, da je bila izbrana druga možnost, morda celo nekoliko na škodo prve. Naj bo že kakorkoli, dejstvo je, da se je zadnja leta pred vojno vzpostavilo tako intenzivno duhovno in versko življenje, da je iz njega mogla zrasti zvestoba, ki je vzdržala tudi v mukah in krvi.

Do vojne so katoličani postavili nekaj organizacij - tu ne mislimo na gospodarske in politične organizacije, ampak na organizacije, ki so se ukvarjale z idejnimi, nazorskimi in splošno-vzgojnimi vprašanji - s katerimi so mogli zajeti večino prebi-

valstva, zlasti mladine. Tu so bile Marijine kongregacije, fantovski in dekliški odseki in krožki, predvsem in na prvem mestu pa Katoliška akcija. Katoliška akcija je bila najprej organizirana za dijaško in univerzitetno mladino, potem pa tudi za druge segmente družbenega življenja: za kmete, za delavce, za vajence, za služkinje in tako dalje. Katoliška akcija je bila mišljena kot poglobljena pot za duhovno prenovo naroda. Komunisti so to seveda zelo dobro vedeli in najprej udarili po njej. Biti član Katoliške akcije je bilo v očeh komunistične propagande najhujša obtožba; vsi člani Katoliške akcije so bili „izdajalci“, čeprav je veljalo pravilo, ki so se ga držali tja do srede leta 1943, da člani Katoliške akcije ne smejo jemati v roke orožja.

Prvi umori komunistične gverile so se začeli jeseni leta 1941, potem pa so v zimskih mesecih nekoliko ponehali in se spet začeli razraščati s prvimi meseci naslednjega leta. Vrhunec so dosegli maja, junija, julija in avgusta leta 1942. Kakih osemsto do tisoč ljudi je bilo umorjenih, preden se je sredi julija organizirala prva obrambna enota vaške straže.

Sicer pa so ljudje kar čakali na domu, da pridejo komunistični gverilci in jih odpeljejo. Zlasti člani Katoliške akcije. Še danes ne moremo verjeti, da je tako bilo. Od vsega je tisto vztrajanje najbolj ganljivo, od vsega je tisto čakanje v grozi najbolj pretresljivo.

Na Brezovici pri Ljubljani so v noči na 13. junij 1942 prišli iz gozda komunistični gverilci in udarili po Mravljetovi družini: ubili so očeta Antona, sinova Franceta in Vinkota, sina Antona pa odpeljali s seboj v gozd in ga tam ubili. V vasi sta bila še dva člana Katoliške akcije, brata Janko in Zdravko Novak, prvi že profesor, drugi šele abiturient. Človek bi si mislil, da je bila usoda Mravljetove družine dovolj velik opomin, da je treba poskrbeti za svojo varnost. Mati ju je silila, naj gresta v Ljubljano, a onadva sta, kot drugi, čakala, dokler niso prišli 15. avgusta zvečer, ju odpeljali v gozd in tam pokončali.

Ti nenavadni ljudje so vztrajali in čakali. Tako je vztrajala in čakala v Rožnem Dolu sredi belokranjskih gozdov učiteljica Marica Nartnik, dokler niso prišli ponjo 23. junija in jo odpeljali. Tako je v Sodražici čakala učiteljica Ivanka Škrabec in v Hinjah učiteljica Darinka Čebulj: Ivanko so odpeljali 3. junija, Darinko pa 29. maja. V Zapotoku je tako čakal kmečki fant Franc Kozin - do 25. maja. In tako dalje, in tako dalje, in tako dalje!

Komunisti svojih žrtev niso samo ubijali, ampak so jih tudi mučili, tudi dolgo, včasih cele ure, včasih cele dneve. Da so bile govorice o komaj predstavljenih mukah koristne za ustvarjanje vzdušja strahu, je razumljivo. Po vsakem umoru, po vsakem njegovem opisu, ki se je nazadnje vedno prebil do ljudi, je šel čez deželo nov val groze. Nazadnje je bil ves prostor natrpan s strahom. V boljševiski revolucionalni pragmatiki ima mučenje svoje mesto. A nas vseeno pušča začudene.

Ni namreč mogoče zanikati, da je komunizem, za razliko od fašizma in nacizma, zgrajen na racionalnosti. Marx je bil racionalist, racionalist je bil tudi Lenin. Toda, sistematično delovanje razuma in aktiviranje tistih prostorov, iz katerih prihaja možnost mučenja - to dvoje je vendar v nasprotju, če se celo ne izključuje! In vendar so komunisti bili sposobni početi oboje! Ali je to delček, ki nam razkriva neko večjo celoto: njihovo izrednost in posebnost, katere del je tudi dejstvo, da so, po toliko zločinih, še sedaj in so še tu!

O mučenjih ni praktično nobenih zapiskov, toda vsakogar, ki so ga mučili, so tudi umorili. Mučenja so razkrila izkopana trupla. Vsi so morali iti skozi velike in hude bridkosti. Ob njih lahko samo molčimo. Bolečina namreč boli, a tega ni mogoče povedati z besedami. To je mogoče samo čutiti.

Mučeniški čas je šel čez Slovenijo v treh valovih. O prvem smo nekaj povedali. Ta je bil najvišji in najsilovitejši pomlad in poleti leta 1942. Drugi se je zgrnil nad ujete vaške stražarje in četnike, ki jih je komunistična gverila zajela v dolenskih in notranjskih postojankah jeseni 1943. Nekatere od teh so v tožilce in sodnike našemljeni komunisti pred smrtjo še obtožili, a to na stvari nič ne spremeni. Tretji val pa je bil od vseh najmočnejši in je zajel največ ljudi. Ko so maja 1945 slovenski komunisti dobili v roke od Angležev vrnjeno domobransko vojsko, so jo, z maloštevilnimi izjemami, vso pobili. To je bil holocidni umor ali holokavst.

To je bil uboj cele vojske. In zakaj štejemo vojake te vojske za mučence? Iz dveh razlogov. Prvič zato, ker so morali umreti zato, ker so bili kristjani - ker so stopili na pot, ki se je končala na robovih opuščenih rudniških jaškov in brezen vzhodne in južne Slovenije zato, ker so bili kristjani. Drugič pa zato, ker se ve, kako so umirali: Ker so umirali po krščansko. Slovenska domobranska vojska je bila v novejši zgodovini edinstven primer. Doletela jo je smrt vso in naenkrat in to je bila

SLOVENIJA DOBILA TRI NOVE ŠKOFE

Papež Janez Pavel II. je imenoval tri nove slovenske škofe. Pomožni škof za Ljubljano je Andrej Glavan, za Maribor Anton Stres in za Koper Jurij Bizjak. S tem imenovanjem se je zbor slovenskih škofov povečal na devet članov. Po besedah nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta je s tem slovenska škofovska konferenca dobila nove možnosti za večjo navzočnost v mednarodnih forumih, pa tudi za izboljšanje dela navznoter, saj si bodo škofje zdaj lažje porazdelili vodenje različnih komisij.

Papež je nove škofe imenoval na god fatimske Matere Božje (na ta dan pred 19 leti je na Trgu sv. Petra v Rimu Mehmet Ali Agca izvedel atentat na papeža).

Datum posvetitve še ni znan. Nadškof Rode je izjavil, da se nagibajo k temu, da bi bil vsak škof posvečen v „svoji“ stolnici. Na priložnostni tiskovni konferenci v Ljubljani je takole predstavil nove škofe.

Andrej Glavan ima veliko predvsem pastoralnih izkušenj. Rodil se je 14. oktobra 1943 v župniji Soteska pri Dolenjskih Toplicah. V duhovnika je bil posvečen leta 1972 in takrat nastopil službo nedeljskega kaplana v Škofji Loki. Od leta 1981 je župnik v Stari Loki. Bil je tudi dekan in prodekan loške dekanije, član duhovniškega sveta ljubljanske nadškofije, član nadškofijskega in medškofijskega katehetskega sveta, član komisije za pastorale družine itd. Imenovanje je bilo zanj „veliko presečenec“. Po prvem „šoku“, kot se je izrazil, pa ga je sprejel kot dar in milost.

Anton Stres se je rodil 15. decembra 1942 v Donački Gori, župnija Rogatec. Leta 1960 se je odločil, da bo vstopil v misijonsko družbo, k lazaristom. Teologijo je študiral v Ljubljani in Parizu. Po diplomu se je zaposlil na Teološki fakul-

poudarjeno krščanska smrt. To se ni zgodilo nikjer razen v Sloveniji. Ko so šli pred brezna, pred pištole in brzostrelke, kolona za kolono, so izrekli neke besede. Nagi in z razbitimi usti so izrekli najsvetejše besede, ki so jih poznali. Teh besed jih je naučila Cerkev: una, sancta, catholica. Vedeli so, kaj se z njimi godi, v zadnjem še živem predelu zavesti so tudi vedeli, kakšno vlogo imajo pri tem.

Mučenci slovenski, tisti, ki ste ali boste znani, in tisti, ki za vas ne bo nikoli nihče vedel, molite za slovenski narod!

teti v Ljubljani kot predavatelj filozofije. Doktoriral je leta 1974, deset let pozneje pa še iz filozofije. Od leta 1999 je dekan Teološke fakultete. Je avtor številnih knjig, študij in člankov. Od leta 1985 vodi komisijo Pravičnost in mir pri slovenski škofovski konferenci, od leta 1992 pa cerkveno komisijo za pogajanje z državo.

Jurij Bizjak se je rodil 22. februarja 1947 na Colu. Po semenišču v Vipavi je leta 1972 diplomiral na Teološki fakulteti v Ljubljani. Študij v Rimu je sklenil z doktoratom iz bibličnih znanosti. Od leta 1983 je profesor svetopisemskih ved na Teološki fakulteti v Ljubljani. Deset let je bil v skupini strokovnjakov, ki je prevedla in pripravila slovenski standardni prevod Svetega pisma. Njegovo imenovanje lahko razumemo kot potrditev.

Tretja fatimska skrivnost: ATENTAT NA PAPEŽA

Tretja skrivnost, ki je bila leta 1917 razodeta trem pastirčkom v portugalski vasi Fatimi, ni več skrivnost, čeprav ji do objave v celoti manjka še ustrezno pojasnilo vatikanske kongregacije za verski nauk.

Papež Janez Pavel II. je med tretjim obiskom na Portugalskem naložil državnemu tajniku kardinalu Sodanu, naj vesoljnemu občestvu pove vsaj to, za kaj gre, ko je beseda o tretji skrivnosti Fatime. In je na kratko pojasnil, da so trije pastirčki videli boj brežbožnih sistemov proti Cerkvi in kristjanom v zadnjem stoletju drugega tisočletja, predvidevali pa tudi atentat na papeža, ki se je zgodil 13. maja leta 1981.

Verniki z vseh koncev Evrope so se zgnili v kraj, kjer se je Marija leta 1917 pokazala šestkrat zapored, od maja do oktobra, vsakokrat 13. Veliko jih je tja prišlo peš ali po kolenih in vsaj pol milijona jih je vso noč molilo; pod milim nebom so pričakali papeža, ki je na Portugalsko prispel v petek zvečer, med romarje pa v soboto zjutraj.

Tretja pastirica, zdaj karmeličanka. Lucía de Jesus dos Santos je morala za objavo počakati jubilejno leto 2000 in dan, na katerega se je zgodilo, kar so vnaprej videli že trije pastirčki - atentat na papeža. Dogodek se jim je prikazal kot škof v belem - papež, ki kot mrtev pade pod streljo brežbožca. Tekst je poln simbolov, zato bodo kardinal Joseph Ratzinger in njegovi sodelavci po papeževem nalogu napisali ustrezno spremno besedilo za lažje razumevanje.

Dali so vse, kar so imeli - SVOJE ŽIVLJENJE

JOŽE BERNIK

Teharjel Stojimo na enem od številnih svetih krajev, s katerimi je posejana slovenska zemlja. Vsako leto se zbiramo tukaj in na drugih krajih v spomin daljne groze. Čemu? Iz pietete, iz hvaležnosti, morda iz dolžnosti? Za spravo? Da, tudi za spravo!

Da, tudi za spravo. Ne smemo pa pozabiti, da ima formula za spravo tri elemente: ljubezen, odpuščanje in pravičnost. Mnogo smo že slišali in govorili o prvih dveh elementih, o ljubezni in odpuščanju. Danes bomo rekli nekaj o pravici in pravičnosti.

Vprašajmo se, kaj smo mogli od lanske spominske slovesnosti spremeniti? Ali smo sploh bili pripravljeni kaj dejansko narediti za tukajšnje in druge žrtve velike povojne prevare, sovraštva in krutosti? Za naše sovce, za prijatelje, za neznane Slovence, Slovence in za njihove otroke? Že nad pol stoletja ležijo v neposvečenih grobiščih - brez pokopa, brez groba, brez imena, brez časti in uradno pozabljeni. Ali je pieteta do teh žrtev dovolj? Ali jim nismo dolžni kaj več?

Te žrtve in ti mučenci tukaj in drugod so dali vse, kar so imeli - svoje lastno življenje - dali so ga za svoje prepričanje, za domovino in za svojo vero. Prepričani smo, da so sedaj prav oni naši priprošnjiki pri Bogu. Izprosil so nam padec slovenskega komunizma in modrost in pogum za ustanovitev svobodne, suverene slovenske države. Sedaj je na nas preživelih, da gradimo naprej!

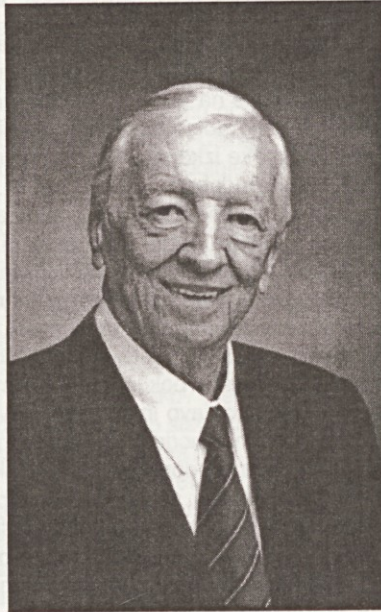
Kako naj odgovorimo na ta izziv?

Ali naj priznamo, da je v nas še vedno preveč strahu, potolčenosti, premalo poguma za pričevanje v javnosti, in da smo morda še preveč zaprti v svojo varno zasebnost?

Mnogokrat smo že govorili o naših dolžnostih do vseh medvojnih in povojnih žrtev treh totalitarizmov, premalo pa se zavedamo, da morajo biti naše dolžnosti dejavne, akcijske, stalne.

Z najvišjih uradov naše države in mediji nam govore, da so naše zahteve po spoštovanju človekovih pravic in dostojanstva mrtvih novo razdvajanje in klic po maščevanju. To ni res!

Tudi nekateri naši rojaki ne razumejo našega pričevanja, da je revolucionarno

sovražstvo poglajalo pri nas bolj globoko kot v kateremkoli civiliziranem narodu v svetu. Tudi formalna demokracija našega zadnjega desetletja in vsi napor dobro mislečih ljudi tega sovražnega razdvajanja ni mogla ublažiti, kaj šele izbrisati.

V zadnjem desetletju in še posebno v tem zadnjem letu našega stoletja so se okoli nas zgodile stvari, ki bi nas morale še posebno spomniti na čas sovražne okupacije, revolucije in vseh drugih grozot, ki so se zgodile pri nas v letih 1941 do 1945 in kasneje. Ali se je kdo v naši državi sploh spomnil na vse to naše gorje, ko so se okoli nas dogajale Slavonija, Bosna in Hercegovina, Kosovo in Srbija? In da smo mi Slovenci, majhni kot smo, imeli svoje Kosovo, že v tistih davnih štirih letih? Isti zloduh fundamentalističnega komunizma, naseljen v jugoslovanski vojski, ki smo jo obilno pitali prav Slovenci, je v teh krajih blizu nas leto za letom rušil, ubijal in brezobzirno trebil vse, kar je imel za sovražnika. Prav tako kot v tistem daljnem času štirih medvojnih let sovražne okupacije naše male dežele se je nad našimi južnimi sosedi razlilo prav tisto zlo, ki smo ga nekoč v tako veliki meri bili deležni mi Slovenci. Upravičeno lahko trdimo, da smo Slovenci doživeli svoje Kosovo že pred skoraj šestdesetimi leti. Naše Kosovo je bilo prav tako zločinsko,

uničevalno in je kršilo vse človekove naravne in pravne pravice. Zgodilo pa se je brez vednosti sveta, bilo je prikrito in cela desetletja z lažjo in veliko prevaro zakrito in zamolčano. In tako ostaja tudi sedaj.

Kdor med nami ne razume našega holokavsta tistih štirih let, ne more razumeti ničesar, niti sedanosti ne. Tista štiri leta pomenijo za revolucionarje neko „nedotakljivo relikvijo“, njihovo „skrinjo zaveze“, zibelko za uspešen napad na zgradbo celotne slovenske družbe in za iztrebljenje naše stoletne krščanske tradicije in vseh njenih simbolov. Še danes je za revolucionarje in za njihove oboževalce ta doba popolnoma nedotakljiva in nezmotljiva. Od teh „resnic“ revolucionarne religije in mitologije tistega časa ne zmorejo odstopiti niti za ped. Kajti vse bi se jim podro. Ta laičnopolitična religija je še vedno osnovni usmerjevalec slovenske državne naravnosti in v njej vidimo tudi najvišje predstavnike naše države. Morda ste že opazili, da se danes dopušča pisanje in govorjenje o naši skupni tragediji le od maja leta 1945 in naprej. Nedotakljiv pa ostaja tisti štiriletni čas, v katerem se je kalila in oblikovala fundamentalistična revolucija slovenskega komunizma. Ponavljam, kdor ne razume temeljne pomembnosti tistega časa in vseh njegovih temnih senc za naš slovenski prostor - tedaj in sedaj - ta resnično ne razume sedanosti ni ne bo razumel prihodnosti.

Mnogi v naši družbi kažejo resne znake amnezije o vsem tem. Mnogi politiki, kulturniki in celo nekateri katoliški laiki, na vseh ravneh odgovornosti, si ne upajo dvomiti revolucionarni razlagi tiste štiriletne doobe. Morda iz ignorance, komodnosti, oportunitizma ali spranih možganov. Morda ste tudi opazili, da se je celo zelo dobro prikazano pričevanje o slovenskem totalitarnem komunizmu na razstavi z imenom Temna stran meseca izognilo tistim štirim letom najbolj mračnega obdobja v naši zgodovini. Mnogi še vedno verjamejo, da tisto dobo zaznamuje borba med partizanstvom in domobranstvom. To gledanje je naivno in krivično. Revolucija z vsem svojim stalinstičnim fundamentalizmom je bila v polnem uničevalnem zagonu vsaj dve leti pred domobranstvom. Ponavljam, kdor tega ne razume, ne more razumeti vzrokov za naše sedanje notranje krize in vira za toliko ne-pravnosti sedaj v naši državi.

Pred leti, kmalu po osamosvojitvi, ko še ni bila odkrita in znana prevara „sesstopanja z oblasti“ slovenske komunistične elite in na obzorju še ni bilo slutiti načr-

tovanja njihove vrnitve na oblast in vseh posledic za nas in našo družbo, je slovenski mislec v Argentini, dr. Milan Komar, preroško napovedal „razplod“ komunizma v vseh odtenkih in v celotnem tki-
vu našega osebnega in družbenega življenja. Tedaj smo rekli, pesimist je. Žal, imel je hudo prav!

Naši mrtvi že skoraj deset let čakajo na oblasti naše formalno demokratične države, da jim vrne pravice in dostojanstvo.

Vprašam vas, kje v civiliziranem svetu bi mogel tak cinični molk o povojnih pobojih trajati tako dolgo in teptanje pravic mrtvih do dostojanstva biti tako dosledno?

Mnoge države, katerih državljani so imeli take in podobne travme vojne, revolucije in brezpravja, ki so doživljali holokavst svojih bližnjih in trpeli druga preganjanja, so znale živim in mrtvim ponuditi mir in spravo, civilno in pravno izenačenje. To ne samo z ustavnimi akti in zakoni, temveč tudi dejansko in praktično. Ponujajo se nam mnogi primeri Kambodže, Argentine in Čila, Španije in Nemčije, da imenujemo samo nekatere.

V mnogih deželah sveta državne oblasti še po desetletjih iščejo svoje v vojni pogrešane vojake in civiliste kjerkoli po svetu. Tak je primer Združenih držav Amerike. Nobena zgodovinska ali geografska razdalja, noben strošek in noben napor ni prevelik pri iskanju, identifikaciji

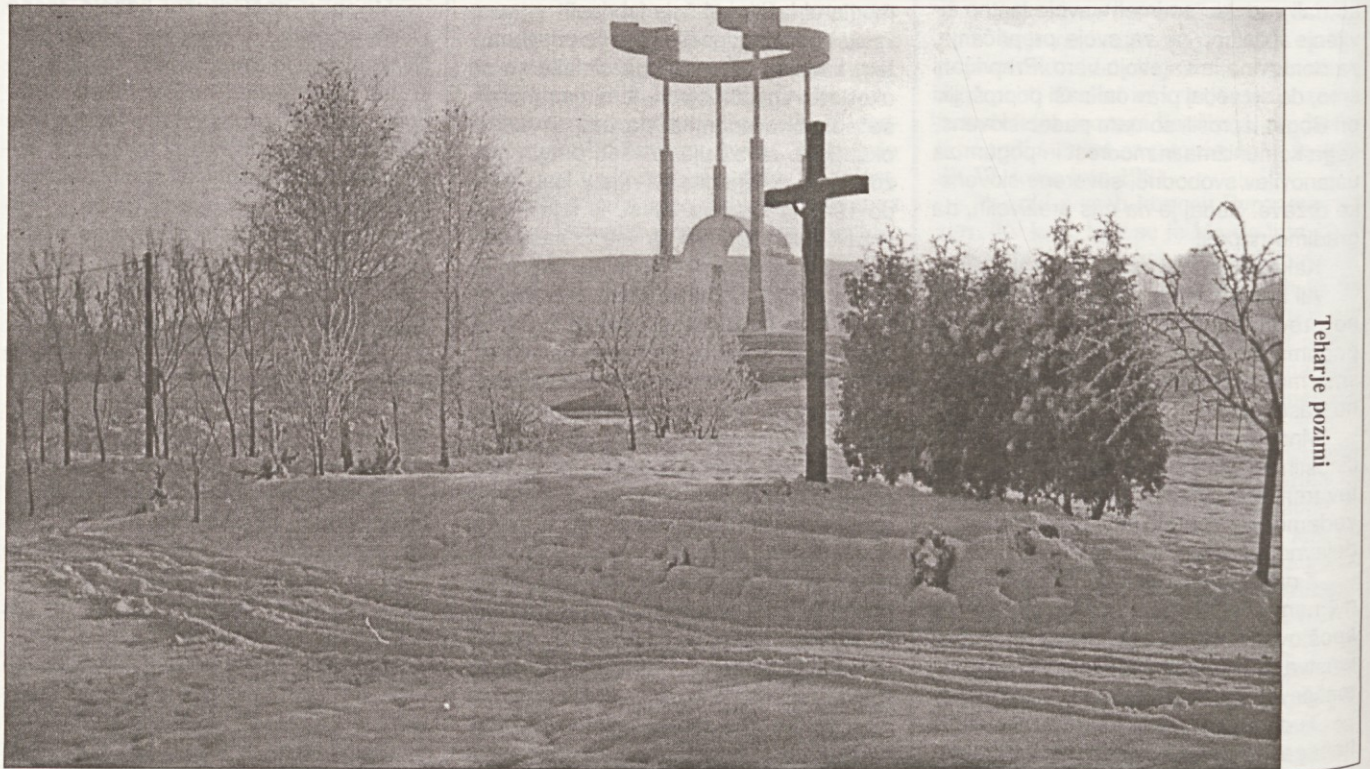
in za pogreb pogrešanih. S tem se država oddolži ne samo pogrešanim, temveč tudi njihovim svojcem. Svojci morejo šele ob grobu svojih dragih zaključiti ciklus dolgega žalovanja in izgubo drage osebe sprejeti kot dokončano. Ali je kdo pri nas med odgovornimi sploh kdaj pomislil na kaj takega? Prav nasprotno!

Namesto odločnega posega države v to žalostno stanje pri nas nam prihaja na uho izgovarjanje na težave z identifikacijo tolikih in tako dolgo pokopanih mrtvih, na velike stroške izkopavanja, na pravne nejasnosti in podobno. Pravijo, naj bi to bilo preštevanje kosti! Ali ni to pravo barbarstvo? Poglejte samo, kaj se godi z izkopanimi okostji pobitih v okolici Maribora. Odgovorni med našimi oblastmi nimajo ne volje ne politične poštenosti za odpiranje dogodkov iz tiste grozne dobe revolucije, za častni pokop vseh teh mrtvih ter popis in objavo imen vseh mrtvih v vojni in po vojni umorjenih in za urejanje mnogih še vedno odprtih pravnih posledic tega stanja. Ko se je samo enkrat pred leti pojavila skromna uradna zahteva po odprtju Brezigarjevega brezna blizu Ljubljane, je bilo v vladi odgovorjeno, da v proračunu za to ni denarja! To je seveda grozno, groteskno in cinično izgovarjanje. Slovenski davkoplačevalci plačujejo velike denarje za potovanja nekaterih državnih predstavnikov na vrhu oblasti, menda celo z dragim nadzvočnim letalom

Concorde, menda za zelo drago osebno publiciteto in promocijo nekaterih naših vidnih politikov na raznih koncih sveta in še za mnoge druge udobnosti in za iskanje osebnih časti. Tudi tam, kjer ni pomembnih slovenskih državnih interesov. Denarja za pokop tistih mrtvih, ki jih je dala umoriti oblastna predhodnica naše države pa - pravijo - ni!

Še več! Že pred letom dni je slovenska vlada poslala v Državni zbor predlog zakona o vojnih grobiščih. Mednarodni dogovori namreč skušajo zavarovati posmrtno ostanke padlih in umrlih vojakov, pokopanih v drugih državah, in to na enoten pravni način. Država mora na svojem ozemlju, kjer so ti tuji vojaki pokopani, urediti taka grobišča, postaviti neka obeležja in jih oskrbovati.

Poslušajte, prosim vas, vsi po vojni pobiti civilisti in neoboroženi slovenski vojaki domobranci so vključeni v ta predlog. Le zakaj, boste vprašali? Hote ali nehote bi ta predlog naše povojne žrtve, milo rečeno, pustil v sedanjih grobiščih, brez imena, brez groba, brez spomenika; njihova smrt ne bi bila nikoli pojasnjena in izpričana, zločinci bi ostali še naprej anonimni; svojci ne bi izvedeli ničesar o kraju in načinu smrti in ne bi mogli zaključiti svojega dolgega žalovanja. Odgovorne oblasti naše države, ki so krive za to stanje in za vključitev po vojnih umorjenih v predlog zakona za ureditev

Teharje pozimi

grobišč tujih vojakov na naši zemlji, bi si lahko doma in v svetovni javnosti po pilatovsko umile roke. Taka zakonodajna goljufija bi za vedno zakrila ta veliki zločin bratov nad neoboroženimi brati! Poudarjam: tak zakon bi pomenil dokončno moralno likvidacijo že fizično ubitih slovenskih ljudi. S tem bi bile te žrtve dokončno in za vedno izbrisane iz zgodovinskega spomina Slovencev, tako kot tudi njihovi morilci, pozabljene za vedno! To bi bila zadnja velika prevara na njihovi dolgi in kruti Kalvariji. Ali moremo kaj takega dopustiti?

V javnosti so se že pojavili namigi, da bi sedaj, ko se počasi vendar dosledno odpirajo bolj resnični pogledi na povojne poboje, bilo sicer primerno te povojne zločine raziskati. Toda - pravijo - tega bi se morala lotiti politična levica, ne pa desnica. Desnica, pravijo tisti, ki na tak način razmišljajo, bi vse to izrabila za svoje politične in druge manipulacije. Torej tako: Več kot pol stoletja slovenske oblasti prejšnjega režima niso hotele narediti nič. Tudi sedaj njihovih idejnih naslednikov v naši demokraciji, kakršna pač je, prav nič ne briga ta civilizacijska sramota. Videti pa je, da bi sedaj fundamentalisti nekdanjega in sedanjega režima vse to, s krvavo revolucijo in povojno tragedijo, ki ji je sledila, hoteli na hitro pospraviti pod navidezno pravno preprogo, to je, v predlagani zakon o vojnih grobiščih, tako da bi sami mogli ugajati Evropski zvezi. Pri tem pa nihče med oblastniki javno ne govori o kršenju človekovih pravic, o dostojanstvu mrtvih oseb in o kršenju moralnih in ustavnih zakonov, ki te pravice ščitijo. Kot da bi to dolgo kršenje naših osnovnih zakonov ne brigalo nikogar v državi!

Slovenska ustava pod poglavjem Človekove pravice in temeljne svoboščine v 65 členih govori o različnih človekovih pravicah. Prav tako govori o človekovih pravicah konvencija iz leta 1950, ki so jo sprejele članice Sveta Evrope (in jo spopetoma dopolnjujejo). Med članicami je tudi Slovenija.

Vendar: V naši državi ni bilo in ni slišati nobenega odgovornega državnega uradnika od vrha do tal, ki bi javno obsodil sedanje stanje in odločno nastopil proti tako doslednemu teptanju omenjenih pravic ubitih in nepokopanih. Nobenega glasu ne slišimo o kršitvi ustave in drugih zakonov. Kot da bi ne bilo nobenega urada v slovenski državi, ki naj bi varoval človekove pravice. Ker tak urad varuha ne deluje. Mislim, da bi potrebovali posebne- ga varuha samo za obrambo dostojans-

tva teh naših mrtvih. Slovenska ustava dopušča tako institucijo posebnih varuhov pravic državljanov! (Člen 159)

Morda je poleg toge ideologije starega režima za tako stanje kriv tudi prevladujoči „pragmatizem“ novega slovenskega „liberalizma“. Ta je seveda doraščal ob nedemokratskem komunizmu. Zato prav ta liberalizem danes pokriva vse grehe svojih učiteljev. Neki naš slovenski filozof pravi, da v liberalizmu ni prostora za pravičnost kot vrednoto. Citiram naprej: „Pravičnost... postane spolnjevanje določenih pravil in glavnega pomena je držati se določene procedure. Človekovo dobro in podobni pojmi imajo drugotno vlogo.“ (Dr. A. Jamnik, Tretji dan, december 1998, str. 50). S tem v zvezi omenja nekega tujega avtorja, ki smelo trdi: „Pravniki, ne filozofi so duhovščina liberalizma.“ (Ibidem.) Ali ni tudi pri nas tako? Nekateri pravniki in polito-sociologi so stebri na slovenskih tleh zraslega liberalizma?!

Ob tem bi morali nasloviti nekaj vprašanj o vsem tem na predsednika slovenske države, na predsednika vlade, na varuha človekovih pravic, na poslance Državnega zbora, na člane sodnega sistema, na tožilce, policijo, na pravnike in na vso slovensko civilno družbo. Vprašanje je: Kje ste bili ves ta čas in na kaj čakate pri vseh teh kršitvah božjega, človekovega in državnega prava? Na tako vprašanje, že večkrat postavljeno, še vedno nismo dobili nobenega odgovora, zato še enkrat vprašamo nekoliko drugače. Ali vas bodo morale evropske in druge države prisiliti k izvrševanju vaših dolžnosti do dostojanstva mrtvih rojakinj in rojakov, ubitih po koncu vojne? Tudi ta pot do zadoščenja teh pravic nam je odprta...

Naši dosedanji naporji za pravico in čast tukajšnjih žrtev so bili in bodo strma pot. Ponovno in ponovno se srečujemo in se zaletavamo v neki „princip“, ki naj bi - po razpadu komunistične fantomske zgradbe - usmerjal slovensko družbo v prihodnost. To je tako imenovana *cinična distanca*. Pisatelj Drago Jančar o tej pošasti pravi tole: „V jeziku prizemljenega pragmatizma je cinična distanca kot vrhovni princip pač samo goli pohlep po oblasti in moči, v imenu katere je mogoče storiti vse: odstraniti, zasmehovati, ponižati drugače misleče. In to res ni več demokracija... Cinična distanca nas vodi v to ali drugo obliko totalitarizma.“ V naši družbi je cinična distanca resnični princip vladanja. In: „Zaradi cinične distance, ki je sposobna pahniti, žaliti, zasmehovati ali celo

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JUNIJ

- **Splošni:** Da bi Jezusa Kristusa, ki ga molimo in slavimo v zakramentu evharistije, vredno prejemali kot kruh življenja za odrešenje sveta.
- **Misijonski:** Da bi apostolski in katoliški duh poživiljal duhovnike, redovnike, redovnice in laike na Kitajskem.
- **Slovenski:** Za naše zamejce, zdomce in izseljence, da bi ohranili zvestobo narodu, veri, Cerkvi in moralnim vrednotam.

preganjati vsakogar, ki ji je napoti, obmolke vse.“ (Egiptovski lonci mesa, str. 18 in 19). Mar ne vidimo v naši družbi nešteto pojavov takega zadržanja prav v vrhovih demokratično izvoljenih ljudi na oblasti? Ali bomo ob vsem tem obmolknili tudi mi?

V luči tega lahko razumemo - kot bi rekel isti pisatelj - dolgoletni diluvialni molk in diluvialno temo nad našo preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo. Vendar kljub vsemu temu moramo nadaljevati naše napore in korak za korakom hoditi našo pot pravice in sprave. Vendar besede in želje same ne morejo premakniti sveta. V rokah imamo kar nekaj pravnih sredstev. Morda mnogih od teh doslej še nismo znali ali si upali uporabljati v polni meri. Ne bom jih našteval, morali bi pa vedeti zanje. Nenehno moramo iskati novih načinov legitimnega pritiska na izvoljene predstavnike, da nas slišijo in ukrepajo. Žal še vedno ne znamo dovolj uporabljati pravice do peticij in javnih protestov, do vlaganja resnih pritožb in tožb zaradi kršenja pravic, doslednjega vztrajanja pri izvrševanju zakonov, nenehnega obleganja državnih tožilcev, policije in urada varuha človekovih pravic z našimi pravičnimi zahtevami po sodni raziskavi in obravnavi zločinov, storjenih po koncu vojne. Ostane nam tudi civilna neposlušnost. Ali smo na to pripravljeni? Ta sredstva za ustave kršenja dostojanstva mrtvih in za pravično popravilo krivic so pravična in njih zahteva naše sveta jeza. Vse to bo terjalo od nas vztrajnost, pogum in fizično vzdržljivost. Še posebno, ker vemo, da v našem pravnem sistemu mnogo stvari sploh ne deluje. In končno, tu je tudi mednarodna javnost. Tudi ta pot je odprta...

Med mašo papeža Janeza Pavla II. v Mariboru in proglasitvijo našega prvega

„Tako sem padel v jamo živ“

*Iz knjige Alojza Rebule Jutranjice za Slovenijo,
Mohorjeva, Celje 2000*

Pred gostiščem (v Arsu v Franciji, župniji sv. Janeza Vianneya, op. ur.) je bil opazil avto s slovensko registracijo...

Bil je iz male skupine argentinskih Slovencev, ki so v Arsu zaključevali svoje romanje po Franciji, potem ko so obiskali pariško Rue du Bac, Cluny in Paray-Le-Monial. Pravzaprav romanja niso povsem končevali, ker so imeli v načrtu, ko bi jim okoliščine dopuščale, tudi obisk svetišča La Salette v južnih francoskih Alpah.

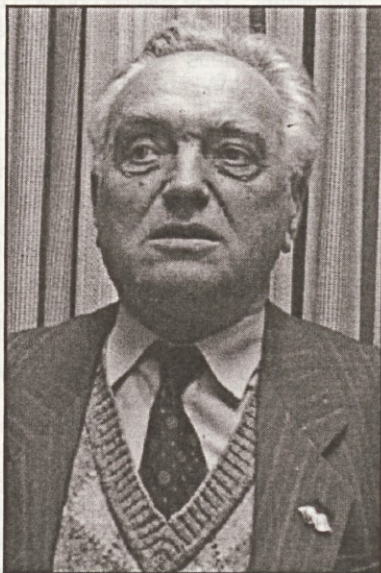
Kak sobrat, ki je vodil romarske skupine iz Slovenije po tujini, mi je bil pravil, kakšno mučno, dvoumno, skoraj sramno razpoloženje je zavladalo med njimi, če so na istem romarskem kraju trčili ravno na kakšno skupino Slovencev iz politične emigracije. V zraku jim je nevidna, a strašljivo zaznavna režimska roka zapisala: „Pozor, okuženci!“ In tako so domovinski kristjani gledali kakor čez ograjo kužnosti na emigrantske kristjane, brate po veri, krvi in jeziku...

Jaz sem se na ono roko, ki je diktirala žalostni nesmisel, lahko poživljal. Bil sem sam, razkošno sam. Lahko sem neznanega emigrantskega brata mirno povabil k mizi v mali jedilnici gostišča. Mladi natak je na ročnem elektronskem računalniku zaračunaval večerjo starejšemu paru, ki je že vstajal od svoje mize. Bila sva sama.

Sedla sva.

Kakšna zmeta!

Mislil sem si, da sem slovenskega Argentinceva povabil v jedilnico gostišča. Pa sem ga z nepremišljeno kretnjo, čeprav

nevede in nehote, povabil v neki neznanški časovni in prostorski drugam.

Z Rue Pasteur v neki fantastični drugam.

Povabil sem ga v slovensko revolucijo. V maj 1945. V vračanje domobranske vojske s Koroškega...

Nad tem dogajanjem je bila domovinska oblast pritisnila pečat grozljive skrivnosti. Bil je tabu tabujev, vendar je vse na tihem govorilo o njem. Slovenska zemlja je skozi trave šepetala o njem. Že kajkrat sem bil ujel šepet o tisočih in tisočih, ki so jih bile angleške oblasti vrnile Titu in so potem končali strašne smrti.

„Kako ste kot domobranec preživel?“ sem ga vprašal.

„Ker je Bog hotel pričo,“ je odgovoril.

Nekaj skrivnostnega me je obšlo. Bil je dih preplaha. Kot da nisem v Arsu, onkraj Alp, onkraj Rodana in Saone, na Pasteurjevi ulici, temveč nekje doma pod velikanskim ušesom, širokim kot noč.

Občutek je bil neverjeten, saj sem bil vendar sredi Francije, v pokrajini Dombes, v mali vasi Ars, saj sem se bil sprehodil po njej, v cerkvi videl očrneli pleteni stol, na katerem je svetnik spovedal desetisoče, si ogledal njegovo župnišče z njegovimi coklami in naočniki, cesarsko diplomo častne legije, bil v nadstropju s posteljo, še potreseno z ožganinami od hudičevega kurjenja... Napravil sem bil nekaj korakov proti križišču, kjer je Vianney, ko je prvič prihajal v to župnijo, vprašal dečka, kje je Ars, ko pa mu je ta pokazal smer, mu je rekel: „Fantek, ti si mi pokazal pot v Ars, jaz pa ti bom pokazal pot v nebesa!“ Ja, bil sem v Arsu, morda se je oni osamel bik še pasel na travniku... In poleg vsega drugega je bila zdaj domovina drugačna kakor takrat, ko je na debelo pobijala, v zraku je bil politični pluralizem...

In vendar...

Ja, bil sem v Franciji - toda moji živci so bili v Jugoslaviji.

Treba je bilo iz nje...

„Stopite z menoj v mojo sobo,“ sem rekel.

Bil je en sam stol, posadil sem ga nanj, sam pa sedel na posteljo.

„Bog je hotel pričo?“ sem vprašal.

Pripoved je stekla v zaznavni doljenščini s kakšnim vmesnim španskem izrazom, nepozabni meteor čez črtno slovenske usode.

O Breznu, ki se je odprlo v skalovje in duše, v pošastno zijanje do konca sveta...

Otroške orglice na cesti z odtisi govejih parkljev...

blaženega, Antona Martina Slomška, so nam slovenskim katoličanom romarji iz Hrvaške morali dati živ in pogumen nauk o javnem nastopu za svoje sorojake, ki so bili po vojni umorjeni na slovenski zemlji. V svoji mašni prošnji v svojem jeziku niso sledili že objavljenemu besedilu, pač pa so se v molitveni prošnji spomnili svojih rojakov, pobitih prav v okolici Maribora. Papežev odgovor je bil jaseen in nedvoumen: tudi on se je spomnil teh hrvaških žrtev, ležečih v slovenski zemlji.

Ob tem se moramo zamisliti: ali niso slovenske žrtve v grobiščih po vseh treh slovenskih škofijah vredne istega spomi-

na in prošnje, na istem prostoru, med pa-peževo mašo? Le kje smo bili in smo slovenski katoličani pred tem dogodkom in po njem?

Praktikanti cinične distance nam bodo očitali, da nas v prizadevanjih za pravice povojnih žrtev vodi strast po oblasti in želja po utišanju revolucionarne dvojne resnice. Ne, nič tega ni v naših srcih. Svoj glas povzdigujemo iz prepričanja, da imamo kot Slovenci in državljani enake pravno zaščitne pravice kot tisti, ki nam jih odrekajo. Vsi skupaj smo dolžni spoštovanja in hvaležnosti do mrtvih, še posebno pa tistih, ki so bili izdani in kruto umor-

jeni. Da bo jasno: Od države zahtevamo pravice in spoštovanje za vse po vojni ubite civiliste in vrnjene slovenske vojake. Šele po tem dejanju zadoščenja na strani slovenskih oblasti bomo mogli začeti enakopravno in pravično - razpravljati o dejstvih tragedije tistega časa, ki nas je tako strašno razklala kot narod in družbo - do današnjih dni.

Ta pot bo še dolga. To je pot pietete in odločne akcije, pot dejanja! Pri tem naj nam s svojo prošnjo pri Bogu pomagajo naši teharski mučenci. Hvaležnost do njih naj vodi vse naše delovanje. Slava in čast jim!

Strel...

„Strel bi me moral pokončati kakor tovariša pred mano, pa me ja samo ofrenil v noge, ker sem vmes odskočil. Tako sem padel v jamo živ. Priletel sem na mehko, kakor da sem padel v gumijast čoln, da se je pod mano zamajalo. Pa je bila kopa mrtvih. Tudi umirajočih, nekaterih pa še kar živih. Óni na vrhu je pač streljal, kakor je streljal. Kar je bilo živih, so se skušali izkopati izpod mrtvih in silili pod steno, da bi se zavarovali pred novimi trupli, ki bi padala nanje in jih zasula. Kaj zasula, ubila. Če je truplo padlo s takšne višine, je bilo kakor bomba. Znočilo se je. Ko se je po kakšni uri tisto padanje nehalo in ko se ni več streljalo, je zgoraj nastopila tišina. Ne pa spodaj. Tu si slišal okrog sebe konce latinske maše, petje, vzdihne „Oče, odpusti jim...“ Glasovi so se polagoma utiševali. Umiralo se je. Čedalje tiše je postajalo... Na koncu smo ostali živi še štirje. Ne vem, koliko časa je preteklo, ko smo začeli noreti od lakote. Ja, v nori lakoti smo začeli sekati z zobmi okrog sebe... Zobem se je vdajala neka mastna mehkoča, meso mrtvih tovarišev. Tudi sam sem zasekal zobe nekam. Pa odgriznjeno izpljunil. Ni sem mogel... Óni trije še živi tovariši so umirali drug za drugim. Prvi, drugi, še tretji. Tišina je postala popolna, podzemna. Na koncu sem bil edini v breznu, ki sem ostal živ. Vzlekel sem se do stene, kjer se je ta vbokala v vdolbino. Tam sem lizal vlago, ki je mezela po skali. Tako sem prišel malo do moči. A gori, zunaj jame, ni bilo tako mirno, kakor sem bil mislil. Začeli so minirati grlo brezna, da bi za večno zasuli, kar je bilo v njem. Padajoče skalovje je padalo na mrtve, ob gumijastem valovanju mase na dnu, a moje vdolbine ni zasulo. Obvarovala me je.

Potem je vse vzel v roke Rog, roški gozd, da tako rečem. Nekemu svojemu drevesu je rekel iz svoje vsemogočnosti: „Glej, kako boš padlo!“ Pri miniranju je namreč spodneslo mlado bukev, ne da bi odtrgalo. Tako se je poveznila v brezno, kakor ji je bilo rečeno. Se nagnila nad vdolbino, v kateri sem čepel. Po njej sem začel plezati. Ne vem, kje sem jemal moči, da sem se vlekel navzgor. Potegljaj za potegljajem, da mi je brezno zvenelo v zaplestjih. Izvlekel sem se. Bila je noč. Kaj sem vdihnil z njo! Svoje rojstvo in svojo smrt. O, ko bil sam s tisto božansko nočjo! A nedaleč je gorel ogenj. Okrog ognja sem videl silhete vojakov... V čim širšem loku sem jih oblezel in zataval v gozd. Koliko sem taval, ne vem. Verjetno tisto noč in še en

dan. Hranil sem se s kislico: Rog mi je tako dajal vitamin C. Nekje sem zagledal svetlobo in se usmeril tja. Končno! Lahko bi bilo stražno mesto. Pa je bila hišica. V njej sem našel žensko. Bila je sama. Saj, Dolenjska je postajala dežela žensk, odkar je moške požrl Rog. Dovolj, da me je videla, je že razumela. Stekla je k sosedi, ki je imela sina domobranca, ta pa mi je rekla: „Morate zginiti, ker patrolje iščejo rešence iz Roga.“ Torej so zavohali, da brezna niso požrla prav vsega... „Glejte me, kakšen sem,“ sem rekel. Ženska mi je dala copate. Tudi nekaj cunj mi je poiskala. In spet sem zataval v gozd, čeprav ne takšen Adam kakor prej. Pa se nisem čutil samega. Ob sebi sem kakor zaznaval nekakšno skrivnostno spremstvo. Ko da so bili z mano moji štirje mrtvi bratje, prav tako žrtve roških breznen. Dva pred mano in dva za mano.

Skoraj sem jih slišal, ko so me spodbujali: „Nič se ti ne bo zgodilo, ker Bog hoče pričo.“ Z novo močjo v srcu in nogah sem se približal Veliki Jelki, moji rojstni vasi. Bila je polna vojaštva, vendar sem jo kar mahnil skozenjo. Domači bi me bili kmalu vzeli za prikazen, a sem rekel kot Kristus apostolom: „Potipljite me!“ Skrili so me na podstrešju kozolca. Dnevi so bili seno in molitev, seno in molitev. Župnik Lenič, danes škof, me je prišel za božič 1945 skrivaj spovedat in potem opolnoči obhajati, čeprav je bila pred vasjo milica. Na kozolcu pa nisem dolgo vztrajal. Domači fantič se je nekega dne igral z žveplenko in ga zažgal. Ko sem skočil iz plamenov, me ne neka ženska videla. Spet sem moral v gozd. Ampak če Bog nekaj hoče, ni kaj. Prišlo je do novega čudeža: sporočilo, da če hoče kdo čez mejo, naj bo ob določeni uri tam in tam... Po srečnem prestopu meje sem iz Gorice poslal kartico gospodu Leniču. Ko sem se pozneje mudil v ZDA, sem ga, škofa, s svojim avtom vozil po Clevelandu, ko je bil tudi on tam na obisku...

Ob poslušanju sem tonil v grozi.

„Zdaj pa se dogaja tretji čudež,“ sem rekel, „da sem po fantastičnem naključju srečal v Arsu prav vas.“

„Morda je Bog hotel tudi to srečanje...“

Čemu, sem si postavil vprašanje. Morda zato, da bi jaz, sin dahavca in nečak komunista, izgovarjal besedo domobranec drugače, kakor jo je izgovarjala moja doba - da bi jo izgovarjal s pieteto, ki gre mrtvecem, premaganim in žrtvovanim mrtvecem, ne glede na to, kaj so že imeli za sabo? Pa še verni kristjani so bili tisti mladi ljudje, torej moji bratje tudi v veri...

„Imate družino?“ sem vprašal prikazenskega sogovorca.

„Neoženjen sem.“

„Sami da nosite strahoto Roga?“

„Živeti skušam za dobra dela.“

Morda so bili mnogi v jamah takšni, če že ne večina...

Česa drugega iz tistega preprostega kmečkega človeka nisem mogel izvleči. Toda ali ni bilo že preveč, kar sem bil izvedel?

Utihnil je, pustil Rogu, da je požrl tudi mene. Še več, da je požrl Ars, Francijo... Sledila je strašna noč, bolj iz halucinacij kot iz sanj, z nekimi *Gloria in excelsis*, z nekimi *Sanctusi*, z nekimi klici *Odpustimi jim...*

Drugo jutro sem se bal stopiti na ulico... Kot da ni bila to ulica v Franciji, Rue Pasteur, ampak ljubljanska ulica... Moral sem se čim prej pobrati od tam, kakor s kraja hudodelstva...

Se óni štirje štirje spremljali tudi mene proti Lyonu, gor proti Briançonu, pri ogledovanju Vaubanovih utrdb v tistem najvišjem mestu v Evropi, čez Alpe? Meja, socialistična meja, pa me je začela skrbeti že od Benetk naprej. Nositi v podlogi brevirja čez mejo nekaj frankov je bilo eno, a nositi čeznjo v vsem svojem bitju Kočevski rog? Frankov mi milijnik ni bil prebral iz oči, ko sem šel v Francijo. A kako naj ne bi prebral iz njih Kočevskega roga, padanja trupel in „Sanctusov“ in Oče, odpusti“ v mojih obrveh?

Že so iznad furlanske nižine vzpluli slovenski hribi v mili domovinski sinjini. Toda asfalt se je čedalje bolj napijal z ilegalo. Kje ste, vi štirje nevidni?

V MESECU JUNIJU SE SPOMINJAMO

1991 - 25. junija - slovenske državne osamosvojitve.

1981 - 25. junija - pričetek zbiranja vernikov

pri Kraljici miru v Medjugorju.

1945 - žrtev komunistične revolucije na Slovenskem, posebno v juniju pomorjenih domobrancev.

DESETA POMLAD

DRAGO OCVIRK

Bo ali ne bo? sem se strahoma spraševal, ko je dr. Andrej Bajuk tekel tretji krog za predsednika vlade v slovenskem parlamentu. Je, hvala Bogu, je! Dr. Bajuk je postal tretji predsednik vlade, kar je Slovenija stopila na pot samostojnosti in demokracije. Takšno veselje in upanje sta me prevevala le še ob usodnih dogodkih v začetku 90-tih, ko smo s prvimi svobodnimi volitvami napravili križ čez komunizem, tako smo takrat naivno verjeli, z referendumom postavili temelje za lastno državo in končno premagali nasilnega beograjskega Goljata. To sta bili naši prvi slovenski pomladi. Koliko upanj in pričakovanj, a potem toliko razočaranj in doživljanje preporod starega. Sledile so pomladi, a le koledarske, družbene in politične, kulturne in gospodarske pa ni več hotelo biti. Kar osem let spet v upanju in pričakovanju, veliko pa jih je zdrsnilo nazaj v tisto resigniranost, ki je bila tako otipljiva v jugokomunizmu. Kakor da nismo samostojni in nimamo svoje države, in vendar jo imamo, hvala Bogu, naša je, našo jo moramo narediti. Našo, mislim vseslovensko in vseh drugih, ki so slovenski državljani, ne glede na ideološko, versko ali kako drugo prepričanje in pripadnost. Pluralno, odprto, svobodno, sproščeno, moderno, tako Slovenijo, ki je še ni, morala pa bi že biti v srcu Evrope.

Tesnobno pričakovanje izida glasovanja zato nikakor ni izviralo iz kakega strankarskega navijaštva ali celo želje, da bi človek, ki ga osebno poznam in cenim, vodil izvršno vejo oblasti v naši deželi. Ne, korenine tega pričakovanja so drugod: v ljubezni do domovine in ljudi, v strahu zanjo in zanje. V teh dneh je veliko sodržavljanov doživljalo nekaj podobnega iz enakih vzrokov; nič manj pa se jih ni treslo ob misli, da bi dr. Bajuk mogel uspeti.

Za kaj gre pravzaprav ob tem dogodku, da je enim vrnil upanje, druge pa spravil v jezo, neka marionetska pamet pa je v osrednjem dnevniku strašila kar z bavbavom, ki mu je naredila ime klerokatolicizem? Ali ni v demokraciji normalno, da se vlade menjujejo, brez posebnih razburjenj, pričakovanj ali jeze? (V Italiji je že 58. po drugi svetovni vojni, pa deželi kljub temu kar dobro gre!) Se mar čustveni naboj ne sprošča v kriznih časih, časih, ko smo na razpotju

in je treba presojeti, tehtati in se končno odločiti, kako naprej: po starem ali po novem? Pri nas so se eni takega trenutka bali, ker so želeli naprej po starem tistem, kar so zastavili komunisti - drugi pa smo vsak najmanjši namig poskušali povezati v neko smiselno celoto, kjer bi lahko videli, da je spet prišel čas za nove premike, nova ne le koledarska pomlad. Spet drugi so preprosto obupali, oziroma prišli do spoznanja, da se ne da nič storiti in „je na koncu brezkompromisno zmagala Kučanova logika, namesto da bi se začel trend razbijanja političnih blokov in vzpostavljanje enakovrednejše strankarske razporeditve“. Tako je zapisal urednik tednika *Maga*, ki je izšel na dan Bajukove izvolitve. Če bi bil uvodnik napisan dan kasneje, bi gotovo ne bil tako poln resignacije, že kar obupa nad razmerami pri nas.

Tako Slivnik zapiše: „Zdaj je že jasno, da tudi po letošnjih (predčasnih ali rednih) volitvah v državi ne bo nič drugače, kot je bilo zadnjih deset let. To pomeni, da bo enako, ko je bilo še deset let pred tem, v času enopartijskega režima, v katerem je bila na oblasti partijska nomenklatura. Vprašanje je le, ali je v državi še sploh kdo, ki ga to skrbi. Ljudje so se namreč s temi razmerami že pred časom sprijaznili, čeprav ni jasno, zakaj so se tako hitro vdali. Kratko malo so sprejeli vsiljene politične in medijske manipulacije kot nekaj, kar naj bi bilo samoumevno, čeprav sploh niso resnične in se ve, da oblastniki napol

demokračne razmere prikazujejo kot normalne.“ Če bi Slivnik pisal dan po Bajukovi izvolitvi, bi verjetno ne zapisal več, da ne bo pri nas nič drugače kot v zadnjem desetletju komunizma. Če bo dr. Bajuk postavil sposobno vlado in začel uresničevati program, ki ga je napovedal, bo jasno, da je mogoče drugače, kakor pa je bilo zadnjih osem let.

Upati namreč smemo, da v Bajukovem primeru ne gre za zamenjavo ene skupine z drugo pri oblasti, ampak za drugačno izvajanje oblasti. Po kratkem Demosovem obdobju, ki je državo srečno pripeljal v samostojnost, so namreč stare sile pod Kučanovo taktirko spet prevzele oblast in jo po stari komunistični šegi - obrnile sebi v prid. Ko je Drnovšek v zadnjih dveh letih vse bolj kazal voljo, da bi oblast vendarle izvajal po evropskih standardih, so ga sile kontinuitete ostro napadale in ga končno odstavile. Pojmovanje države kot služjenje državljanom, kjer je med državo in državljanom skupnost interesov, medsebojno zaupanje in vzajemno spolnjevanje obveznosti, je tako po razpadu Demosa zamrlo. To je razlog, da so ljudje zapadli v resignacijo, države niso več doživljali kot svoje, ji niso mogli zaupati in imeti z njo čistih računov. Spet je zmagala logika jugokomunizma: kdo bo koga prinesel okrog, kdo koga prelisčil, kdo bo bolj premeten.

V takih okoliščinah je pravnost le še parola, država pa znova privatna last nomenklature. Posledice so težke! Cerkevna Komisija Pravičnost in mir je v začetku aprila zapisala: „V interesu Slovenije je zato pravočasno sprejemanje in izvajanje pravnega reda Evropske zveze. Pri tem so ključni naslednji meseci, v katerih mora Slovenija nadoknaditi dosedanje zaostanke pri sprejemanju in izvajanju pravnega reda Evropske zveze. (Slovenija je izpolnila le 60% lanskih obveznosti).“ Na gospodarski ravni ni ravoja in je zadolženost na posameznega državljana že večja kot je bila v rajni Jugoslaviji; brezposelnost je 14%, kar je dobesedno škandalozno v primerjavi z njenim upadanjem v Evropi. Med državljani so zamrle pobude in civilna združenja so poniknila; oblast je storila vse, da bi zadušila civilno družbo in imela opravke le s posamezniki, ki so pred njeno organiziranostjo kot posamezniki nemočni. Razmere pri nas so zato primerljive žametni diktaturi, o kateri govori že Tocqueville. „Nad ljudmi se dviga velikanska skrbniška sila, ki je prevzela nalogo, da jim sama zagotovi njihove užitke in bedi nad njihovo usodo.“

Je absolutna, natančna, urejena, prevladna, blaga. Podobno bi bila neke vrste očetovski avtoriteti, ko bi tako kot ona imela za cilj, da ljudi pripravi na zrelo dobo; vendar jih, prav nasprotno, poskuša nepreklicno zadržati v otroštvu. Na ta način doseže, da postaja uporaba svobodne volje vse manj potrebna in vse bolj redka, da se področje svobodnega delovanja vse bolj zapira in da vsak državljan postopoma pozablja še sam nase." Ta velikanska skrbniška sila „prekrije vso družbo z mrežo malih, zapletenih, temeljitih in enotnih pravil, skozi katere se ne morejo prebiti in se dvigniti nad množico niti najbolj izvirne glave in najodločnejši duhovi. Suveren volje ne zlomi, temveč jo zmehča, upogne in usmerja; redko sili k delovanju, a se neprestano zoperstavlja temu, da bi kdo deloval; ne ruši, temveč preprečuje nastanek; ne tiranizira, temveč ovira, tlači, draži, ugaša, poneumlja; nazadnje iz vsakega naroda naredi čredo plašnih in marljivih živali, ki imajo za pastirja oblast".

V tem kontekstu je mogoče tudi razumeti vztrajno gonjo proti Cerkvi, ki jo ves čas uprizarja „levica“, oblast pa se z njo poigrava kot mačka z mišjo. Zaradi odločnosti novega nadškofa in bolj evropske usmeritve dr. Drnovška v zadnjih dveh letih, je že kazalo, da bodo dogovori končno le pripeljali do nekega sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem. No, tudi to so zminirali iz štaba predsednika države, ki poskuša tudi tako strniti okrog sebe vse „zdrave“ sile kontinuitete, da bi zadržala oblast in preizkušen nedemokratski vzorec vladanja. Zato je Kučan pripravljen upočasniti približevanje Evropski zvezi, saj se zaveda, da bi moral v Evropi tudi sam začeti izvajati oblast po njenih standardih, standardih moderne, visoko razvite demokracije. Zato se tudi nikoli ni nehal spogledovati z Jugom in mu je pakt za jugovzhodno Evropo, za katerim stojijo Američani, prišel nadvse prav, da ohrani oblast kontinuitete, saj je prepričan, da mu bodo Američani to spregledali, če bo služil njihovim interesom na Balkanu.

V nemoteno vladanje, ali bolje: obvladovanje Slovenije, ki ga je izvajala kontinuiteta, je povsem nepričakovano posegel človek svetovnega formata, demokrat in gospodarstvenik, kristjan in humanist. Res, tega ne bi bilo, če se ne bi združili krščanski demokrati in ljudska stranka v eno, ki se je povezala z Janševo. Ta združitev je bila nujna in za marsikoga boleča, ker pač zahteva od vseh, da združijo moči in pozabijo tudi

DR. ANDREJ BAJUK predsednik vlade RS

V sredo, 3. maja, je Državni zbor Republike Slovenije v tretjem poskusu na predlog pomladnih strank (SLS+SKD, SDS) za predsednika slovenske vlade izvolil **dr. Andreja Bajuka iz Argentine**, ki je že zaprisegel pred državnim zborom. V krajšem nagovoru poslankam in poslancem je med drugim poudaril, da bo kot predsednik vlade deloval v skupno dobro vseh državljanov brez razlik.

Na tajnem glasovanju je za izvolitev mandatarja glasovalo 46 poslancev, proti pa 44.

Novoizvoljeni mandatar Andrej Bajuk je že posredoval Državnemu zboru predlog za imenovanje ministrov. V sredo in četrtek, 17. in 18. maja, bodo predlagani kandidati predstavljali poslancem v parlamentu svoje programe in pojasnjevali stavljena vprašanja. Nato pa se bo Državni zbor izrekel o predlagani sestavi vlade z volitvami, ki bodo v petek, 19. maja.

Andrej Bajuk, sin prof. Božidarja Bajuka, rojen 18. oktobra 1943 v Sloveniji, je leta 1945 emigriral z družino ter po triletnem bivanju v begunskih taboriščih v Avstriji leta 1948 prišel v Argentino. Bajukovi so se naselili v Mendozii, kjer je doštudiral, nato pa doktoriral iz ekonomskih znanosti na univerzi Berkely v Združenih državah. Leto dni je bil zaposlen na Svetovni banki v Washingtonu, nato pa je več let delal na Medameriški razvojni banki (IDB), najprej v ZDA, zatem pa še na predstavnštvu za Evropo v Parizu.

Buenos Aires, 5. maja 2000

Spoštovani g. dr. Andrej Bajuk!

V imenu slovenske verske skupnosti v Argentini Vam iskreno čestitam k izvolitvi za predsednika vlade Republike Slovenije. Rojaki v deželi ob Srebrni reki smo ponosni na Vas in veseli, da ste dosegli zaupanje predstavnikov državljanov naše domovine. Spremljali Vas bomo z molitvijo, da bi na tako odgovornem mestu mogli z modrostjo in požrtvovalnostjo Vas in Vaših sodelavcev izpolniti Vaš program za vsestransko blaginjo naše skupne domovine.

Lepo Vas pozdravljam,

Jože Škerbec

delegat za Slovensko dušno pastirstvo v Argentini

osebne ambicije, da bi projekt dr. Bajuka uspel in bi Slovenija v svoji deseti pomladi postala res demokratična, pravna in socialna država, ki gradi svoj danes in jutri na zdravih temeljih in človeka vrednih vrednotah. To je razlog, da smo se mnogi razveselili izvolitve dr. Bajuka za predsednika vlade, ker ima naša dežela spet upanje, ker kaže, da je demokratična alternativa vendarle možna. Po osmih letih kontinuitete se odpira, tako upam, nova stran v zgodovini našega naroda. Naj seme, ki je bilo zasejano na Teharjih, Rogu in drugod, obrodi stoterni sad tudi v Sloveniji in ne le v Argentini. To ji z mnogimi drugimi

voščim ob deseti pomladi.

PS: Te vrstice končujem 4. maja zvečer. Na ta dan je pred dvajsetimi leti umrl Josip Broz Tito. Mediji so v nedogled govorili o njem, njegovem velikem delu in genialnosti, mnogi pa so se s solzami v očeh spominjali velikega dobrotnika in tožili za njegovimi časi, ki da so bili neprimerno boljši in lepši od današnjih. Tudi to veliko pove, kje smo Slovenci po desetih letih demokracije in kako daleč je še do nje! Vseeno še enkrat in tudi zato: Bog te živi, svobodna in demokratična Slovenija, in to čimprej!

Država nam je bila izmoljena

ALOJZ REBULA

„Da neodvisnost ni zgolj zgodovina, to mislim, kakor sicer ni nič od tega, kar se dogaja, zgolj zgodovina,” je rekel onkraj male okrogle mizice s svojim krotko poučnim glasom. „Zgolj zgodovina naj bi bila ustvarila novo državo sredi te Evrope, ki je z neskončno ljubosumnostjo za vsak milimetrski premik varovala ravnovesje meja in držav? Da bi bila zgolj zgodovina dala Slovincem nekaj, po čemer niti hrepeneli niso prav goreče? Če je morda hrepenela njihova podzavest, ni nikoli zares hrepenela njihova prestrašena, kajžarska, kurniška zavest. Kdo si je upal v kaj takega verovati, če izvzamemo kakšnega zanesenca, ki ga nihče ni resno jemal? Kdo je v Sloveniji vedel za *Slovensko državo*, list emigriranih Ehrlichovih stražarjev, ki je izhajal v Kanadi? Ali za listič *Smer v slovensko državo*, ki je izhajal v Buenos Airesu? Do teh sanj si niso upali poleteti ne Prešeren ne Slomšek ne Cankar ne Župančič... Najvišje je morda poletel Gregorčič v *Pepelnični noči*... V naših dneh se je za to sanjo izgaraval krščanski socialist Franc Jeza, emigrant v Trstu. Izdajal je revije, pošiljal čez mejo letake, jih osebno zatikal za brisalce avtomobilov, kjer koli je videl kakšnega s slovensko registrsko tablico. A kdo je, razen Udbe, vedel za Franca Jezo?”

Stari sobrat se je oddahnil tako, da si je položil obe roki ploskoma na mizico. „Zaman govoriti,” je potem povzel, „da je bila neodvisnost pribojevana. Na ta sad smo planili, z Janšo nadvse spretno planili, potem ko je že padal z jugoslovanskega drevesa. Država nam je bila podarjena, to je! Kaj podarjena, izmoljena! Si se nasmehnil, sobrat Milan? Naj ponovim: izmoljena! Ne od živih slovenskih kristjanov, saj za takšno irealnost ni molil nihče, niti jaz ne, ampak od mrtvih! Se pravi od onih, ki so tisočkrat bolj živi od nas. Izmolil nam jo je predvsem Kočevski rog, mrtva vojska v njegovih breznih. To ni samo moja misel. Poslušaj, sobrat Milan: jama, ki iz gneče umirajočih moli „Oče, odpusti jim!”, potem ko se je prej od istih ljudi nabral ob žrelu brezna kup odvrženih rožnih vencev, je za nas, verujoče, desne in leve, jama mučencev, tudi če so ti mladi ljudje prej orodjarili s strojnicami in brzostrelkami. In česa ne bi zmoglo tisto pod-

zemlje s svojo molitvijo pred božjim prestolom?” (...)

Vendar je Kočevski rog tudi prihodnost. To je krvna baza slovenskega krščanstva za tretje tisočletje. Ne da bi od tam pričakovali ideologij ali politik, kaj šele revanšizmov! Pričakovali bomo priprošnje! Priprošnje, da bi nam ta neodvisnost, ki nam je nepričakovano padla v naročje kot kristalna krogla, ne ušla iz rok in se razletela. Jaz molim k roškim mučencem, kakor molim k Janezu Vianeyu ali Maksimilijanu Kolbeju. Do sodnega dne se bodo Slovenci z dveh bregov mečevali o revoluciji, kaj je bila in kaj ni bila, bolj kot Francozi o svoji. A na sodni dan bo Kočevski rog epicenter našega vstajenja...”

Slovenski svet

ALOJZ REBULA

Čas z Edvinom je bil preveč dragocen, da bi se jaz lotil kakšnega kuharjenja. Povabil sem ga na Lisovec. Po kosilu sva iz kočje stopila po stezi, ki je po zložni trati peljala na bližnji vrh hriba.

Vrh travnate kupole, s katere se je spuščala na vse strani izbrita senožet, sva lahko objela znani razgled.

Slovenski svet v malce megličastem loku od Gorjancev preko Triglava do Uršlje gore.

Slovenski svet...

Po daljšem tihem gledanju je Edvin rekel: „Misliš, da ga je komunizem zelo spremenil?”

„Bolj, kot smo si mislili,” sem odgovoril.

„Triglav je isti, Kozolec tudi, dolina tudi, če izvzamemo novo hidrocentralo.”

„Človeška Slovenija pa ni več ista,” sem rekel. „Ni več katoliška v tisti življenjski in kulturni intenzivnosti, kakor je bila v začetku stoletja. Katolištvo ni več njen kvas, ki ji je dajal rast in okus. Ni več njena duša, ki je zavestno oživiljala verno prebivalstvo, podzavestno pa tudi neverno. Poglej krščanske prvine v frajgajstu Prešernu! Poglej jih v prav tako frajgajstovskih modernistih! Poglej Cankarja, ki je tako rekoč ves napisan na

10-LETNICA SKAVTOV V SLOVENIJI

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov je praznovalo na prvo aprilsko soboto v Škofovih zavodih v Ljubljani svojo 10-letnico. Po maši v zavodski kapeli, ki jo je daroval škof Pirih, so podelili naslove trenerjev in pomočnikov trenerjev dejavnim voditeljem, v dvorani pa ob dia pozitivnih in besedah prvih skavtov obujali spomine in pregledali prehojeno pot. Gibanje ima v 54 enotah po vsej Sloveniji več kot 35.000 mladih in njihovih voditeljev. Začetnik slovenskega skavstva je Peter Lovšin, ki je ustanovil prvi vod Divjega goloba v župniji sv. Štefana v Štepanji vasi.

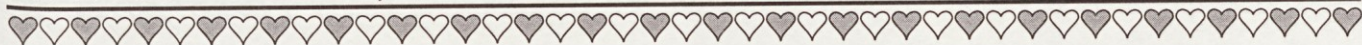
Ob ustanovitvi je ZSKSŠ štel 70 članov in je bil edina skavtska organizacija v takratni Jugoslaviji, ena izmed prvih v Vzhodni in Srednji Evropi in prvo kato-liško združenje, ki je nastalo po 2. svetovni vojni v Sloveniji.

reverzu evangelija! Lep del te duše je odšel iz našega narodnega telesa. V nastali praznini se je lahko naselil samo nič. Kar je druga beseda za satana.”

„Pa sem v Rimu bral o angleškem veleposlaniku pri jugoslovanki begunski vladi v Londonu, celo njegovega imena se spominjam, George Rendell, da je rekel, da so Slovenci edini zares kulturni in zares katoliški narod v Evropi,” je pripomnil Edvin. „Kako se je torej moglo to zgoditi?”

„Odvzemi poldrugomilijonskemu narodu dvanajst tisoč mladih kristjanov, ki so bili umorjeni, in še osem tisoč kristjanov, ki so po vojni odšli iz domovine, razgrni čez preplašeni ostanek, ki mu je bila vzeta vsa katoliška institucionalnost, petdesetletno poplavo ateistično-policijske diktature, pa imaš današnjo Slovenijo...”

Papež Janez Pavel II. javno obžaloval napake in grehe sinov Cerkve

OSREDNJE MOLITVE

Začetni opomin

Sveti oče: Bratje in sestre, zaupno prosimo Boga, našega Očeta, ki je usmiljen in milosrčen ter počasen za jezo, velik pa v ljubezni in zvestobi, naj sprejme kesanje svojega ljudstva, ko ponižno priznava svojo krivdo, in se ga usmili.

Tiha molitev

I. PRIZNANJE GREHOV NA SPLOŠNO

Kardinal Bernardin Gantin, dekan Kardinalskega kolegija: Molimo, naj Sveti Duh navdihuje naše priznanje in kesanje, da bo obžalovanje zavestno in globoko ter da se bomo z „očiščenjem spomina“ v ponižnem priznavanju preteklih napak usmerili na pot resničnega spreobrnjenja.

Tiha molitev

Sveti oče: Gospod Bog, tvoja potujoča Cerkev, ki jo neprestano posvečuješ s krvjo svojega Sina, sprejema vsekdar v svoje naročje nove člane, ki se odlikujejo po svetosti, in tudi druge, ki te ne poslušajo in nasprotujejo veri, katero uči sveti evangelij. Ti, ki si vedno zvest, tudi kadar smo tebi nezvesti, odpusti nam našo krivdo in daj, da bomo med ljudmi tvoji pristni pričevalci. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen

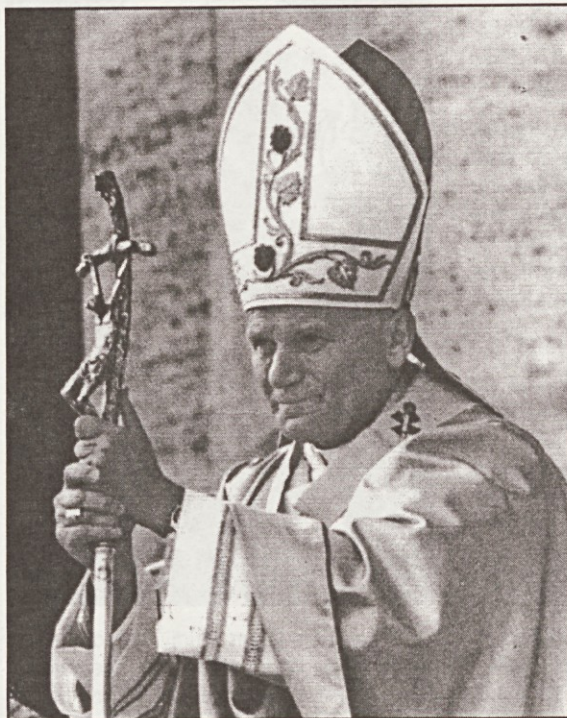
**Petje Gospod, usmili se
Prižgejo luč pred križem.**

II. PRIZNANJE NAPAK, KI SO BILE STORJENE V SLUŽBI RESNICE

Kardinal Joseph Ratzinger, prefekt Kongregacije za nauk vere: Molimo, da bi vsakdo od nas priznal, da so tudi člani Cerkve pri izpolnjevanju dolžnosti za obrambo resnice kdaj v imenu vere in morale uporabljali metode, tuje evangeliju, ter da bi mi v tem posnemali Gospoda Jezusa, ki je krotak in iz srca ponižen.

Tiha molitev

Sveti oče: Gospod, Bog vseh ljudi, kristjani so se v nekaterih zgodovinskih obdobjih včasih oprijemali nestrpnih metod in niso upoštevali velike zapovedi ljubezni ter so tako popačili obraz tvoje neveste Cerkve. Bodi usmiljen svojim grešnim otrokom in sprejmi naš sklep, da bomo iskali in uveljavljali resnico z milino ljubezni, v zavesti,

da se resnica uveljavlja samo po moči resnice same. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen

**Petje Gospod, usmili se
Prižgejo luč pred križem.**

III. PRIZNANJE GREHOV, KI SO PRIZADELI EDINOST KRISTUSOVEGA TELESA

Kardinal Roger Etchegaray, predsednik Odbora za veliki jubilej leta 2000: Molimo, da bo priznanje grehov, ki so prizadeli edinost Kristusovega telesa in raniili bratsko ljubezen, odprlo pot k spravi in skupnemu občestvu vseh kristjanov.

Tiha molitev

Sveti oče: Usmiljeni Oče, na večer pred trpljenjem je tvoj Sin molil za edinost vseh, ki vanj verujejo, oni pa so se proti njegovi volji postavili drug proti drugemu in se razdelili, se med seboj obsojali in pobijali. Vroče prosimo, da odpustiš in nam daš spokorno srce, da bomo mogli vsi kristjani, spravljani s teboj in med seboj v enem telesu in duhu, spet biti deležni blagrov popolne skupnosti.

**Petje Gospod, usmili se.
Prižgejo luč pred križem.**

IV. PRIZNANJE NAPAK V ODNOSIH DO IZRAELA

Kardinal Edward Idris Cassidy, predsednik Papeškega sveta za pospeševanje edinstva med kristjani: Molimo, da bi kristjani pomnili trpljenje judovskega ljudstva v zgodovini in mogli priznati grehe, ki so jih mnogi od njih storili proti blagoslovljenemu ljudstvu zaveze, ter tako očistiti svoja srca.

Tiha molitev

Sveti oče: Bog naših očetov, ki si izbral Abrahama in njegove potomce, da dajo spoznati ljudstvom tvoje ime, globoko obžalujemo ravnanje tistih, ki so v zgodovini povzročali trpljenje tem tvojim otrokom, ter prosimo za odpustanje in obljublamo, da bomo gojili resnično bratstvo z ljudstvom zaveze. Po Kristusu, Gospodu našem.

tusu, Gospodu našem.

Amen

**Petje Gospod, usmili se
Prižgejo luč pred križem.**

V. PRIZNANJE PREGREH PROTI LJUBEZNI, MIRU, PRAVICAM NARODOV TER SPOVIŠČANJU RAZLIČNIH KULTUR IN VERSTEV

Monsignor Stephen Fumio Hamao, predsednik Papeškega sveta za pastoralo izseljencev in popotnikov: Molimo, da bi se kristjani ob pogledu na Jezusa, ki je naš Gospod in naš mir, pokesali besed in dejanj, ki so bila spodbujena po ošabnosti, sovraštvu, želji po obvladovanju drugih, nasprotovanju pripadnikom drugih ver in šibkejših družbenih skupin, kot so izseljenci in cigani.

Tiha molitev

Sveti oče: Gospod sveta, Oče vseh ljudi, po svojem Sinu si nam naročil, da ljubimo sovražnike, delamo dobro tistim, ki nas sovražijo, in molimo za preganjavce. Kristjani pa so mnogokrat prezrli evangelij in šli z nasiljem proti pravicam narodov in ljudstev tako, da so zaničevali njihovo kulturo in verska izročila. Bodi potrpežljiv in

usmiljen z nami ter nam odpusti. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen

**Petje Gospod, usmili se
Prižgejo luč pred križem.**

VI. PRIZNANJE GREHOV, KI SO RANILI DOSTOJANSTVO ŽENSKO IN ENOVITOST ČLOVEŠKEGA RODU

Kardinal Francis Arinze, predsednik Papeškega sveta za dialog med verami: Molimo za vse, katerim je bilo žaljeno človeško dostojanstvo in so jim bile kršene pravice. Molimo za ženske, ki so bile tolikokrat poniževane in zapostavljene, ter priznajmo, da so to po svoji krivdi dopuščali tudi mnogi kristjani.

Tiha molitev

Sveti oče: Gospod Bog, naš Oče, po svoji podobi in sličnosti si ustvaril človeško bitje, moškega in žensko, ter si hotel, da so v enovitem človeškem rodu različna ljudstva. Vendar včasih enakovrednost tvojih otrok ni bila spoštovana in so bili kristjani krivi zapostavljanja in preziranja z ločevanjem ras in narodnosti. Odpusti nam in daj nam milost, da bomo mogli zdraviti še vedno odprte rane v tvoji družbi, ki jih je vrezal greh, tako da bomo vsi živeli v zavesti, da smo tvoji otroci. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen

**Petje Gospod usmili se
Prižgejo luč pred križem.**

VII. PRIZNANJE GREHOV PROTI TEMELJNIM OSEBNIM PRAVICAM

Monsignor Francois Xavier Nguyen Van Thuan, predsednik Papeškega sveta Pravica in mir: Molimo za vse ljudi na svetu, posebno za mlade, ki so žrtev zlorab, za revne, zapostavljane in najbolj prezirane. Molimo za nemočne, ki jih ugonablajo pred rojstvom v materinem telesu ali jih celo uporabljajo za poskuse, ko proti smotru znanosti zlorablajo možnosti, ki jih daje biotehnologija.

Tiha molitev

Sveti oče: Bog, naš Oče, ki vedno poslušáš krike ubogih, kolikokrat te niti kristjani niso prepoznali v lačnih, žejnih, golih, preganjanih, jetnikih in nemočnih, zlasti v prvi dobi bivanja. Prosimo te odpuščanja za vse, ki so povzročali krivice, ker so se opirali na bogastvo in oblast ter prezirali „male“, ki so ti najljubši. Bodi nam usmiljen in sprejmi naše kesanje. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen

Petje Gospod usmili se

Osamljeni glas Pija XII.

Po temeljitem študiju zgodovinskih virov odgovarja jezuit pater Pierre Blet v pogovoru s časnikarjem španske revije „*Huellas*“ na očitke antisemitizma, ki letijo zadnje čase, posebno še ob izidu knjige Johna Cornwella „*Hitlerjev papež*“, na Pija XII.

Kaj sodite o papežu Piju XII. zdaj, ko ste preučili njegovo delo?

Pacelli je bil človek, ki se je zavedal svojih dolžnosti in jih je izpolnjeval s skropulozno vestnostjo. Ni izgubljal niti minute svojega časa. Bil je neutrudljiv delavec.

Prižgejo luč pred križem.

Sklepna molitev

Sveti oče: O usmiljeni Oče, tvoj sin Jezus Kristus, sodnik živih in mrtvih, je s svojim prvim prihodom na svet rešil človeštvo greha in bo ob veličastnem drugem prihodu terjal obračun za vse pregrehe. Nakloni usmiljenje in odpuščanje grehov našim prednikom, bratom in nam, tvojim služabnikom, ki se nagnjeni po Svetem Duhu z vsem srcem obračamo k tebi. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen.

Sveti oče objame in poljubi križ v znamenje spokornosti in češčenja.

Prevedel Božidar Fink

Zastavil je vse sile, od začetka do konca, za reševanje nedolžnih življenj. Kolikor je mogel, je pomagal preganjanim Judom, celo pred pričetkom vojne in holokavsta.

Kaj je storil Sveti sedež za Jude pred vojno?

Nacisti so že pred vojno poskušali izgnati Jude iz Nemčije, kasneje pa tudi iz dežel, ki so jih zasedli. Ko je bil kardinal Pacelli še državni tajnik, je bila njegova naloga iskati zavetja za te ljudi po drugih državah. Zelo težko je bilo dobivati zanje vize. Za ZDA npr. je bilo treba čakati do dve leti, tudi vstop v Anglijo ni bil lahak. Končno je Brazilija dala na razpolago za te ljudi tri tisoč viz, kar pa je bila le kaplja v morje takratnih potreb.

Kaj pravite na to, kar trdi Cornwell v svoji knjigi, da je leta 1919 poslala nunciatura v Berlinu, ko je bil tam nuncij Pacelli, poročilo, v katerem se govori o boljševiških revolucionarjih v Rusiji kot o 'bledih, umazanih, odvrtnih in vulgarnih Judih'?

Z omenjenim dokumentom dokazuje Cornwell Pacellijev 'antisemitizem'. Ta dokument je bil znan že prej in tudi objavljen v neki knjigi leta 1992. Vendar omenjenega poročila ni pisal nuncij, temveč eden od uradnikov nunciature. On in ne Pacelli je uporabljal navajane izraze.

Ali je bil Pij XII. kot papež antisemit?

Kakšen antisemit vendar! Leta 1943, ko so nacisti zahtevali od rimskih Judov 50 kil zлата v zameno, da jih ne izselijo iz rimskega géta, je tamkajšnja izraelska skupnost zbrala le 35 kil zлата. Judje so se takrat zatekli po pomoč k Piju XII., ki jim je preskrbel ostalo zláto. Ali mislite, da bi Judje šli po pomoč k papežu, če bi ta bil res antisemit?

Druga obtožba proti Pacelliju je, da je sklenil konkordat z nacistično Nemčijo in tako pomagal Hitlerju utrditi oblast.

Konkordat je bil podpisan leta 1933, ko je bil Hitler že trdno na oblasti. Nemška vlada je ponudila Svetemu sedežu zelo ugodne pogoje, katerih pa nato ni izpolnila. Kardinal Pacelli je že tedaj opozoril, da „pričakujemo, da se postavljena pravila ne bodo prelamljala“. Gre namreč za dogovor, po katerem nemška država slovesno zagotavlja katoličanom versko svobodo. Kot vemo, država tega dogovora ni spoštovala. Tisoče duhovnikov in nun so zaprli in voditelj Katoliške akcije je bil umorjen. Če Vatikán ne bi podpisal konkordata, bi nemški katoličani lahko očitali Svetemu sedežu, ko se je preganjanje pričelo, zakaj s podpi-

som ni hotel tega preprečiti.

Ali ste med mnogimi dokumenti, ki ste jih pregledali, našli kaj takega, da bi mogli sklepati na naklonjenost Pija XII. do nacizma?

Ničesar. Pacelli je bil prijatelj nemškega naroda, ker je občudoval njihovo kulturo. Na noben način pa ni kazal naklonjenosti do nacizma. To osvetljuje tudi naslednji dogodek. Po papeževih navodilih je vatikanska diplomacija pripravljala katoliške kroge v ZDA na sprejem protinacističnega zaveznitva med Rooseveltom in Stalinom. Pij XII. je sporočil apostolskemu delegatu v Washingtonu, naj se ta strateški pakt za ustavitev nacizma izvede kljub odločni obsodbi komunizma, ki jo je bil izrekel Sveti sedež. Ko je leta 1940 zvedel papež za nameravani udar nemških podtalnih upornikov proti Hitlerjevemu režimu, je sporočil to po zaupni poti Angležem v upanju, da načrt podprejo. Menim, da to ne kaže na prijateljstvo z nacisti.

(Opomba: Tudi v Sloveniji katoličani niso predvidevali spopada s komunisti, dokler niso ti pod sovražno okupacijo začeli izvajati svojo revolucijo z umori nedolžnih, vernih rojakov.)

Kako razlagate papežev molk ob uničevanju Judov?

Govorijo o 'molku', ki ga v resnici ni bilo. Dejansko je bil papežev glas edini, ki se je takrat dvignil v obrambo vseh preganjanih. V božični poslanici leta 1942, ko so drugi državni poglavarji molčali, je Pij XII. obsodil preganjanje „stotisočev oseb, ki so brez vsake krivde, večkrat le zaradi svoje rase ali narodne pripadnosti, poslani v smrt ali v počasno uničenje“. New York Times je priznal: „Ta božič, bolj kot kdaj, je papežev osamljeni glas edini, ki kriči v molk celega kontinenta.“ Druga junija leta 1943 je Pij XII. imel govor, katerega njegovi obtoževalci namenoma ne omenjajo. Govoril je o vseh, ki se obračajo k njemu po pomoč, „ker so zaradi narodnosti ali rodu obsojeni na uničenje“.

Nekateri menijo, da bi papež v svojih sporočilih javnosti lahko več tvegali.

To je bilo vprašanje. Pij XII. je vedel, da bi imele njegove javne obsodbe težke posledice: nacistov ne bi ustavile, nasprotno bi lahko povzročile še bolj kruta preganjanja Judov in katoličanov. V že omenjenem govoru junija 1943 je papež to pojasnil: „Vsaka beseda, ki jo naslovimo na javno oblast, in vsak od naših javnih govorov mora biti trezno premišljen in pretehtan v interesu teh, ki trpijo, da jim ne bi nehote povzročili še bolj neznoznega stanja.“

Ali je po vašem mnenju takrat Vatikan že natančno vedel vse, kar se je dogajalo v taboriščih smrti?

Kaj se je dogajalo, se je zvedelo v podrobnostih šele, ko so vstopili v nemška koncentracijska taborišča zavezniki. Zato nista niti Winston Churchill niti ameriški predsednik Roosevelt obsodila iztrebljanja Judov, čeprav sta imela za molk manj razloga kot Pij XII., saj nista imela po vsem svetu vernikov, ki bi mogli trpeti krute represalije nacistov. Vendar je papež vseeno sklenil govoriti, to je storil in bil pri tem edini. Raje kot z besedami pa se je zavezal za Jude z dejanji. Vsa priznanja, ki jih je dobil papež po vojni od visokih osebnosti iz judovskega sveta, nam pričajo o tem.

Ali ste v vatikanskih arhivih, ki ste jih preiskali, našli podatek o številu Judov, ki so bili rešeni po posredovanju Svetega sedeža?

Ne, tega podatka ni. Papež je odprl vrata verskih ustanov in celo samostanov s klavzuro, da so skrivali Jude in jih tako reševali pred deportacijo. Ni pa seznama rešencev. Vendar obstaja približen račun, ki ga je naredil izraelski zgodovinar in diplomat Emilio Pinchas Lapide, ki je leta 1967 zapisal: „Pij XII., Sveti sedež, nunciji in vsa katoliška Cerkev so rešili gotovo smrti od 700 do 850 tisoč Judov.“

Kaj pravite, pater Blet, zakaj kljub dokumentom, ki pričajo o delovanju Pija XII., ni konca napadom proti njemu?

Mislím, da gre za dobro pripravljeno kampanjo. Cornwellova knjiga bo kmalu prevedena v vse jezike....

Ali menite, da prihajajo napadi od judovske strani?

Tega ne vem. Bojim se, da se nekateri judovski krogi pustijo manipulirati. Ni slučaj, da sta dva časopisa, ki sta blizu judovskemu svetu, 'New York Times' in 'Newsweek', sprejela Cornwellovo knjigo zelo hladno in celo odklonilno. Upoštevajte, da se je kampanja proti Pacelliju pričela v velikem obsegu že leta 1963 z gledališko predstavo, ki je nočem imenovati, prav kakor nočem imenovati avtorja, ker ni vreden, da se imenuje...

Imate morda v mislih uprizoritev „Vikarja“ Rudolfa Hochutha?

Tako je, vendar njegovega imena ne bom izgovarjal. Vsekakor je tista predstava prihajala od Vzhoda, iz Vzhodne Nemčije.

Pater, danes vendar 'Vzhod', kot skupnost dežel komunističnega bloka ne obstaja več.

Res, ni ga več, a bojím se, da obstajajo še mnogi, ki Piju XII. niso odpustili poraza, ki ga je doživela v Italiji komunistična fronta. Mislím na poraz leta 1948.

(Po „Cristo Hoy“)

20-LETNICA ŠKOFOVSKEGA POSVEČENJA DR. ŠUŠTARJA

V ljubljanski stolnici so se 13. aprila spomnili 20-letnice škofovskega posvečenja dr. Alojzija Šuštarja, upokojenega ljubljanskega nadškofa. O njem so ob jubileju zapisali, „da je bil zadnji škof na Slovenskem, ki je doživljal posebno skrb realsocialistične oblasti.“ Jubilant je v stolnici opravil zahvalno mašo; v nagovoru med obredom je nadškof Franc Rode opisal njegovo življenjsko pot. Mozartovo *Mašo ob kronanju* je prepeval mešani zbor Škofijske gimnazije v Šentvidu. Slovesnosti so se udeležili tudi papeški nuncij Farhat, mariborski škof Kramberger idr. Dr. Šuštar je več let živel v Švici. Leta 1977 se je za stalno vrnil v Ljubljano, kjer je bil tri leta kasneje imenovan za nadškofa, za svoje delovanje pa si je vzel geslo *Božjo voljo spolnjevati*. Slovenske razmere je spoznaval postopno, v časih, ki so se hitro spreminjali. V začetku je kot glavne težave, ki jih je imel kot nadškof, našteval zaprtost šole pred Cerkvijo, odrinjenost Cerkve iz javnega življenja, zlasti iz javnih občil, ter pritisk na verne v vsakdanjem življenju. Z modrostjo je veliko prispeval k procesu priznavanja Slovenije kot samostojne države. Bil je prvi predsednik Slovenske škofovske konference, velik uspeh njegovega delovanja je bil tudi prvi obisk Janeza Pavla II. v Sloveniji. Dr. Šuštar je ob koncu l. 1997 ustoličil svojega naslednika dr. Rodeta, odtlej pa živi v Škofovih zavodih v Šentvidu.

BOGOSLUŽNI KOLEDAR

V JUNIJU

1. **junij:** *Justin*, imenovan „filozof“. Okoli 130 postal kristjan v Mali Aziji. Okoli leta 150 je napisal obširno obrambo krščanstva in jo izročil cesarju Antoniju Piju. Umrl mučeniške smrti med 163 in 167.
2. **junij:** *Marcel in Peter*, mučenca. Papež Damaz I. pripoveduje, da je zvedel o njenem mučeništvu od njenega krvnika. Sama sta si morala izkopati grob.
3. **junij:** *Karel Lwanga in ugandski mučenci*. Življenje so darovali za Kristusa pred 100 leti, ko so arabski trgovci maščevali kralja Mtesa zoper belce. Kralj je obtožil več svojih uradnikov, da so snovali zaroto.
4. **junij:** *Praznik Jezusovega vnebohoda; Kvirin* iz Siscije, rimske naselbine na današnjem Hrvaškem; *Frančišek Carraciolo*, redovni ustanovitelj (1563-1616).
5. **junij:** *Bonifacij*, nadškof, „apostol Nemčije“, mučenec (673-754).
6. **junij:** *Norbert*, škof, ustanovitelj premonstratencev.
7. **junij:** *Robert Newinstrski*, opat; *Pavel Carigrajski*, škof.
8. **junij:** *Medard*, škof v Belgiji (+560).
9. **junij:** *Primož* in *Felicijan*, mučenca, umrla v preganjanju 304; *Efrem Sirski*, diakon in cerkveni učitelj (+373).
10. **junij:** *Bogumil Poljski*, 1167 škof v Gnjeznu, škofijo vodil kot delaven, preudaren, požrtvovalen dušni pastir, poln sočutja za trpeče.
11. **junij:** *Binkošti; Barnaba*, sodelavec apostolov; iz Palestine odšel v maloazijsko mesto Tarz in tam povabil Pavla (Savla) na misijonsko delovanje.
12. **junij:** *Erik*, prvi škof v Strengnasu na Švedskem; *Odulf*, nizozemski duhovnik.
13. **junij:** *Anton Padovanski*.
14. **junij:** *Valerij*, mučenec; *Elizej*, prerok.
15. **junij:** *Beno*, 40 let je vodil nemško škofijo v Mišuju (Meissen) in je bil apostol lužiških Srbov.
17. **junij:** *Gregor Barbarigo*, škof; 1655 je organiziral pomoč za okužene v času epidemije, ki je pobrala 15.000 ljudi.
18. **junij:** *Presveta Trojica; Marko*, mučenec.
19. **junij:** *Gregor in Protazij*, mučenca; *Romuald*, opat.
20. **junij:** *Mikelina*, spokornica.
21. **junij:** *Alojzij* (1568-1591), mladinski zavetnik; rojen v grofovski družini, postal jezuit.
22. **junij:** *Janez Fisher*, kardinal, in *Tomaž*

21

24

- More*, državnik, mučenec; *Ahac*, mučenec.
23. **junij:** *Jožef Cafasso*, salezijanec; *Agripina*, rimska mučenka; *Edeltruda*, angleška opatinja.
 24. **junij:** *Rojstvo Janeza Krstnika*; Janez Krstnik je razen Jezusa Kristusa in Marije edini svetnik, ki ga v bogoslužju slavimo tudi na rojstni dan.
 25. **junij:** *Rešnje telo in kri; Viljem* (Vilko), bil je doma iz Piemonta, živel pa je kot samotar pri Neaplju; *Eleonora*, angleška kraljica (1291).
 26. **junij:** *Virgilij* (Stojan), škof, zavzeto širil krščanstvo na Tirolskem na pobudo sv. Ambroža.
 27. **junij:** *Emma* (Hema) Krška iz Pilštajna (+1045) je po smrti svojega moža in svojega sina s premoženjem podpirala ustanavljanje cerkvá in samostanov na Korškem; *Ciril Aleksandrijski*, škof in cerkveni učitelj (370-444).
 28. **junij:** *Irenej* (Hotimir), škof in mučenec (od 130-200), je deloval kot škof v Lyonu v današnji Franciji in učil Kristusov nauk tudi s spisi.
 29. **junij:** *Peter in Pavel*, apostola; Peter iz Betsajde ob Genezareškem jezeru in Pavel iz Tarza v Mali Aziji sta utrdila Cerkev v rimskem svetu.
 30. **junij:** *Srce Jezusovo; Prvi rimski mučenec*, ki so umrli na področju Rima, mnogi ob znani Apijski cesti, veliko je bilo mučenih v času Neronovega preganjanja leta 64.

Rad bi zaupal še eno skrivnost

VLADIMIR KOS

Postoj za trenutek, če smem te prositi: o Njem bi zapel ti, ki z groba je vstal. Če hočeš ljubezni se čiste napiti - glej, ran ti ne skriva, so večni opal.

So pesem brez zvoka, brez zlogov beseda, tako razodeva se srcu Srcé. Če srečaš vprašanje „Kje moja je beda?“, drhtečo jo žarek iz rane zastre.

Lahko razpolagaš še z eno minuto? Ker rad bi zaupal še eno skrivnost: ko vsako mostišče odkriješ razsuto, Njegovo Srcé je najtrdnjši most.

PRAZNIKI V JUNIJU

PRAZNIK GOSPODOVEGA VNEBOHODA

Štirideset dni po veliki noči obhajamo Gospodov vnebohod, ki je dopolnitev njegovega vstajenja. Praznik Gospodovega vnebohoda bo letos v četrtek 1. junija, v Argentini pa ga bomo obhajali naslednjo nedeljo, 4. junija. Jezusov vnebohod je njegov slovesni, vidni vhod v nebeško slavo. Kristus je šel v nebesa kot prvorojenec med mnogimi brati, da nam prostor pripravi. Vnebohod je trden temelj, na katerem sloni upanje vsakega kristjana, da bo imel delež s Kristusom pri njegovi večni slavi.

BINKOŠTI - praznik Svetega Duha, duha resnice in ljubezni

Petdeset dni po veliki noči so binkošti, praznik Svetega Duha. Delovanje Svetega Duha se je očitno pokazalo na prvi binkoštni praznik, ko so bili zbrani napolnjeni s Svetim Duhom in so govorili in razumeli različne jezike.

Binkoštni dogodek, ki se je odigral petdeset dni po veliki noči, ni nekaj končanega, temveč se nenehno obnavlja in razvija. Sveti Duh je navzoč v Cerkvi in v posameznih vernikih in jih razsvetljuje, posvečuje in vžiga v njihovih srcih ogenj svoje ljubezni. Z binkoštnim praznikom se konča velikonočni čas - sveto petdesetdnevje.

Sveti Duh, ki je Duh resnice in ljubezni, ima v našem krščanskem življenju posebno vlogo in pomen. Zelo priporočljivo je, da bi vsak dan molili molitev „Pridi, Sveti Duh, napolni srca svojih vernih“ zase, za papeža, škofo, duhovnike in vernike.

Apostol Pavel nam naroča, naj živimo iz duha in delamo po duhu. Pri tem pa navaja sadove duha, ki so ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost in samoobvladanje (Gal 5,22). Za sadove kakor tudi za darove Svetega Duha moramo vedno znova prositi, a tudi sami z njimi sodelovati.

V 5. poglavju pisma Galačanom nas apostol opominja, naj se osvobodimo del mesa in se odpremo delovanju duha. V današnjem svetu doživljamo velike skušnjave, da bi tudi sami podlegli delom mesa v najrazličnejših oblikah. Zato so apostolove besede toliko večjega pomena.

Sveti Duh je duh resnice in ljubezni. Če se mu odpremo in ga sprejmemo, živimo v resnici, ki nas osvobaja, in v ljubezni, ki nas združuje.

Binkošti bomo letos praznovali v nedeljo, 11. junija.

SVETA TROJICA

Največja skrivnost naše vere je skrivnost presvete Trojice, v kateri spoznavamo enega Boga v treh osebah. Tri božje osebe so se razodele pri Jezusovem krstu. Ko je Jezus, učlovečeni božji Sin, stopil iz vode, so se odprla nebesa in Sveti Duh se je prikazal v podobi goloba, iz nebes se je pa zaslíšal glas Boga Očeta: „Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.“ Najbolj jasno je pa Jezus razodel, da so v Bogu tri osebe, ko je pred svojim vnebohodom apostolom naročil, naj ljudi krščujejo v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vse tri božje osebe so pa le en Bog. Vse imajo eno in isto nerazdeljivo božjo naravo: zato je v Bogu le en najpopolnejši razum, ena najpopolnejša volja in eno najpopolnejšo življenje. Naš um resnice, da so v enem Bogu tri osebe, ne more razumeti. Ta resnica je za nas največja skrivnost.

Če bi nam Jezus te resnice ne bil razodel, bi je sploh ne poznali. Pa celo sedaj, ko jo poznamo, je ne razumemo, ker je naš um preslab, da bi razumel Boga, ko celo ustvarjenih reči ne razumemo.

Vse, kar imamo, je dar božjih oseb. Nekatera božja dela nas pa spominjajo posebej na posamezne božje osebe, zato se za ta dela posebej zahvaljujemo posameznim božjim osobam: Očetu, da nas je ustvaril, Sinu, da nas je odrešil, Svetemu Duhu, da nas je posvetil.

Ali ni nedelja svete Trojice priložnost, da se vprašamo, kako molimo vero, kako se pokrižamo, kako molimo slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu?

RESNICA SVETE TROJICE

FRANCE ROZMAN

Resnica o enem in troedinem Bogu je najgloblja resnica krščanstva. Tudi ko nam je razodeta, ostaja v bistvu skrivnost, vendar je ta resnica tako vpisana v knjigo narave, da jo lahko prepoznamo, če znamo brati to knjigo. „Od stvarjenja sveta naprej je mogoče to, kar je v njem nevidno, z razumom spoznati iz ustvarjenih bitij“ (Rim 1,20).

Bog je ustvaril prostor, ta pa ima dolžino, širino in višino. Vse tri razsežnosti skupaj tvorijo prostor; če ene od njih ni, ni prostora, ampak samo površina.

Bog je ustvaril čas, ta pa obsega preteklost, sedanjost in prihodnost. Brez preteklosti ne bi bilo sedanjosti in prihodnosti; vse tri razsežnosti tvorijo čas.

Bog je ustvaril naravo, ta pa se deli na kopno, vodovje in zrak.

Osnova življenja je voda, ta pa nastopa v treh stanjih: v tekočem, trdem (led) in plinastem (para).

Bog je ustvaril življenje, to pa se deli na rastlinski svet, živalski svet in človeka. Rastline imajo korenine, deblo in krono; žival se rodi, raste, pogine; človeško telo ima glavo, trup in ude.

Osnovna celica človeške družbe je družina, njo pa tvorijo oče, mati, otrok.

Skratka: tako pogosto je v naravi vpisano število tri, da ni naključje, če Jezus naroča učencem, naj posvečujejo naravo v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

SVETO REŠNJE TELO IN REŠNJA KRI

Praznik svetega Rešnjega telesa in Rešnje krvi obhajajo v Sloveniji in mnogih deželah na četrtek v osmini svete Trojice. Praznik bomo obhajali v nedeljo, 25. junija, s slovensko procesijo na čast svetega Rešnjega telesa.

Kristus je dal kot oporoko ljubezni v hrano telo in v pijačo svojo kri. On sam živi med nami pod podobama kruha in vina, ki ju darujemo nebeškemu Očetu in izpolnjujemo Gospodovo naročilo, ki ga je dal pri zadnji večerji: To delajte v moj spomin. Verujemo Jezusovim besedam, ko je dejal: „Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je resnična jed in moja kri resnična pijača. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem“ (Jn 6,54-56).

Evharistijo darujemo. Darovati pa pomeni izročiti se Bogu. Jezus je to storil na križu, ko se je popolnoma izročil v roke Očetu, saj je prelił svojo kri. Njegova daritev je največje dejanje ljubezni. V evharistični daritvi se zgodi isto kot na križu, le način je drugačen. Rečemo, da se Jezus daruje na nekrav način. Tudi mi se pri maši darujemo Bogu. Prinašamo mu v dar svoje življenje z veselimi in žalostnimi trenutki, z napori in omahovanji, z dvomi in upanjem. Vse darujemo nebeškemu Očetu skupaj z Jezusom in tako je evharistija obhajanje Jezusove in naše daritve.

Obhajilo je sestavni del evharistije. Kristus želi, da bi verniki, ki se udeležujejo maše, prejeli tudi obhajilo. Saj je pri zadnji večerji naročil: „Vzemite, jejte, to je moje telo“ (Mt 26,26). Mnogi ne grede, ker mislijo, da morajo iti najprej k spovedi. Če imajo velik greh, je to res, sicer pa nam obhajilo tudi odpušča male grehe. K obhajilu ne gremo, ker bi ga bili morda vredni, marveč zato, ker ga potrebujemo za življenje. Obhajilo je moč za čim bolj zvesto hojo za Kristusom. Seveda ne smemo zanemarjati spovedi, saj nam zakrament

svete pokore daje novih moči v boju z napakami in grehi. Cerkev nam priporoča pogosto obhajilo, ki pa ne sme postati samo zunanja navada. Iz spoštovanja do najsvetejšega zakramenta moramo biti tešč vsaj eno uro, bolniki pa četr ure pred obhajilom. Voda ne krši posta.

Svete hostije, ki so ostale od obhajila, duhovnik spravi v tabernakelj, da bo z njimi obhajal prihodnjič ali bolnike. Tako je Jezus v tabernakljih cerkva navzoč v svetem Rešnjem telesu. Njegovo navzočnost kaže večna luč. Lepo je, da ga, če le imamo priložnost, obiščemo v cerkvi, saj je naš prijatelj.

Procesija s svetim Rešnjim telesom je tudi javna slovesna izpoved vere v Kristusovo trajno navzočnost v najsvetejšem zakramentu, vmesne prošnje pa so izraz prepričanja, da vsemu človeškemu prizadevanju daje pravi uspeh Gospod s svojim blagoslovom.

PRAZNIK SRCA JEZUSOVEGA

Petek, 30. junija

Praznik Srca Jezusovega je praznik božje ljubezni. Ta je dosegla vrhunec, ko je Bog daroval svojega Sina, ki je ljubil svet tudi s človeškim srcem. Človeško srce si je privzel kot orodje neskončne božje ljubezni. Iz te ljubezni, iz tega srca so izšle vse misli in hrepenjenja, dejanja in besede, vse do poslednjih besed na križu. Ljubezen tega srca objema vse ljudi in vse stvarstvo. Ta praznik nas vabi, naj bi vračali ljubezen za ljubezen; se posvetili, izročili Jezusovemu srcu, mu zadoščevali ne le za svoje grehe, temveč za grehe drugih. Vsak prvi petek v mesecu nas vabi, naj na vse to ne pozabimo.

Vrnitev k Očetu

WILHELM HÜNERMANN

Mesec ijar je šel h kraju. Binkoštni praznik je bil pred vrati. Apostoli so po Gospodovem naročilu še enkrat potovali v Jeruzalem. Pred očmi Svetega mesta naj bi se zgodilo še zadnje veliko dejanje Gospodovega življenja.

Z Janezom je prišla tudi Jezusova Mati. Ni se vrnila v Nazaret, ostala je kar pri Janezu v revni ribiški kolibi v Kafarnaumu. Štirideseti dan po veliki noči so se apostoli spet zbrali in sicer na zajtrku v dvorani zadnje večerje. Jezus je še enkrat prišel k njim kot gost. Z njimi je jedel kruh in jim nato govoril:

„To so besede, ki sem vam jih povedal, ko sem bil še pri vas.

Treba je, da se izpolni vse, kar je pisano o meni v Mojzesovi postavi, prerokih in psalmih.”

Tako kakor emavška učenca, je sedaj tudi apostole spomnil na stare preokbe. Nadaljeval je:

„Tako je pisano: Kristus bo trpel in tretji dan vstal od mrtvih, in v njegovem imenu se bo začelo v Jeruzalemu oznanjati vsem narodom spreobrnjenje, da bodo dosegli odpuščanje grehov. Vi ste

priče teh reči. In glejte, poslal bom na vas obljubo svojega Očeta; vi pa ostanite v mestu, dokler ne prejmete moči od zgoraj!”

Vstali so in odšli po isti poti, ki so jo prehodili v tisti najstrašnejši noči. Vzpeli so se na Oljsko goro, vendar se niso ustavili v vrtu Getsemani, ampak so odšli naprej proti Betaniji. Na vrhu je Jezus obstal, se obrnil in še enkrat z dolgim pogledom objel kupole in mogočne zidove Svetega mesta. Gledal je in molčal. Apostolom se je zdelo, da se bo zdaj zgodilo nekaj velikega, nekaj nezaslišanega, čudež nad čudeži.

Peter se je preril v ospredje. Glas se mu je tresel od razburjenja, ko je vprašal:

„Gospod, ali boš v tem času obnovil izraelsko kraljestvo?”

Jezus ga je žalostno pogledal. Ga Peter še vedno ne razume? Da, kraljestvo bo prišlo! Toda ne bo se imenovalo Izrael! Bog si je izbral vsa ljudstva sveta. Ko pa bo prišel Sveti Duh, učitelj Resnice, tedaj bodo padle še zadnje sence z njihovih oči, razumeli ga bodo in se kot njegovi oznanjevalci razkropili po cestah vsega sveta.

Spet jih je nagovoril. Njegov glas je mogočno zadonel v svetle višave:

„Ni vam dano, da bi vedeli za čase in trenutke, ki jih je Oče določil v svoji oblasti. Toda prepričani boste moč Svetega Duha, ki bo prišel na vas in boste moje priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji ter do skrajnih mej sveta!”

Besede so slovesno odzvanjale po pobočju Oljske gore. Obraz mu je zasijal v čudoviti svetlobi. Žarki nadnaravne luči so lili tudi iz njegovih ran na rokah, nogah in prsah. Sedaj je zažarelo tudi njegovo oblačilo. Da, tako kakor takrat, ko se je spremenil na gori Tabor!

S sinje modrega neba se je spustil srebrn oblak in obstal pri njegovih nogah. Prav takšen je nekoč obdajal največjo svetinjo njihovih prednikov - skrinjo zaveze.

V njegovi bleščavi se je začel dvigati. Še enkrat je dvignil roko, blagoslovil enajsterico in svojo mater, ki je stala ob njegovem najdražjem učencu, nato se je dvignil više in više v večne višave, od koder je nekoč prišel, da bi odrešil svet.

Ko so še vedno negibno stali in strmeli v nebo, sta pri njih z rahlim šumom obstala nebeška glasnika, dva angela v svetlih oblačilih, ko da so tkana iz sončnih žarkov, sta jih nagovorila:

„Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo prišel prav tako, kakor ste ga videli iti v nebo!”

Veselja in žalosti so bila polna njihova srca, ko so se vračali na Sion. Videli so Gospoda v njegovi slavi! Odšel je k Očetu, v večne višave, v neminljivo kraljestvo luči, v slavo božjega Sina! Sami pa so ostali tu, na mračni zemlji, da bodo zanj pričali! Ah, ubogi, nemočni ljudje so! Kako naj uresničijo svoje poslanstvo?

„Maran atha!” so v svojih srcih hrepeneče vzdihnili.

„Gospod, pridi kmalu!”

Marija, Gospodova Mati, je kot tolažnica ostala med njimi. Skupaj z njo so v molitvi dvigali roke in prosili za moč z višav, ki jim jo je bil Gospod obljubil.

„Pridi, Sveti Duh! Daj nam svojo luč in ogenj! Pridi z ognjenim viharjem svoje ljubezni! Pridi v naša srca! Strah in malodušje v njih sežgi! V svoji luči nam daj spoznati Resnico! Daj, da bomo oznanjevalci tvoje slave! Amen!”

16. aprila je bila krščena v sanjuški stolnici CINTIJA ANDREJA OBLAK, hči cont. Feliksa in Marte, roj. Urbančič. Botra: Sašika Urbančič in Marko Oblak; krstitelj župnik Toni Bidovec.

Nadškof RODE v Mariboru

o Cerkvi, šoli, državi in odnosu do življenja

V četrtek, 16. marca, je na povabilo Kolpingovega združenja Slovenije v Škofjski avli v Mariboru o Cerkvi na pragu tretjega tisočletja s posebnim poudarkom na razmerah v Sloveniji predaval ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

Cerkev - država

Po kratkem pregledu krščanstva v svetu se je nadškof Rode dotaknil treh perečih problemov v slovenski Cerkvi in družbi. Kot prvega je navedel odnos med Cerkvijo in državo. „Po petdesetih letih marksistične indoktrinacije ločitev Cerkve od države mnogi, ki so hodili v marksistične šole in so še danes pod vplivom prejšnje ideologije, razumejo kot izločevanje Cerkve iz javnega življenja,“ je dejal nadškof. Nikakor se ni mogoče strinjati, da Cerkev in druge religije v javnosti ne bi smele imeti nobene besede. Nadškof razume 7. člen ustave kot avtonomijo političnega in religioznega prostora, ki ne izključuje sodelovanja med Cerkvijo in državo na tistih področjih, kjer je „interes skupen, kjer lahko delamo za skupno dobro“. Napačno razlaganje ločitve Cerkve in države je nevarno, saj lahko pomeni izločitev Cerkve iz javnega življenja in posledično za vernike privatizacijo vere. Sporazum s Svetim sedežem bo na to področje vnesel veliko več jasnosti.

Šolska zakonodaja

„Drugi problem je šolska zakonodaja, naš sedanji šolski koncept,“ je bil nadškof kritičen do slovenske šole. Kritiko je utemeljil v dejstvu, da ta šola, šolska usmeritev in zakonodaja „popolnoma ignorira vernike v Sloveniji“. „Ko so delali to šolo, so nas popolnoma obšli, kot da nas v tej deželi ni,“ je dejal nadškof, kljub temu da je po anketi, objavljeni v reviji Didakta, v slovenskih šolah 80 odstotkov vernih šolarjev in 50 odstotkov vernih učiteljev in profesorjev. Zato je sklenil razmišljanje z besedami: „Javno in jasno povem. Ta šola ni naša šola. S to šolo se ne moremo strinjati. ... To šolo moramo spremeniti v spoštovanju do vsakega prepričanja. Ampak naj se spoštuje tudi naše prepričanje.“

Izumiramo

Če sta se prva dva problema dotikala v veliki meri Cerkve na Slovenskem, pa je tretji, na katerega je opozoril nadškof Rode, življenjskega pomena za ves slovenski narod. Vsako leto je Slovencev za eno povprečno slovensko vas manj. „Če ne bomo imeli drugačnega odnosa do življenja, drugačnega pojmovanja življenja, če ga ne bomo sprejemali, se ga veselili in ga podarjali, potem lahko že hitro izračunamo, kdaj bo konec tega našega milega slovenskega naroda,“ je bil jasek; ko je govoril o odnosu Slovencev do življenja.

Poslanstvo Cerkve v Sloveniji

Na koncu predavanja je nadškof poudaril vlogo Cerkve v slovenskem prostoru. Ta se kaže v povezovanju slovenskega naroda in v prinašanju smisla in vrednot v slovensko družbo. V nadaljevanju dela in truda duhovnikov, redovnikov in redovnic ter laikov pri vzgoji slovenskega človeka k poštenju, dobroti, solidarnosti, odprtosti do drugega, resnicoljubnosti. Brez teh vrednot nobena družba ne more živeti.

Odgovori na vprašanja poslušalcev

V drugem delu večera je nadškof odgovarjal na vprašanja poslušalcev. V pri-

meru Betnava se je zavzel za vrnitev premoženja: „To, kar je bilo nezakonito vzeto, je treba vrniti legitimnemu lastniku.“ Svoje stališče je pojasnil z dejstvom, da mariborski škof niti nima pravice karkoli odtujiti ali podariti ali ne zahtevati nazaj. Nedavno izrečeno papeževo prošnjo po odpuščanju za grehe in napake, ki jih je Cerkev storila v preteklosti, je Rode ocenil kot dejanje izredne veličine Petrovega naslednika, evangelijske pristnosti in tudi velikanskega poguma. Od tega dne je Cerkev še bolj vidno sveta in očiščena.

Ponovil je tudi neomajno stališče katoliške Cerkve do splava: „Človeško bitje je tam (od trenutka spočetja) in ga je treba absolutno spoštovati. Kdor zagovarja splav, se pravzaprav postavi za gospodarja življenja in smrti drugega človeka. Treba je spoštovati življenje vsakega človeka. Od prvega trenutka do naravne smrti.“ Ovrednotil pa je tudi duhovniški celibat kot prostovoljno in svobodno izbiro, ki je nenehen izziv za današnji svet. „Evropa je imela vedno ljudi, ki so se odločili za celibat. Bodite hvaležni, da vaši duhovniki niso poročeni.“

Dogajanje, povezano z obnovitvijo procesa proti škofu Rožmanu, je „sramota za Slovenijo“ in „do obnove procesa vsaj pod to garnituro ne bo prišlo“. Posmrtno ostanke pa kaže, po nadškofovem mnenju, prepeljati v Slovenijo, „ko bo to pozitivno odmevalo in bo to pozitiven prispevek k pomiritvi v slovenskem narodu“.

O novih škofijah je dejal, da se o vseh stvareh ne more javno razpravljati in da se mu ne zdi primerno, na mah ustanavljati nove škofije. Škofija mora imeti tudi določeno gmotno podlago. Dokler v Sloveniji ne vemo, s čim škofije razpolagajo, ne more priti do delitve. Na ustanavljanje novih škofij pa se slovenske škofije že pripravljajo.

Za konec se je nadškof Rode dotaknil medijev. „Slovenski mediji na splošno, predvsem nekateri, da so sila alergični do Cerkve,“ je bila splošna ocena. In želja: „Naj obravnavajo Cerkev kot enega od družbenih dejavnikov, kot eno od skupin v družbi, brez predsodkov, brez sovražnosti, brez alergije in navsezadnje, želel bi malo več spoštovanja do človeka, pa do tega, kar so imeli njihovi stari starši za najbolj sveto, za najbolj spoštovano,“ ter ugotovitev: „Dokler ne bo uravnoteženih, nepristranskih, objektivnih medijev, dotlej ne moremo govoriti o zreli demokraciji na Slovenskem. Boriti se moramo zanje.“

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

RESNICA, RESNICA...

Pred kratkim mi je neki dijak pravil, kako jim profesor zgodovine pri pouku še vedno prodaja lažno resnico o naši polpreteklosti. Akademski slikar Marijan Tršar pa je ugotovil: „Zapisano eno umje traja naprej, polne so ga učne knjige, zgodovine, enciklopedije, vseh vrst povesti in še marsikaj. Tudi literatura in film.“

Seveda se ni mogoče sprijazniti z zgodovinsko lažjo, ki si jo je izmislila revolucija in jo vsiljuje že petdeset let. Sprejeti laž za resnico bi pomenilo neopustljivo krivico in škodo za ves narod. Sodelovati z lažjo pa nemoralno. Vsak Slovenec, ki mu je pri srcu moralna čistost, s tem pa tudi lepa prihodnost Slovenije, je dolžan pomagati resnici do njene vzpostavitve. Šele po njej se bo tudi pokazalo, kaj je bilo pri nas herojstvo in kaj izdaja.

Sporno predsednikovo stališče - Mladen A. Švarc, *Mag* (1. marca): Zelo enostavno se je dalo razumeti, da predsednik države Kučan (v svojem govoru 27. januarja na stockholmski konferenciji z nacističnim holokavstom nad Judi opravičuje povojni partijskopolijski teror in tako imenovane zunajsodne poboje.

Na izrecno prošnjo TV-postaje, ki je pripravila prispevek o Kučanovem govoru in slovenskih odzivih nanj, je predsednikov kabinet sporočil, da je Kučan „že večkrat“ obsodil zunajsodne poboje, začeni s spravo prireditvijo v Rogu. Škoda je le, da je pojasnilo veljalo samo slovenski javnosti in da to ni bilo enako nedvoumno in jasno povedano tudi svetovni javnosti v Stockholmu.

Slab okus in prizadetost po Kučanovem govoru ostajata še naprej, saj pojasnilo iz kabineta ni moglo zanikati namena in na-

ravnosti spornega predsednikovega stališča. Prav tako pa se ne moremo iztrgati občutku, da gre pri vsem tem za *klasično potezo iz nepozabnega komunističnega arsenala* - propaganda za tujino, nagobčnik za domačo rabo.

Teharska priča - Marijan Tršar, akademski slikar, *Demokracija* (2. marca):

Akademski slikar in likovni kritik Marijan Tršar je preživel Teharje, nato pa se je, kot sam pravi, težko prebijal skozi življenje, saj je bil, zaznamovan kot drugorazredni državljan, brez možnosti, da bi se uveljavil kot umetnik in razumnik.

„V sanjah se mi dostikrat prikazujejo prizori, kako so po vojni žive ljudi metali v globoke rudniške jaške. Niti pobijali jih niso vedno, a nobenega upanja ni bilo, da bi se lahko kdo od njih rešil. To grozotno, neznansko, počasno umiranje ranjenih, polomljenih, polmrtvih, pa celo nekaterih komaj poškodovanih mi ježi lase. To je stokrat hujša smrt kot nemške morije s plinom. In pri tem vem, da sem se taki smrti izognil za las. Spravo lahko Slovenci dosežemo samo z resnico, kjer ne bo ena stran ohranila mita idealnih borcev za svobodo, druga pa prekletstva zavrženih izdajalcev.“

Slabe izkušnje z mediji - Dipl. inž. Andrej Grebenc, predsednik sveta katoliških laikov Slovenije,

Delo (4. marca):

Bil sem na tiskovnih konferencah, ki so jih imeli nekateri nemški škofje. Tam te potekajo tako kot vse druge tiskovne konference, denimo predsednika vlade, direktorja kakšnega podjetja ali kogar koli, ki ima kaj povedati. Naslednji dan mediji teh stvari običajno ne popljujejo, ampak poročajo o dogodku. Seveda tudi tam mediji objavljajo komentarje o Cerкви, vendar je praksa, da je objavljeno eno mnenje za in eno proti.

Z Delom, denimo, imamo tudi mi, svet katoliških laikov, nekoliko slabe izkušnje. Problem je, prebiti se v časopis. Če kakšna podobna organizacija kot smo mi, morda celo manjša, napiše kakšno izjavo, je objavljena na mestu, kamor spada takšno mnenje, izjava ali stališče. Ko mi napišemo izjavo, za katero mislimo, da je pomembna, pa se nam zgodi, kadar se, da je objavljena v Sobotni priložbi med pismi bralcev, nekje pod razno.

KOMU GRE DRŽAVLJANSKI FORUM V NOS?

Pred nedavnim ustanovljeno civilno združenje Državljanski forum bo s svojimi nasveti skušalo prispevati k uspešnemu delovanju koalicije Slovenija. Forum je izredna pridobitev za Slovenijo, še vedno zastrupljeno z ideologijo revolucije. Kako zelo gre v nos starim silam, sta dokazala tudi novinarja Dela, dežurna precejvalca komarjev na desnici: eden ga je označil za „Marijino družbo“ in „tercialke“ (kako nizko!), drugi pa dokazal, kako ponižujoč da je forum za pomladne stranke.

Če dobivajo leve stranke za svoje politično delovanje stalno recepte iz starega ideološkega centra, potem tudi svetovanje foruma ne more biti za desne stranke nesmiselno. Sicer pa zadošča, da se na desnem bregu zave-

dajo tega smisla, zato razne nasvete starih sil hvaležno odklanjajo.

V takšnih primerih Argentinci uporabljajo modrost gavčov: „Psi lajajo - znamenje, da smo na konju.“

Dobro je vedeti -

Franc Blatnik, *Delo* (7. marca):

Ž. Ž. piše 23. februarja v Delu, da partizani niso nikomur prisegli, da bodo komu pokorni itd. To pa ni res! Tisti moment, ko je privrženec NOB položil na glavo kapo z emblemom največjega gorja v človeškem pomnenu, je prisegel hkrati z odporom tudi vdanost tisti zločinski ideologiji in pokornost tujemu poglavarju te zločinskosti, katere cilj je bil pogubna sovjetizacija. Vodstvo NOB je sproti dokazovalo, kako resen je bil ta pristop in da sovjetizacija kot cilj ni bila niti za hip pritajena. Kako resno je bil odpor združen z omenjeno pogubnostjo, se vojska OF ni obotavljala dokazati niti pri pripadniku tujega rodu in tujega državljanstva, ki se je znašel v njenih vrstah in je moral umreti tisti trenutek, ko je odklonil rdečo zvezdo.

Kdo ruši kulturne spomenike? - Drago Dolenc, *Delo* (15. marca):

Dve leti in pol je minilo od nasilne odstranitve stebra ob Brezarjevem breznu in Glincah, na katerem je prva tablica označevala brezno kot kulturni spomenik, druga pa sporočala o nekulturnem dogodku, ki je povzročil, da je brezno postalo „kulturni spomenik“. Vanj je bilo 27. in 28. maja leta 1945 vrženih več kot 800 trupel mož, žena in otrok, ki jim je „kruti maščevalec“ (op. Tito) v deževni soboti 26. maja z balkona ljubljanske univerze napovedal revolucionarno maščevanje.

Po dveh letih in pol je neznanega zlikovca spet zapekla vest: šel je ponovno „v akcijo“ in drugo tablico odstranil. Morda je bil ta neznanec ena od zverí v človeški podobi, ki so dva dni po zgledu svojih sovjetskih vzornikov iz Katyna „z veseljem“ streljali v tilnik nemočnih...

LJUDJE SE ŠE VEDNO BOJE...

Ko sprašujemo ljudi o tem, kaj so doživeli med revolucijo in v desetletjih po njej, si ne upajo govoriti. Še vedno se boje. Nekateri si niti ne upajo zapisati na farne plošče imen svojih sorodnikov, ki jih je pomorila revolucija. Na vprašanje, koga se bojijo, odgovarjajo, da komunistov. In na vprašanje, zakaj se jih bojijo, pravijo, da še niso pozabili, kaj se je zgodilo Krambergerju.

Žalostno je, da je Slovenija še vedno polna strahu. Iz časa revolucije in po njej. Temu strahu botruje strah dedičev revolucije, ki se upravičeno bojijo resnice o njej in petinštiridesetletnem partijskem totalitarizmu in ta strah vzdržujejo. Vendar pohoda resnice ni mogoče več zadržati. Tudi strah vedno bolj plahni - kakor slava, zgrajena na neresnici.

Ostajamo na nemirnem terenu - M. A. Švarc, V. Blažič, S. Resnik - *Delo* (18. marca):

Spoštovani dr. Anton Bebler je v prejšnji Sobotni prilogi opisal boljševiško stranko, ki po njegovem deluje v današnji Sloveniji. Ima nacionalno in socialno demagogijo, kult vodje, mre-

žo ovaduhov, tajnih sodelavcev in provokatorjev v pomembnih državnih organih in množičnih medijih, lastno varnostno-obveščevalno službo s tajno, večinoma ukradeno, dokumentacijo in bremenilnimi gradivi za izsiljevanje političnih oponentov, z vodstvom stranke tesno povezano polvojaško organizacijo, tajne bančne račune v inozemstvu itn.

Kolikor poznamo slovenski politični prostor, ni te stopnje totalitarne popolnosti dosegla še nobena od novonastalih političnih strank, čeprav bi si nekatere to gotovo želele. Ker so minili časi, ko je bilo treba govoriti v ezopskih prilikah, bi prosili profesorja Beblerja, naj pove, katero stranko ima v mislih, da bi se lahko o mračnih plateg opisane stranke v bodoče normalno pogovarjali.

NEKULTURNO POMENKOVANJE

Poslanec Združene liste Ciril Ribičič je 19. marca pripravil v Lutkovnem gledališču v Ljubljani večerni pogovor s hrvaškim predsednikom Mesičem. Večer naj bi popestril primorski dramski igralec Boris Kobal s satiro. V resnici ga je z duhovičenjem, ki sem in tja niti to ni

bilo, posejanim s primitivnostjo, surovostjo in kvantno, proti politikom iz pomladnega bloka in proti nadškofu.

Res je, da smo pri njem vajeni kvante, proticerkvenosti in protipomladnosti že iz oddaj TV-Poper, vendar sta takšna nestrpnost in vulgarnost v izrazih vpricho predsednika tuje države poleg vsega drugega tudi diplomatski škandal. Mesič si je ob tem primitivizmu pač mislil svoje, obenem pa se prisiljeno smejal, namesto da bi odšel iz dvorane.

Naj Kobal svoj nastop še tako opravičuje s svobodo do satire in naj levica kritike njegovega nastopa še tako označuje za inkvizitorje, mračnjake in ozkeže, dejstvo je, da nekulture ni mogoče opravičevati z nobenimi razlogi.

Ribičič pa je s to „predstavo“ v slovenski prostor sporočil, da bo nomenklatura letošnji predvolilni boj vodila na zelo nizki ravni.

Ta šola ni naša šola

Te besede je izrekel v Mariboru ljubljanski nadškof in z njimi sprožil med liberalistično srenjo časnikarjev in šolnikov močan alarm. Ti so v njegovih

besedah našli vse mogoče. V njih so videli poskus rekatolizacije šole, polastitve šole s strani Cerkve, cerkvene ustavne ureditve pouka, uvedbe obveznega verouka, čeprav ni bilo o vsem tem niti črke. Kasneje je nadškof izjavil, da bi škofje gladko odklonili, če bi jim država ponudila verouk kot obvezen predmet v državnih šolah.

Da naša šola ni naša, je v satiri povedal Kobal na omenjenem večeru, ko je rekel: „Naša šola je Kumrovec,“ in požel močan aplavz. Ni še tako dolgo od tega, ko je šef slovenskega cekaja izdal povelje, da mora biti vsak učitelj vojak revolucije, kar v čistopisu pomeni, da je treba šolarjem revolucijo za uveljavitev partijskega totalitarizma prikazovati kot NOB in prisiljevati njihove možgane z marksizmom, ateizmom in protikršćanstvom.

Zahteva vseh Slovencev, ki jim je kaj do poštenosti našega prostora, je, da naj naša šola postane strogo nevtralna, kar sedaj vsekakor ni.

Kaj je z ideološko nevtralnostjo naših šol? - Janez Markeš, *Mag* (29. marca):

Pravi ideološki zapleti se začnejo, ko se javne šole imenujejo npr. po Prešernovih brigadah, Moši Pijadeju, Ivu Loli Ribarju, mladinskih delovnih brigadah, Tonetu Čufarju, kakem Ivanu Matiji Mačku, moskovskemu rdečem agentu Prežihovem Vorancu, šentflorjanskih kurirčkah in krvodajalcih na osvobojenem ozemlju, Sutjeski in Nerevti, Titovi štafeti ali pa kar datumih, kot je 8. marec, 23. junij ali 27. april. Gre torej za znake in imena, ki označujejo ideologijo revolucije, komunizma, spominjajo pa na državljansko vojno, morijo, teptanje človekovih pravic, preganjanje drugače mislečih, ugonabljanje samoniklih idej in najčistejšo ideološko nestrpnost novega veka.

LDS in ZSDL se v imenu nevtralnosti na vse kriplje borita, da v šoli ne bi bilo konfesionalne dejavnosti. Neodtujljiva pravica slovenskih državljanov je, da v imenu iste ideološke nevtralnosti oz. neideološke šoli pod nobenim pogojem ne sme biti niti kriptokomunizma

„ARGENTINCI“ V SLOVENIJI

Anica Moder na grobu Markeževih sorodnikov, kjer je tudi plošča z imenom Markeževе mame in Mije, ki sta umrli v Argentini.

niti psevdorevolucije, prav tako ne ikonografije slovenskega kardeljkomunizma. To je namreč religija - in konfesionalna dejavnost je v šolah ustavno prepovedana. Zato je nedopustno, da se šole še vedno imenujejo po revolucionarjih, datumih njihovih praznikov ali katerikoli pritiklini rdeče ideologije. Nedopustno je, da učitelji, kolikor še, učence posiljujejo ali se pustijo posiljevati s „tovariši“ in „tovarišicami“, nedopustno je, da „rdeča vera“ obvladuje ozadje slovenskega uradno ideološko nevtralnega šolstva.

NA KRIŽPOTJU

Konec leta bo minilo deset let od takrat, ko smo se Slovenci skoraj stooletno odločili, da nam je vsiljene sreče pod rdečo zvezdo dovolj in da hočemo živeti v svobodi. Vlado je prevzel Demos. Takrat ne bi smeli nosilcev preteklega totalitarizma pustiti do vzvodov oblasti, pa to ni bilo mogoče, saj so se vgnedili celo v vodstvene strukture Demosa. Kljub vsemu je zaživela demokracija vsaj na papirju.

Zdaj smo na točki, ko lahko zaživi tudi v resnici, če bodo prevzeli vodstvo države ljudje z ideološko čistimi pogledi. Odvisno je od močnosti in spretnosti pomladnih voditeljev in od demokratične prebujenosti naroda.

Solza smeha - Mišo

Renko, *Delo* (24. marca):

Državljeni Slovenije smo sedeli pred tv zasloni in opazovali predsednika, kako se smeji Kopalovim žalitvam drugače mislečih na javni prireditvi. In to ni bilo niti majmanj smešno. Kakor tudi ni smešna trditev, da poslušša „koalicija, ki si je izposodila ime Slovenije, s svojim političnim programom zbrisati nasmeh z obraza slovenskih državljanov“, ki smo jo slišali od prireditelja blamaže v lutkovnem gledališču, poslanca Ribičiča. Da si politična združba, ki si je nadela to ime, najbolj želi zmage na volitvah in potem prevzema oblasti, je seveda jasno. In ni si težko zamišljati, kako bi v tem primeru nekaterim slovenskim državljanom,

med katere lahko štejemo tudi Kučana, Ribičiča in Kobala, vsaj za nekaj časa izginil nasmeh z obraza.

Skušajmo si predstavljati, kako bi bilo, ko bi v nekem drugem gledališču neki drugi „humorist“ žalil ljudi z imenom in priimkom, ki imajo drugačno politično prepričanje od voditeljev opozicije, namesto nadškofa pa bi si za sramotenje izbral predsednika države. Seveda, od smeha bi tudi tam tekle solze...

Hudodelstvo nad

otroki - Dr. Hubert Požarnik, *Delo* (1. aprila):

Joj, prejoj! Koliko sovraštva, sprenevedanja, hipohondričnih bolečin in histerije ob nadškofovi oceni slovenske šole („Ta šola ni naša šola.“) Kakšno prilaščanje države, kolikšno razglašanje lastnih nazorov za edino pravilne in dopustne, kakšno zanikanje pravic kristjanov, da si posamič ali skupinsko prizadevajo za uresničitev vere tudi v javnem življenju!

Kdo med našimi novodobnimi pedagoškimi inženirji, ki toliko prisegajo na intelektualno poštenost, objektivnost, javni diskurz in demokracijo, se je oglasil, ko je starosta slovenskih pedagogov dr. F. Petriček izdal lani obsežno knjigo o tej prenovi in po skrbnem tehtanju zaključil, da je zadnja šolska refor-

ma na Slovenskem hudodelstvo nad otroki in slovenskim narodom? Nihče! Odgovor je jasn: priča smo učni uri novega ideološkega totalitarizma na Slovenskem.

Politični smeh - Žarko

Petan, pisatelj, *Mag* (5. aprila):

Pamet mi solijo tisti, ki za to nimajo nobene moralne pravice. Nobene! Če si šel v prejšnjem sistemu za en vic proti Titu v zapor za dve leti ali celo več, potem ti pa visok funkcionar stranke, ki je to izvajala, reče, da hočemo nekaterim Slovincem zbrisati smeh z obraza, je ta človek izgubil spomin. Kdaj pa je ta smeh sploh bil? No, saj ga je tudi zdaj res bolj malo, a tudi zato, ker so ljudje prestrašeni. Pri tem pa se spomnim, kako mi je Ciril Ribičič kot vojaškemu obvezniku predaval take kozlarije, da sem se čudil, da je kaj takega sploh mogoče.

Pred zadnjimi volitvami je Ribičič ogorčeno kazal na predvolilni plakat, ki naj bi bil po njegovem zelo nesramen in žaljiv, saj so bili na njem poleg slik naših nekdanjih komunistov portreti Berija, Stalina in drugih znanih komunistov. A lepak v resnici ni bil žaljiv. Naši komunisti so bili z njimi v ideološki in tudi siceršnji navezi, tudi sistem je bil zelo podoben.

IZ NAŠE

KRONIKE

Slovenci v Rosariu, povezani v društvu Triglav, ki ga vodi Marjan Jeriha, so imeli 19. februarja pustno prireditev, udeležili so se mednarodne likovne razstave v Villa Constitución, veliko nastopa folklorna skupina Vesel slovenski duh, tečaj slovenskega jezika pa vodi Rosa Polh; Tone Brišar doma iz Cerknega in v Argentini od leta 1928, ki je vsa leta deloval v društvu, je umrl 7. januarja.

39. redni občni zbor Sloge je bil 25. marca v Slovenskem domu v Carapachayu; v upravnem odboru za leto 2000, ki je bil izvoljen, so: predsednik Franc Tomazin, podpredsednik France Hrovat, tajnik Ciril Jan, namestnik tajnika inž. Janez Krajnik, blagajnik Marjan Oberžan, namestnik blagajnika Marjan Petkovšek; svetovalci: Avguštín Jeločnik, Milan Keržič, Anton Podržaj, Marjan Kopač in Ivan Makovec; namestnika svetovalcev: Mavricij Kočar in Janez Čeč; nadzornika: Božidar Fink in Janez Jenko; upravnik Marjan Loboda.

Redni občni zbor društva Slovenska pristava je bil v nedeljo, 9. aprila.

Križ ob pokopališču na Blejski Dobravi - Foto: Anica Moder

KAJ PA VEST?

BOŽIDAR FINK

V zadnjem času se oglašajo osebe, ki jih moti, če kdo vse partizane imenuje borce komunistične revolucije, češ da so bili oni ali njihovi svojci verni tedaj in vse doslej ter da so bili samo iskreni borci za svobodo.

Nimam razloga, da ne bi verjel tem izjavam. Pošteno je, da pri ocenjevanju tujih odločitev upoštevam zunanji položaj ter miselno in čustveno naravnost posameznikov. Nekateri od tistih, ki so pristali v partizanstvu, so se sami zatekli v ilegalo, da bi se izognili mobilizaciji v tujo vojsko ali pregnanstvu, drugi so bili od partizanov mobilizirani proti volji, spet drugi so se jim pridružili res samo z namenom, da se uprejo okupatorjem. Verjamem, da je bilo pri partizanih, vsaj v začetku in predvsem v predelih zunah Dolenjske in Notranjske, precej takih, ki niso vedeli za komunistično vodstvo ali se niso zavedali njegovih naklepov v vsej razsežnosti. Sprejemam tudi razloge tistih, ki se pozneje, ko so spoznali ustraševalne metode in daljnje namene partizanstva, niso mogli ločiti od njega zaradi prisile ali iz strahu pred maščevanjem nad domačimi. Take in podobne situacije je treba upoštevati v njihovi tehtnosti ter zavračati vnaprejšnje in splošno obsojanje.

Vendar mora biti sprejeto objektivno

dejstvo, da je bila partizanska pobuda usmerjena po načrtu komunističnega vodstva v nasilen preobrat družbenega reda in uvedbo oblasti totalitarnega sistema. To je dovolj izpričano z zgodovinskim razvojem, ki se je začel s prvim partizanskim nastopom in končal v nepretrgani zvezi pet desetletij pozneje. Dejansko so bili partizani, čeprav brez notranje privolitve, borci revolucije, nekateri od njih pa hkra-

ti tudi njene žrtve zaradi prevare ali nasilja.

Ali smem vprašati tiste, ki se sklicujejo na svojo vernost, kaj jim zdaj govori njihova krščanska vest? Ali ne nekaterim, da se odrečejo svoji tedanji odločitvi, drugim, da obtožijo prisilo k udeležbi? Vsem pa, da se ogradijo od revolucijske pobude in zavrnejo njeno poveljevanje? Vem, da je za tako ravnanje treba poguma pred silo okolja in samoodpovedi zaradi izgube morebitnih materialnih ugodnosti. Še teže je javno priznati zmoto ali šibkost značaja in sprejeti breme tuje krivde za zlo ter obenem priznati tedanjim domačim nasprotnikom upravičenost in poštenost. Zavedam se tudi, da je trkanje na tujo vest zoprno, in dopuščam, da se kdo spomni moje. Vsi pošteni ljudje naj bi se zavedali, da je treba odpravljati zlo, če je bilo zagrešeno ali ne. Proti fizičnemu in moralnemu zlu komunistične revolucije in režima, ki še zdaj v posledicah teži slovensko družbo, bi morali vsi presvetljevati sedanjost z uveljavljanjem resnice in s popravljanjem krivic. K temu so poklicani tudi nekdanji zmagovalci, predvsem tisti, ki se potegujejo za svojo čast s sklicevanjem na krščansko vest.

IZ NAŠE KRONIKE

Na občnem zboru Društva Slovenska vas 26. marca je bil izvoljen nov odbor: predsednik Stane Jemec, podpredsednik Ciril Jan, tajnik Franci Urbančič, blagajnik Andrej Goljevšček, gospodar Marko Zorko, kulturni referent Martin Sušnik, knjižničarka Zali Virc, športni referent Franci Sušnik, gradbeni referent Jože Čampa st., športni referent Franci Sušnik; odborniki: Janez Petek CM, Peter Rot, Jože Mehle, Janez Kocjančič; nadzorni odbor: dr. Andrej Fink, Rotija Grbec, Pavlinka Grbec.

Po mladinski sveti maši v cerkvi Marije Pomagaj se je v nedeljo, 2. aprila, na sestanku deklet in fantov v Slovenski hiši pogovarjal diakon Igor Jereb iz Ljubljane.

Radijska oddaja Slovenski kotiček v Argentini oddaja od ponedeljka do petka vsak večer od 20. do 21. ure na radio Sintonia FM 104,5.

Na sestanku staršev Balantičeve šole je bil v nedeljo, 9. aprila, v Našem domu v San Justu pogovor s prof. Miriam Jereb Batagelj; obenem je bila odprta razstava počitniških ročnih del.

Dušni pastir Albin Avguštin je na veliko soboto blagoslovil velikonočna jedila rojakom v cerkvi sv. Rite v Boulgogne

Narod, ki ne pozna

soje preteklosti, je obsojen, da jo bo ponovil

JANI RAVENKO

Željnega brskanja po zgodovini vojnih let, ki ne more in ne more utoniti v pozabo, me je pred leti hitra asfaltna pot zanesla v koncentracijsko taborišče Dachau. Iz molka, ki še traja, se mi na ozare vsakdanjika kar pogosto v bolečini iztisne napis: „Narod, ki ne pozna svoje preteklosti, je obsojen, da jo bo ponovil.“ Ko sem se neštetokrat *naključno sprehodil* po slovenskih krajih ter se zazrl v napise posameznih cest, ulic, trgov, nabrežij, ploščadi (Tita, Engelsa, Marxa, Kidriča, Kardelja), sem prisluškoval, kako mi iz neke skrivnostne daljave odpevajo sve-topisemske besede: „Gledajo, pa ne vidijo, in poslušajo, pa ne doumejo.“

Protagonisti nekdanjega totalitarizma - Tito, Marx, Engels, Kardelj, Kidrič - so še vedno pritajeno navzoči v 41 slovenskih krajih. Še vedno so ulice, trgi, parki po njih poimenovani. Podoba je, daje še vedno močna nostalgija po časih in ljudeh, za katere vemo, da so *ubijali, ustrahovali, zapirali, zlorabljali, poniževali, zasmehovali, zaničevali ter razčlovečevali* ne le posameznike, temveč ves slovenski narod!

Zato postoj, potnik! Na Trgu maršala Tita (Tolmin, Jesenice, Ilirska Bistrica), na Titovi cesti, Titovi ulici, Titovem trgu (Velenje, Koper, Postojna, Maribor, Slovenska Bistrica, Radenci, Senovo, Logatec, Radeče) se spomni na čas štafet, večnostnih priseg, stadijskih ritualov, šolskih ur o ljubezni do socializma in Tita ter njegovih besed o sovraštvu do sovražnikov, o čiščenju „slovenske hiše“. Spomni se maršalovih grozečih besed, s katerimi je maja 1945 napovedal čistke, poboje. Postoj, potnik, na Engelsovih in Marxovih ulicah države Slovenije (Maribor, Piran); „zaslužna“ sta, ker sta balkansko ozemlje imenovala *smetišče narodov*, partijski prvaki pa so za več kot pol stoletja pobožanstvili njuni imeni; obsedeni od njunih ideoloških shem, so ju postavili v temelje svojih totalitarnih in terorističnih drž.

Postoj, potnik! Tudi na ulicah, cestah, trgih po Kidriču in Kardelju imenovanih (v 40 slovenskih večjih mestih). *Ljubeznivo in odpustljivo* izgovarjaj njuna imena - ob vseh drugih. Spomni se na čas, ko je slovenski človek živel sredi totalitarnega, nadzorovanega in nasilnega sistema, na ljudi, ki so povzročili neskončno število krivic in morje gorja, uvedli teror in nekulturo ter Slovenijo za dolgo leta spremenili v pokrajino nasilja, strahu in molka.

Ceste, ulice, trgi, ploščadi, posvečene diktatorjem iz polpretekle dobe, kakor rdeče kričeči plakati obujajo n ljube spomine o najmarkantnejših zlih dejanjih v stoletju, ki se je pravkar izteklo, pozabljeno pa ne bo nikoli. To je kozmični krik!

O poboju več kot 12.000 naših ljudi, o desetstisočih, ki so šli skozi sodne politične obravnave, o streljih v tilnik, bojnihstrupih, utopitvah, obešanju, prisilnem delu, lakoti, epidemijah, deportacijah, o marših v smrt, o komunistih kot udarni pesti stoletja, njihovo logiko terorja, državni terorizem (26.000 srbskih prostovoljcev, hrvaških ustašev, slovenskih domobrancev, vrnjenih prek Karavank - pobitih na slovenskih tleh).

O širokem razponu mehanizmov terorja: leta 1950 je imela Udba 24.193 registriranih zaupnikov, nekaj let pred tem pa jih je že tudi v cerkvenih krogih imela 177. V federalne zbirne centre se je steklo 1600 visoko kakovostnih umetniških slik, 400.000 izvodov knjig, 900 vrhunskih akvarijev.

O zaplembah premoženja: skupaj je bilo izdanih okrog 24.000 odločb o zaplembah. Kidrič je zahteval „postopno zadušitev privatnega sektorja“; izvajalci so bili uspešni. Zahteval je, naj posebni „logorji“ počistijo z nemškim v mestu. Kardelj - absolutna „avtoriteta“ - je odredil, kakšna bodi linija dejavnosti v Sloveniji, da bo enotna z beograjsko; po njegovih direktivah je morala partija „prekontrolirati“ vse „kadre“; navodila so disciplinirano izvajali.

Na *oltar revolucije* je Tito postavil neposredne izvajalce množičnega pobijanja, prejeli so pohvalo z vzdevkom „junaki dela“. Čas je kot zvesti ocenjevalec stvari postavil na pravo mesto: to je krvava hipoteka zločinov proti človeštvu, ki v naših dnevih Slovenijo strahotno ovira na poti resnične demokratične države. Državni terorizem mnogoterih oblik je razslojeval podeželje, spodbujal „beg“ v mesta, družbo potisnil k tlom z milijoni liliputanskih niti vsakdanjih laži, kompromisov in konformizma; med vse sloje prebivalstva so se zalezli strah, sumničavost, nezaupnost, medsebojna odtujenost. Zaradi povojnega nasilja je Slovenijo zapustilo 275 duhovnikov in redovnikov (iz ljubljanske nadškofije 185, nezasedenih je bilo 75 župnij).

V knjigi *Farne spominske plošče* je objavljenih 7392 imen slovenskih žrtev (v naslednjih jih bo okrog 5000) vojne in povojnega nasilja, ki so ga izvajali komunisti; v množičnih grobiščih v Celju in okolici je pokopanih 5.000 trupel (večinoma ljudi hrvaškega rodu).

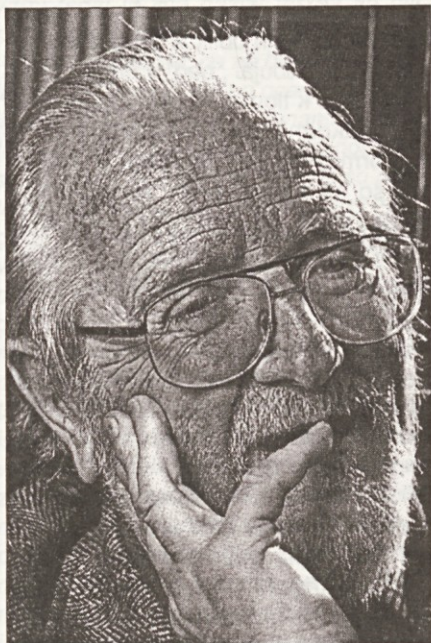
Črna knjiga komunizma (avtor francoski zgodovinar Stephan Courtois, Pariz, 1997, do pomladi 1998 izšlo v nakladi 150.000 izvodov, 850 strani; v slovenščini Ljubljana 1999) pregledno opisuje mehanizme terorja, ki so jih brezobzirno izvajale komunistične partije v raznih državah. Od 200 milijonov žrtev (pobitih), ki so jih na svetu povzročila najrazličnejša vojna nasilja v pravkar minulem stoletju, jih v zadnjih osemdesetih letih v grobem polovico, tj. sto milijonov, pripisujejo boljševidično komunističnim teroristom.

„Naj ne bo nobenega maščevanja,“ pogosto slišimo ali beremo. „Naj nihče ne pobere nobenega kamna, nihče naj ne sodi, da ne... bo sojen.“ Tako so nas poučili avtorji kataloga *Temna stran meseca*. Toda - v imenu kulture in civilizacije! - naj ne bo tudi nobenega spomenika, cest, trgov, ulic, naseelij, ki bi bili poimenovani z imeni ljudi, ki so ukazovali strele v tilnik, množične usmrtitve, marše v smrt, ki so praznili - in ne „čistili“ - slovensko hišo. Naj bo vsaj v javnosti dovolj te nostalgije po realsocialistični, horukarski, udarniški, vsezveličavni brigadirski stvarnosti.

POGOVORI

ob kavi

Zapisuje Srečko Jug

„Sem mislil, da boš ostal kar v Sloveniji,“ me je pozdravil Pavel, ko smo po nekaj mesecih spet sedeli v domačem Domu pri kavi.

„Saj bi, pa moram le priti po pokojnino,“ sem se namuznil. „Si pa edini, ki je opazil, da me nekaj mesecev ni bilo. Izpred oči, iz spomina, pravi pregovor. Bo že res.“

„Kaj boš govoril,“ se je oglasil Peter, „saj sem te čakal na Ezeizi, da nisi sam prenašal kovčkov. Pregovorom pa ne verjemi. Stari pregovori ne držijo več.“

Začudil sem se, da tradicijam zvesti Peter ne verjame v trdnost ljudske modrosti. Ni se pustil prositi. „Star slovenski pregovor pravi: *Jabolko ne pade daleč od drevesa*,“ je pričel. „Morda je bilo tako v starih časih, zdaj ne več. Spomnita se, kako so se že med revolucijo člani iste družine ponekod bojevali na nasprotnih straneh. Vsaj eni so se verjetno družini izneverili. Pa tudi zdaj poglejta okrog sebe. Otroci nekaterih dobrih staršev zajejo, da ne veš, kako je to mogoče, in drugi, nič kaj zgledni, imajo tako dobre sinove in hčere, da je veselje.“

„Milost ni vezana na tradicijo. Kdo je dober in kdo ne, ve le Bog,“ je pomodro-

val Pavel, na kar mu je Peter odvrnil, da Bog ne potrebuje pregovorov, ljudem pa da so včasih koristili. „Zdaj je vse narobe. Vzemi drug pregovor: *Laž ima kratke noge*. Kje neki. Majhne laži imajo kratke noge, velike, debele laži pa take, da presstopajo po petdeset let in jih tako nihče ne ujame.“

Pritrdil sem. Petra je to opogumilo, da je nadaljeval: „Če bi laž imela kratke noge, bi v Sloveniji ljudje ne kupovali časopisov, ki kar naprej ponavljajo stara komunistična propagandna gesla. Po zlo- mu totalitarnega sistema bi mislil, da se bodo ljudje starim lažnikom in njihovim izmišljotinam smejali, pa se ne. Verjamejo jim kar naprej.“

„Kaj hočeš, pol stoletja pranja možganov se mora nekje poznati,“ sem ponudil poceni razlago, pa me je Peter kar ustavil: „Saj to pravim!+Še danes verjamejo na primer v mit Osvobodilne fronte in to, da so bili partizani vsi vprek verni fantje, ki so šli v boj iz domoljubja in da so jih šele po vojni komunisti izrabili. Nekateri gotovo, a večina? Desettisoči pomorjenih med revolucijo in po njej jim ne pomenijo dosti. Verjamejo, da so partizani med revolucijo pobijali izdajalce, kot da bi bil slovenski narod najbolj izdajalski na svetu. Ko se bodo zavedli vse strahotnosti partizanskih množičnih moritev, se vprašam, ali bodo še trdili, da so bili to dobri, verni, zapeljani ljudje?“

„Nekateri so lahko bili verni, pa hkrati tudi lahkoverni, kar ni ravno občudovanja vredna lastnost,“ sem poduhovičil. Ni- hče ni opazil moje besedne igre in Pavel je povedal trezno, kakor vedno: „Takrat bodo rekli, kar že zdaj trdijo, da so bili umori stvar elitnih oddelkov in da drugi niso ničesar vedeli.“

„Saj so tudi v Dachau in Auschwitzu morili posebni oddelki, pa nosijo odgovornost za njihove zločine vsi nacisti in do neke mere vsi Nemci. Čim bolj naši rojaki pometajo pod preprogo resnico o množičnih moritvah, ki so jih organizirali in izvedli slovenski komunisti, bolj splošna postaja krivda. Končno se bomo morali opravičevati za njihove zločine vsi Slovenci,“ se je razburjal Peter.

„Vsi ne. Zakaj se bi se opravičevali svojci žrtev pa tudi verniki? Mar ni škof Rožman javno svaril pred pogubnimi sado- vi komunizma?“ Zajel sem sapo, da bi nadaljeval, pa mi je Peter kar vskočil v besedo.

„Seveda je svaril, a so ga komunisti ves ta čas tako obsojali in blatili, da so jim pričeli celo nekateri cerkveni ljudje verjeti in ne želijo, da se o njem govori.“

JEZIKI

NADISLAVA LAHARNAR

Jeziki! O, ti jeziki! Za zobe z njimi, sem rekel. Pa hitro! Takole se je raz- zhudil že priletni učitelj, ko so učenci le preveč šepetali med tiho vajo.

Dežela na razpotju narodov. V spo- kojni gladini jezera so se ogledovali skal- nati vrhovi zasneženih gora, kakor izre- zani iz ozadja umitega neba. V nižinah so se tu in tam še previjale tenke štreni- ce meglic, visoko gori pa so sončni žar- ki že razlili razkošje čistega zlata. Bajno prizorišče za protagonista, človeka.

Ob jezeru je stal človek, ves prevzet od tolike lepote. Z brega se je sklonil nad vodno ogledalo in v čudovitem naravnem okviru zagledal svojo lastno podobo. Srce se mu je širilo, duša pela hvalo, na usta mu je privrela beseda in ga razodela. Prav ta, tedaj ob jezeru, ni bil Ilir ne Kelt, Ri- mljan ali Longobard! Zgodovina, čas, ži- vljenje pač ni stanje, ampak tok. Prav ta, tedaj ob jezeru, je hvalo zapel slovensko. Bil je Slovenec.

- Hej, fantič, daj povej mi, kako tja pridem, kamor grem!

Izpod bitno rumenih las so se nasme- hnile bistré oči, modre kot spominčice.

- O ja, seveda vam povem in še do ovinka vas pospremim.

In drugič:

- Otroek moj, povej mi, kako tja pri- dem, kamor grem!

Vetrič mu je česal težke kostanjeve lase. Živahne temne oči, skrivnostne kot tolmun na gozdni jasi, so se zaiskrile in kar same govorile:

- O ja, seveda vam povem in še do ovinka vas pospremim.

Zvonec je zdramil učitelja iz raz- mišljanja. Ozrl se je na zemljevid Slove- nije na zadnji steni učilnice, potem pa po kuštravih glavicah svojih varovancev in si sam pri sebi govoril: „Domovina, mili kraj, ozemlje z mojimi ljudmi! Ni domovine brez ljudi. Je ni, brez domače besede, prav zares je ni.“

Ne vidijo, da je škof Rožman od vsega početka jasno prepoznal perverzno- st revolucionarnega dogajanja v Sloveniji. Prav Cerkvi in predvojnimi katoliškimi or- ganizacijam gre zahvala, da so pri nas verni ljudje že takrat poznali komunizem bolj kot ga pozna večina danes, potem ko so ga petdeset let prenašali. Kako si si-

cer razlagaš, da v svobodnih volitvah še volijo nekdanje komuniste? Verjamejo laži."

„Ne manjka več dosti do novih volitev. Boš videl, to pot bodo ljudje bolj premišljeno volili. Konec koncev se vedno izkaže resnica," je trdil Pavel.

„Konec koncev bo sodni dan!" je zaklical Peter in po nekaj razgretih besedah sta se prijatelja zedinila, da bo takrat, ob sodnem dnevu, če ne prej, vse tako kot je treba. Pri tem sta nehote dvignila glas in pri sosednih mizah so pogovori utihnili. Tako smo vsi lahko slišali, kako je pri točilni mizi neki mlajši mož precej vzvišeno povedal: „Glej jih stare, vedno se samo kregajo."

To je Pavleta, ki je sicer mirne narave, pogrelo. Kar čez pol sobe je zaklical: „Tako da se kregamo? Smo preveč prijatelji, da bi se kregali. A med prijatelji je lahko več mnenj in prav je, da vsak zagovarja svoje. Zakaj pa smo prijatelji, če ne zato, da se odkrito pomenimo? Če si rečemo kaj na glas, je zato, ker nas stvari brigajo. Kogar pa nič ne briga (tu je Pavel uporabil močnejši izraz), se tudi nikdar ne razvname. Imamo že svoja leta, za naše stvari pa še vedno bolj toplo srce kot marsikdo, ki ga poznam."

Potem pa se je popolnoma mirno obrnil k nama: „Ali ni zanimivo? Eni nam očitajo, da se samo kregamo, drugi pa spet pisarijo, da vlada med nami v diaspori neke vrste enoumje, ki naj bi počasi izginjalo šele pod blagodejnimi vplivi nove slovenske demokracije."

„Kakšno enoumje neki," je zabundral Peter. „Vajeni smo misliti po svoje, kadar pa gre za skupno stvar, potegnemo vkup. Ali ne?"

Pavel je pokimal in po stari navadi nemoteno razvijal svojo misel. „Tisti očitek, da se Slovenci kregamo, ima po mojem mnenju dva razloga. Prvi je, da nas je malo in bi zato radi bili enotni. Mislimo, da bi bili močnejši, če bi mislili vsi enako. Mnogi ne vidijo, da sta moč in rast v različnosti, če zna ta povezati sile, ko gre za vrednote. Radi imamo svoj narod, pa nas tudi nebištvene razlike motijo. Drugi razlog, se mi zdi, je, da je bilo v domovini samostojno mišljenje predolgo obsojano. Enoumje je postalo način življenja, morda tudi zato, ker so ga prikazovali kot ideal. Težko si predstavljajo, da ni povsod tako. Mnogi še ne znajo ločiti debate od kreganja. Tudi za to bo treba časa."

Prikimal sem in se spomnil pogovora pred komaj nekaj tedni s skupino rojakov v dobri slovenski gostilni. Tudi tam so me prepričevali ljudje, ki niso nikdar prišli čez

40 LET MAŠNIŠTVA P. FRANCELJNA BURJE OFM

V nedeljo, 19. decembra 1999, je frančiškanski pater Francelj Burja praznoval 40-letnico mašništva z zahvalno mašo v cerkvi sv. Kajetana v buenosaireškem predmestju Ciudad Evita, kjer je za župnika, in z družinskim srečanjem v Hladnikovem domu v Slovenski vasi, kjer žive skoraj vsi njegovi številni sorodniki.

Rojen je bil 30. septembra 1934 v Priknici pri Moravčah v kmečki družini

mejo Evrope, da je emigracija vsa skregana in v isti sapi, da med nami ni bilo nikoli prave svobode, da so nam duhovniki in politiki diktirali, kaj naj mislimo. Rekel sem jim, naj se vsaj odločijo za eno ali za drugo varianto naših napak, ker obe hkrati ne moreta držati. Ali se kregamo ali smo kot backi? Molčali so, pa sem videl, da jih nisem prepričal. Svetoval sem, naj se pozanimajo za naše resnične napake, ki jih ne manjka, da jim ne bo treba ponavljati, kar so si o nas izmislili drugi. Da smo zdomci ob vrednotah enotni, pa lahko strastno različni v drugih pogledih, tega niso razumeli. Pojem vrednot je mnogim še, drugim pa na žalost že - tuj.

Iz teh misli me je zdramil Pavel, ki je ugotavljal, da je oni ob točilni mizi razbil razpoloženje ter da je najbolje, da spiemo kavo in gremo domov. Zunaj je rosilo. Skupaj smo odšli do parkirišča, si pomahali v slovo in drug za drugim zavozili na mokro cesto.

Pa še drugič kaj

kot drugi od 10 otrok očetu Antonu in materi Pavli, roj. Klopčič. Prvi sin Jožko je umrl kmalu po rojstvu, zadnji sin Stanko pa je bil rojen v begunskem taborišču v Špitalu na Koroškem in je pred leti umrl v Argentini.

Med revolucijo se je oče pridružil domobrancem, maja 1945 pa se je vsa družina pridružila reki beguncev, ki se je pred partizani zatekla na Koroško. Najprej so z drugimi begunci živeli na Vetrinjskem polju, nato v taborišču v Peggezu in potem v Špitalu. Francelj je ves čas obiskoval begunsko osnovno šolo.

Ker ni bilo perspektiv za vrnitev v domovino, so se odločili za izselitev v Argentino, kamor so prispeli 30. januarja 1949. Kako je bilo z začetnimi težavami in s številno družino po prihodu, vedo le tisti, ki so to doživeli. Naselili so se v Villa Industriales, Lanús Oeste. Oče se je zaposlil v mizarskem podjetju.

Francelj je ob koncu leta 1949 vstopil v frančiškanski aspirantat v Paso del Rey in opravil srednjo šolo, noviciat pa leta 1953 v Catamarci. Večne redovniške zaobljube je naredil leta 1957. Ko je končal filozofske in teološke študije v San Antonio de Padua in Buenos Airesu, ga je posvetil v duhovnika moronski škof Raspanti 13. decembra 1959.

Redovniško in dušnopastirsko je deloval na frančiškanskih farah in ustanovah v predmestjih Buenos Airesa in v notranjosti države. Tako so se vrstle postaje njegovega dela: Paso del Rey, Barrio Pistarini - Esteban Echeverría, Añatuya, Pampa de Achala, Villa Martelli, Santiago de Estero, San Antonio Redondo, La Plata, Ciudad Evita. 3 leta je bil gvardijan bazilike sv. Frančiška v središču Buenos Airesa (1993-1995). Od leta 1999 je župnik fare sv. Kajetana v Ciudad Evita. Fara ima okrog 60 tisoč prebivalcev. Pri delu v župniji z dvema podružnicama mu pomagata dva redovna sobrata.

Jubilant je vedrega značaja, frančiškansko preprost in prijazen, lahko se vživlja v nova okolja in vzpostavlja tople osebne stike z ljudmi. Našemu naročniku in prijatelju želimo, da bi še dolgo vrsto let s pristno frančiškansko vedrino in prijaznostjo širil Kristusovo veselo oznanilo.

IZ NAŠE KRONIKE

V Rožmanovem domu je bil na cvetno nedeljo, 16. aprila, blagoslov butaric in oljčnih vej, sveta maša in skupno kosilo.

Duhovno obnovo za veliko noč je vodil prelat Jože Guštin v Berazateguiju, v Carapachayu in v Ramos Mejiji, dr. Jure Rode v Castelarju in v San Justu ter Janez Cerar CM v Slovenski vasi in San Martinu.

Pred cvetno nedeljo so žene in dekleta po vseh krajevnih domovih delale lične slovenske butarice.

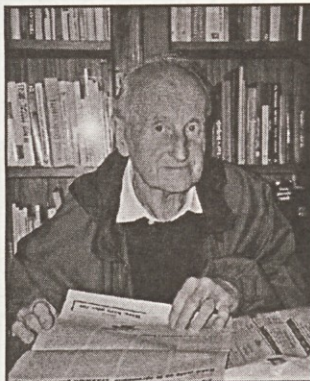
Veliki teden v cerkvi Marije Pomagaj: na cvetno nedeljo je obred vodil prelat Jože Guštin; on je vodil tudi večerno mašo na veliki četrtek; somaševal je Franci Šenk, asistiral diakon Igor Jereb, napovedoval je Bogdan Magister, berili sta brala Angelca Klanšek in Jernej Štefe, pel pa je zbor iz San Martina pod vodstvom Lučke Kastelic; po prenosu sv. Rešnjega telesa so bile ure češčenja Najsvetejšega: ob 20 za žene, ob 21 za može in ob 22 za mladino; opravilo velikega petka je vodil dr. Jure Rode ob

asistenci Francija Cukjatija in diakona Igorja Jereba; kronista je pel Bogdan Magister, berili sta brala Majda Repovž in France Bidovec, napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, pel je mešani pevski zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser; obred velikonočne vigilije z vstajensko sveto mašo se je začel ob 21; s prelatom Jožetom Škerbecom sta somaševala prelat Jože Guštin in Toni Bidovec; napovedovalec je bil Tone Rode, velikonočno hvalnico je pel Škerbec, berila so brali Danica Malovrh, Aleksander Zarnik, Veronika Vivod, Gregor Modic, Sonja Avguštin, mašno berilo pa predsednik ZS Tone Mizerit; pel je Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar; dušni pastirji, ki niso sodelovali pri obredih, so bili na voljo za spoved; vse tri dni je bila udeležba rojakov množična; napolnili so cerkev in velik del dvorišča.

Na veliko soboto so dušni pastirji po vseh verskih središčih blagoslavljali velikonočna jedila, na velikonočno nedeljo pa so se rojaki množično udeležili slovenskih vstajenskih maš; mladina je imela še posebaj velikonočna srečanja.

+ ODŠLA STA +

Dr. Vojko Arko

Rodil se je 19. avgusta 1920 v Ribnici v družini dr. Jožka Arka in Ivice Paki+Miklove. Krstili so ga z Vojislava, imel je še brata Branislava in sestro Ireno. Ko je bil oče imenovan za okrajnega zdravnika v Šentvidu nad Ljubljano, so se preselili. Stanovali so v Vižmarjih in Vojko je obiskoval osnovno šolo v Šentvidu. V srednjo šolo pa je hodil v Ljubljano in leta 1938 maturiral na klasični gimnaziji. Bil je vedno odličnjak. Mnogo je čital in se učil razne jezike. Sodeloval je tudi pri mladinskem časopisu Naša volja.

V mladosti je telovadil pri Sokolu in že zgodaj pričel hoditi v hribe. Vzljubil je hribe, svetel vzor mu je bil dr. Klemen Jug, planinski in plezalni filozof (ki je trdil, da z voljo zmore vse, op. ur.). Pred vojno je še preplezal severno triglavsko steno, potem pa mu je vojna preprečila izlete v hribe. Živel je v Ljubljani, večkrat pa pri stari mami v Ribnici.

Na Ljubljanski univerzi je študiral na pravni fakulteti ter leta 1943 diplomiral za advokata. Kmalu nato so Nemci univerzo zaprli in se je zato napotil v Italijo, na Padovansko univerzo, kjer se je vpisal na politične vede. Tudi on je bil potisnjen v vrtnec druge svetovne vojne in domače revolucije. Ko so partizani jeseni 1943 po kapitulaciji Italije zasedli Ribniško dolino, ga ni bilo v Ribnici. Pač pa je bil njegov mlajši brat Branko. Partizani so pozaprli veliko njim nenaklonjenih ljudi, tudi Branka. Ker je bil medicinec, so ga dodelili v bolnico. Ko pa so se morali partizani jeseni 1943 pred močno nemško ofenzivo umakniti iz „osvobojenega ozemlja“, so vse ujetnike postrelili. Med njimi je bil tudi Branko.

Vojko je študiral v Padovi. Na univerzi je bilo tudi več Slovencev in Hrvatov, ki so v frančiškanskem samostanu dobili zvezo s p. Cortese-jem. Bil je Hrvat s poitalijančenim priimkom. Delal je za zaveznike in nekateri študentje so zbirali za njega podatke o gibanju nemških čet in te podatke je pater pošiljal zaveznikom. Vohunska mreža je bila najbrž izdana. Nemci so patra zaprli in je bil v tržaškem zaporu umorjen. Italijanska policija pa je zaprla tudi nekaj študentov in tudi Vojka. Italijani so jih kot Jugoslovane obdolžili, da so komunisti, in jih izročili Nemcem. Nemška policija je bila bolj razgledana in je vedela, da če si Jugoslovan, da zato še nisi komunist, vendar jim niso zaupali in so bili zaprti do konca vojne. Vojko je bil skupaj z italijanskimi

Praznovanje bratov Burja ob 40-letnici duhovništva brata Franceljna v Hladnikovem domu v Slovenski vasi 19. 12. 1999

političnimi zaporniki in tam spoznal več po vojni vplivnih italijanskih politikov. Bili so določeni za transport v Nemčijo, a transport je običal zaradi hitrega napredovanja zaveznških čet.

Po končani vojni so zavezniški pozvali vse v Italiji živeče tujce, da se morajo prijaviti. Vojko se je šel prijaviti, pa so ga kot druge pridržali in poslali v zbirno taborišče v bližini Neaplja. Pa je zopet sedel! V enem delu so bili vojni ujetniki Slovenci, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko, precej Hrvatov in nekaj Srbov. V drugem oddelku so bili civilisti istih narodnosti. Sami Yugo. Amerikanci niso imeli pojma o razmerah v domovini teh ljudi in dolgo je trajalo da je Vojko našel ameriškega oficirja, kateremu je mogel razložiti (Vojko je govoril angleško), da on nima najmanjše želje, da se vrne domov. In drugi tudi ne.

Ko so ga spustili, se je na poti v Padovo ustavil v Rimu. Srečal se je s Šentvidčanko gospodično Zakotnikovo, katera ga je v Slovenski pisarni seznanila z begunskim odborom. Veliko teh znancev je potem zopet srečal v Buenos Airesu.

V Padovi je končal študij in l. 1947 doktoriral iz političnih ved.

Argentina je bila prva dežela, ki mu je odprla svoja vrata in zato se je Vojko kmalu odločil zanjo ter tako prispel z ladjo v Buenos Aires v začetku l. 1948. Prva njegova zaposlitev tam je bila pri javnih delih na Ezeizi, kakih 30 km južno od prestolnice. Tam je navezal tesne stike z Milošem Staretom, ko sta paberkovala za oddih v opoldanskih urah v senci nekega ombúja. Ko ga je Vojko obvestil, da se name-rava preseliti v Bariloče, ga je M. Stare takoj zadolžil kot poročevalca za svoj tednik Svobodno Slovenijo. In to je Vojko vršil vestno skozi več kot petdeset let!

Za Bariloče in njih smučarsko središče je Vojko že vedel v Padovi, v Italiji. V Buenos Airesu pa mu je bilo to potrjeno z globoko navdušenostjo ob srečavanju z mladimi begunci, prihajajočimi iz Avstrije, ki pa so imeli sveže novice od argentinskih smučarskih tekmovalcev, katere so srečali v Avstriji. Eden izmed teh mladeničev je bil nato njegov

veliki prijatelj Dinko Bertonecelj. Gibal pa se je v Buenos Airesu Milan Jager, ki se je posvečal prodaji zemljišč, tudi v daljnih Bariločah, katere pa je kar pomenoval kot Argentinska Švica. In nekateri rojaki so po njem pričeli kupovati zemljišča v okolici Laguna el Trébol, skoraj 20 km zahodno od Bariloč. Vojko je šel Bariloče najprej pogledat in se navdušen vrnil v Buenos Aires, tam tudi pisal o njih in se kmalu nato preselil tja za vedno. Ob njegovem prihodu v začetku l. 1949 je že bilo tam sorazmerno precej rojakov, predvsem Primorcev izpred druge svetovne vojne in že nekaj begunskih družin, kot Bavdaževa in Habjanova. Med Primorci je bil tudi sedaj že pokojni gorski vodnik Peter Štrukelj, s katerim je imel veliko skupnega zaradi gorništv.

Nastanil se je, kot mnogo drugih emigrantov, v Kashevi gostilni La Veneta. Prvo zaposlitev pa je dobil v trgovini Raynoff & Caldat kot knjigovodja, skozi približno dvajset let. Nato se je osamosvojil s pisarno na glavni ulici Mitre, za knjigovodstvo, sklepanje pogodb in podobnih storitev. Končno sta pa z Janezom Drajzibnerjem prevzela v last trgovino Aluminé, kjer je potem Vojko spolnil vsa svoja delovna leta do upokojitve.

V Bariločah se je po njegovem prihodu kaj kmalu nabrala družčina približno dveh ducatov mladih slovenskih fantov, ki so skoraj vsi kipeli od navdušenja za gore in smučarstvo. Nekateri od njih so prihajali iz povojnih zaveznških taborišč (n.pr. RAF-a) ter prinesli z seboj ime „Yugos“, kar se je tu nato prikrojilo kot zelo znani „Los Yugo“. Približno istočasno pa je nastala med njimi (neformalna) bratovščina „Šuma“ ljubiteljev gora in končno je postalo oboje neločljivo in kamor, seveda, je tudi Vojko bil vključen. Poleg podvigov v lastni priredbi Šume, so se Vojko in drugi kaj kmalu pridružili Club-u Andino Bariloche, in v tistem sklopu je zabučala mogočna simfonija pohodov na vršace Patagonskih Andov, S. Valentín, Cerro Paine, Cerro Balmaceda, itd., kjer je slovensko ime ostalo zapisano za vedno! Pod Painem, tudi z življenjem prijatelja

Tončka Pangerca! Vojko je povsod soudeležen, če ne drugače, vsaj duhovno... in o vsem tem poročal v Buenos Aires, v tedniku in zbornikih Svobodne Slovenije in v občasni reviji SPD-a Gore.

Šuma naskoči goro Capilla že ob začetku l. 1951 in je tedaj tako prevzeta, da na njenem samem vrhu sta sklene ustanoviti Slovensko planinsko društvo, ki kaj kmalu nato s svojim zgledom spodbudi nekatere Buenosairečane, da ustanove svoj odsek tega društva. Kaj kmalu sodelovanje obeh rodi dva bogata sadova: že v prvem letu je postavljen križ na Capilli; dve leti kasneje pa Planinski stan v Bariloč-

ah, ki postane ob enem zatočišče buenoaireških planincev in središče že kar številnih slovenskih priseljencev. Vojko je soudeležen pri vsem tem in se tam, poleg vsega, z veliko vnemo posveča prosvetnemu delu, ki pa ga bo nadaljeval čisto do konca svojega življenja.

L. 1958 se je poročil z Mileno Lenard, s katero je imel znanje že v predvojni Sloveniji, v Šentvidu. Milena je bila v dobi begunstva učiteljica na Selah na Koroškem in se je od tam preselila v Kanado, kjer jo je dosegel Vojkov klic iz Bariloč. Zakonca so se rodili štirje sinovi. Po svojem prihodu v Bariloče je pa gospa Milena kaj kmalu začela s

Ob postavitvi drugega križa na gori Capilla (2167 m) februarja 1962.

Z leve na desno: Jožko Simčič, Ivan Arnšek, dr. Vojko Arko, dr. Lojze Grzetič, čisto na desni Marko Grzetič, desno pri križu Davorin Jereb, sedi Marko Martelanc.

slovensko dopolnilno osnovno šolo, katero jo nato vodila čez dvajset let.

Slovenska skupnost je rasla in z njo raznolike potrebe. Vojko se je udinjal pri odborih Slovenskega planinskega društva, ni pa nikdar sprejel predsedniškega mesta („raje je delal!“), pisal poročila, pisal knjige. Kar pet jih naštejemo: Dhaulagiri z Dinkom Bertoncljem, Zgodbe z Nahuel Huapija, Ljubezen po pismih (dvajset let kasneje tudi v španskem jeziku), Shaihueque in življenjepis Otto Meilling-a. Poročila je pisal tudi za inozemske revije kot American Alpine Journal in Schweizerischen Stiftung für alpine forschungen. Zasedoval ter zapisoval je dosledno vse izvršene vzpone rojakov ne samo v bariloškem območju, temveč po vsej Patagoniji. L. 1969 je pa ustanovil skupno s Frenkom Jermanom in Antonom Zidarjem srednješolski tečaj, ki je kot samostojen oddelek že dolgo let priključen buenosaireškemu istoi-menskemu tečaju. Na njem je poučeval do lanskega leta vključno. Seveda, preteklo leto sta dijaka višje skupine hodila na pouk k njemu na dom. Zadnja leta je poučeval le zgodovino. Še s prav posebno vnemo tudi zgodovino slovenskega gorništvja in smučarstva v Argentini! In tudi o znamenitih rojakih, kot Janez Benigar v Neuquenu, arhitekt Viktor Sulčič, itd. Prva leta je pa pouče-

val tudi slovensko slovstvo in zemljepis. Spremljal je delo slikarice Bare Remčeve, ki je skozi štiri desetletja prihajala ustvarjat v bariloško poletje.

Domovino Slovenijo je prvič obiskal l. 1963 in nato vsaj še dvakrat, in sicer se je vračal k svoji materi, katero je ob zadnjem obisku v letih 80 tudi pokopal. Z domovino pa je vodil tudi drugačne stike, ko je pošiljal tja poročila o naši gorniški dejavnosti, kljub nerazpoloženju pri tamkajšnjih veljakah za njih priobčevanje in... končno prodir. Najprej je objavil v tržaški Mladiki in veliko kasneje pa v Planinskem vestniku v Sloveniji zgodbo našega gorništvja. Pred nekaj leti je poslal v že samostojno Slovenijo rokopis tozadevnega celostnega pregleda, kateremu se sedaj obeta, da kaj kmalu zagleda beli dan v knjižni obliki.

Za ves trud, napor in ljubezen do naše stvari mu je l. 1995 Slovensko planinsko društvo podelilo naslov častnega predsednika.

Vojko je vedno ljubil zgodovino in ni zato nič čudnega, če se je poglobil do dna v spoznavanje bariloške preteklosti, že od vseh njenih početkov dalje, in do potankosti. In je tako postal eden izmed redkih in najtemeljitejših referentov glede celostne bariloške zgodovine. Zato ga je bilo precej pogosto zaslediti pri razgovorih na radiu, televiziji ali pa

časopisih. Seveda, kadar je bilo primerno, je govoril tudi o naši skupnosti, njenih uspehih, običajih, ob raznih kulturnih prireditvah, itd. Bil je tudi med pobuditelji tako znane Fiesta de las Colectividades (sejem narodnostnih skupnosti), ki se vrši vsako zimo, neprekinjeno že skozi dvajset let. Užival je resnično priznanje in velik ugled pri ljudeh in pri najrazličnejših ustanovah, kot to potrjujejo razna odlikovanja, npr. vojaške gorniške šole, Club-a Andino Bariloche, Club-a Andino Buenos Aires, ipd. Skratka: bil je pristen Bariločan.

Kot upokojenec zadnjih pet let se je še vedno posvečal pisanju in raznim prireditvam; akoravno ga je to vedno več stalo; za večere se je pa že kar nerad podajal od doma, ker mu je tisto že pomenjalo prehud napor. Zaposlil se je za kake tri ure dnevno pri informacijskem uradu pri Club Andino Bariloche, kjer je z sebi lastnim gorniškim navdušenjem pojasnjeval in nudil turistom in izletnikom navodila, zemljevide in vodiče za sprehode in vzpone na bariloškem območju, obenem pa tudi prodal kako svojo knjigo. Seveda, čisto je bilo tam srečati kakega rojaka na prijateljskem klepetu. Pred zadnjim božicem je njegovo mesto ostalo za nekaj dni nezasedeno, kot je sam pozneje razlagal, zaradi nekega „neobičajnega prehla-

da“, katerega je preстал še kar dobro, ter se vrnil na svoje mesto.. za kratek čas. Nekaj dni po novem letu pa je tamkajšnja uradnica povedala, prav občuteno: „Don Arko ya no viene desde el primero de este mes... está muy enfermito“. In res, obležal je za vedno in nastopil dobo težkih bolezenskih preizkušenj in pripravn na odhod, obkrožen od svoje družine - prišel je tudi najmlajši sin iz Kanade, z družino - in prijatelj. Zvečer v četrtek, 9. marca leta 2000, je Vojko nastopil svoj poslednji in dokončni vzpon h Gospodu.

Naslednjo soboto, kar v pogrebno zavodu in ob odprti krsiti, je dušni pastir bariloške skupnosti Branko Jan ob zelo visoki udeležbi imel sv. mašo. Nato pa ga je izredno dolga avtomobilska kolona, Bariločanov in Slovencev, pospremila na Gorniško pokopališče - Cementerio del Montañés - na vznožju severne stene Cerro López-a, katero je bil pokojnik sam ali pa v družbi prijateljev (posebno še Ivana Arnska) v mladih letih preplezal v vseh smereh, kot svojo najljubšo goro. Ob odprtem grobu sta se poslovila od njega prijatelj in bivši predsednik Club-a Andino Bariloche, Vicente Ojeda, in predsednik Slovenskega planinskega društva arh. Andrej Duh, s pesmijo pa priložnostni otroški zbor pod vodstvom Lučke Jerman, roj. Kralj, ob navzočnosti raznih drugih ustanov in vojaštva.

Končno je potrebno še omeniti pokojnikove osebnostne odlike, predvsem kar zadeva njegovo široko razgledanost in odprtost v mnogoterih ozirih. Vedno je bil na tekočem o splošnih dogodkih na domači in svetovni ravni, predvsem pa še v zvezi s smučarstvom in gorništvom, in je to rad posredoval nesebično prijateljem in znancem. Zato je bil tudi publicist in pisatelj. Za delo je bil vedno pripravljen, da je bilo le usmerjeno pozitivno. Rad je podpiral, vzgajal in vodil mlade ljudi, najsibodi na kulturnem ali pa gorniškem področju; in glede slovenstva, vse, kar je šlo za rast in napredek skupnosti (članki, nastopi, razstave, vzdrževanje „picad“ in tako ljubljene Skalce v Catedralskem pogorju, beležen-

Ob tridesetletnici Slovenskega planinskega društva (1981). Vsem rojakom znana „Hiša na ulici Anasagasta“, kjer je že v prvih mesecih 1950. stanovala skupina mladih, samskih Slovencev. Pred njo trije ustanovni člani društva: Blaž Razinger, Milan Godic in dr. Vojko Arko.

je podvigov, itd.). Naravno je bilo torej, da je bil končni referent pri izdelavi diplomske naloge Andreje Mrak na Ljubljanski univerzi o bariloških Slovencih, in za katero je avtorica preteklega februarja prejela Prešernovo priznanje na Filozofski fakulteti, v veliko pokojnikovo vzradoščenje, ko mu je bilo tozadevno obvestilo sporočeno že priklenjenemu na posteljo. Zanimal se je za vse rojake, za njih uspehe in težave; posebno pa še za prišleke, kateri so pri njem vedno našli prijazno besedo ali pa nasvet. Končno je pa treba tudi omeniti njegovo skrb za versko življenje v naši skupnosti, še na poseben način v dobi, ko v Bariločah še ni bilo slovenskega dušnega pastirja, nato pa pri rednem udeleževanju in sodelovanju v okviru našega verskega občestva pod vodstvom Branka Jana.

Pokojnikovo življenje je bilo tako bogato, da ga je težko primerno obseči na nekaj straneh tiska. Naj bo, torej, to le bežen oris njegove, tako polne osebnosti, rojakom v trajen spomin. Želimo mu, naj za vedno počiva v Bogu, vdovi gospe Mileni in sinovom pa izrekamo globoko sožalje!

Stane Žužek

Prelat Ignacij Čretnik umrl v Parizu

V ponedeljek, 10. aprila, je umrl v Parizu duhovnik Ignacij Čretnik. Rojen je bil v Velenju leta 1917, maturiral v Mariboru 1937, bogoslovne študije začel v Mariboru, nadaljeval v Ljubljani in končal v slovenskem begunskem semenišču v Briksnu v Italiji, kjer je bil posvečen leta 1947 in inkardiniran v mariborsko škofijo.

Ko je kmalu po mašniškem posvečenju prevzel mesto slovenskega dušnega pastirja v Franciji s sedežem v Parizu, se je z vsem srcem posvetil rojakom, ki so živeli raztreseni po tej veliki deželi. Ni omejeval svojega dušnopastirskega dela na politične begunce, ki so tako kot on ostali po komunistični revoluciji zunaj meja domovine. Vsak rojak mu je bil drag in vsem je po svojih najboljših močeh posredoval duhovno opo-

ro v domačem jeziku, vsem je bil zgled kristjana, duhovnika in Slovenca.

V letih po vojni je bil Pariz še v večji meri kot kasneje središče političnega dogajanja v Evropi. Razgledani prelat Čretnik si je s svojim nastopom, z duhovito in pogumno bistrostjo kmalu utrl pot med vodilne katoliške pa tudi druge kroge francoskega glavnega mesta. Te zveze je velikodušno posredoval dr. Mihi Kreku in drugim sodelavcem, ki so v prvih povojnih letih snovali skupno s Poljaki in s Čehi srednjeevropsko Zvezo Krščansko demokratičnih strank. Sam ni posegal v politiko, a s svojo energično prisotnostjo je pomagal, da

so laiki iz njegove bližine skrbeli za slovensko prisotnost v evropskih povezavah demokratičnih, krščansko usmerjenih strank in da na njihovih kongresih niso manjkali slovenski delegati.

Leto kasneje, v času ko se je pričela rušiti železna zavesa vzhodnih totalitarizmov, kar je končno privedlo do razpada komunistične Jugoslavije in do slovenske državne samostojnosti, so postale zveze prelata Čretnika spet neprecenljivo dragocene. Ko je dozorel čas za prvo srečanje vodstev Slovenske ljudske stranke iz emigracije in nastajajočih Slovenskih krščanskih demokratov iz domovine, prelat Čretnik ni odklonil sodelovanja. Bil je aktivno prisoten pri njihovih pogovorih v starodavnem samostanu Stams na Tirolskem. Spremljal je tudi delegacijo, ki je nato na povabilo tedanjega predsednika vlade prof. Lojzeta Peterleta po petinštiridesetih letih simbolično prestopila meje svoje domovine.

Zveze, ki jih je v teku let nabral prelat Ignacij Čretnik, so pričele v Evropi odpirati vrata slovenskim demokratičnim politikom. Za svoje delo je dobil morda kdaj kako osebno zahva-

IZ NAŠE

KRONIKE

Na sestanku ZSMŽ v Slovenski hiši 5. aprila je bil pogovor s prelatom Jožetom Škerbecem.

Na Večeru Tineta Debeljaka je pod okriljem SKA v Slovenski hiši v soboto, 8. aprila, predaval o njegovem delu Tine Debeljak ml., tri poezije pa je recitirala Debeljakova vnukinja Andrejka Vombergar Štrfčiček; razstavljene so bile tudi avtorjeve knjige in druge publikacije.

Na mesečnem duhovniškem sestanku v Slovenski hiši

lo, nikoli pa javnega priznanja.

Ko je zaradi teže let moral v pokoj, je odšel v Slovenijo, bival v duhovniškem domu v Mariburo, občasno pa se še vračal v Pariz, kraj njegovega življenjskega dela, kjer se je izčrpal v delu za dušni in telesni blagor razsejanih rojakov in za uveljavljanje slovenskega naroda v svetu. V Parizu je končal svoje življenje in od tam odšel po plačilo h Gospodu, kateremu je vse življenje služil.

Na počiva v miru!

Na letošnjem slovenskem romanju v Lujanu 14. maja: duhovniki pri popoldanski pobožnosti, od leve: prelat Jože Guštin, dr. Jure Rode, Franci Cukjati, diakon Igor Jereb, prelat Jože Škerbec, Toni Bidovec, Jaka Barle in dr. Alojzij Kukovica.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Slovenija ima najmodernejše zapore: v njih ni mesta za zločince.
- Politična linija se ne dá držati z dieto.
- Država - to so oni.
- Prišleka najprej vprašajo, kdaj bo odšel.
- Volja ljudstva se lahko spremeni v nevoljo ljudstva.
- Na uvožene ideologije se plača visoka carina.
- Kratek spomin je pogoj za dolgo kariero.
- Tudi v politiki se prehitava po levi strani.
- Če si načelen, ne boš nikoli postal načelnik.
- Odkar sem se postaral, se mi zdi, da se je svet okrog mene pomladil.
- Marksistični zgodovinarji bodo morali dognati, kolikšne so bile pravzaprav Stalinove zasluge za našo osamosvojitve.
- Pri nas popravljamo krivice tako, da nagrajujemo krivce.
- Zgodovino pozabijo najprej tisti, ki so jo delali.

26. aprila je govoril dr. Lojze Kukovica o delivcih evarhistije in o dogajanju v Medžugorju.

Akademski slikar Milan Volovšek je v soboto, 29. aprila, razstavil v mali dvorani Slovenske hiše 25 olj; uvodne besede je povedal slikar Ivan Bukovec.

V Slomškovem domu je bil v nedeljo, 30. aprila, po maši občni zbor; dosedanji odbor s predsednikom Marjanom J. Lo-

bodo je bil potrjen še za eno leto.

48. misijonska tombolska prireditve s kulturnim in zabavnim programom je bila v nedeljo, 30. aprila, v farni dvorani župnije Marije Kraljice in je kljub slabemu vremenu pritegnila veliko rojakov; številke je izkliceval Lojze Rezelj.

Mladinski nogometni turnir za mladino Vélikega Buenos Airesa je bil 1. maja v Hladnikovem domu v Slovenski vasi.

malo za šalo...

STIKI - Tine: „Kaj pravzaprav dela tvoj oče?“ Janko: „Ima stike s Francozi, Angleži, Amerikanci, Brazilci in z mnogimi drugimi.“ - „Potem pa veliko potuje po svetu!“ - „Kje pa! Prenaša jim prtljago na letališču!“

STVARJENJE - „No, ponovimo, Marta, kako je Bog ustvaril človeka!“ pravi katehet pri verouku. „Najprej je ustvaril moža, Adama, nato pa je rekel: 'Naredimo nekaj boljšega!' In je ustvaril nas, žene.“

KOKOŠ - „Katera žival je najbolj koristna?“ vpraša učiteljica v tretjem razredu. „Kokoš.“ - „Kako kokoš, zakaj?“ - „Zato, ker jo lahko jemo pred rojstvom in po smrti.“

JE NI POZNAL - „Kako je bilo ime Abrahamovi ženi, Damijan?“ - „Ne vem, gospod, jaz sem začel hoditi k verouku, ko je bila svatba v Kani Galilejski.“

DOMAČA NALOGA - „Tomaž, kdo ti je napisal domačo nalogo?“ - „Ne vem, gospodična, „včeraj sem šel zgodaj spat.“

SPORI V HIŠI - „Da ne bo

spet prišlo do kakih izgredov, morate biti malo bolj popustljivi do svojega moža.“ - „Saj jaz vedno popuščam. Ker pa on nikoli, me to tako razjezi, da tudi jaz ne popustim.“

POTOVANJE - „Gospod doktor, ali ne bi bilo bolje za mojega moža, da greva na potovanje?“ - „Seveda, vsak zase in vsak v drugo smer.“

NEKJE - „Zdi se mi, da sem vas nekje že videl.“ - „Ne spominjam se, da bi bil kdaj tam.“

PRI ADVOKATU - „Prosim, koliko zaračunate za vprašanje?“ - „Za vprašanje nič, plačate samo odgovor.“

ANGEL - „Marko, nocoj je prišel angel in ti je prinesel sestrico. Ali jo hočeš videti?“ reče oče sinku. „Ne, jaz bi raje videl angela,“ odvrne sinko.

PRIDIGA - Maksi je mašni strežnik. Ko pride v nedeljo od maše, ga oče vpraša: „No, kaj je danes župnik pridigal?“ Maksi: „Rekel je, naj starši ne sprašujejo o tem svojih otrok, ampak naj raje sami pridejo v cerkev.“

KJE JE KAJ

<i>Spomin in pozaba - Franci Markež</i>	129
<i>Čas mučencev - Justin Stanovnik ..</i>	130
<i>Slovenija dobila tri nove škofe</i>	132
<i>Tretja fatimska skrivnost: atentat na papeža</i>	132
<i>Dali so vse, kar so imeli - svoje življenje - Jože Bernik</i>	133
<i>„Tako sem padel v jamo živ“ - Iz knjige Alojza Rebule</i>	136
<i>Deseta pomlad - Drago Ocvirk</i>	138
<i>Dr. Andrej Bajuk predsednik vlade RS</i>	139
<i>Čestitke delegata Slov. dušnega</i>	

<i>pastirstva dr. Bajuku</i>	139
<i>Država nam je bila izmoljena - Slovenski svet - Alojz Rebula</i>	140
<i>10-letnica skavtov v Sloveniji</i>	140
<i>Papež Janez Pavel II. javno obžaloval napake sinov Cerkve</i>	141
<i>Osamljeni glas Pija XII.</i>	142
<i>20-letnica škofovskega posvečenja dr. Šuštarja</i>	143
<i>Bogoslužni koledar v juniju</i>	144
<i>Rad bi zaupal še eno skrivnost Vladimir Kos</i>	144
<i>Prazniki v juniju</i>	145
<i>Resnice Svete Trojice - France Rozman</i>	146
<i>Vrnitev k Očetu -</i>	

<i>Wilhelm Hünermann</i>	147
<i>Nadškof Rode v Mariboru o Cerkvi, šoli, državi in odnosu do življenja</i>	148
<i>Slovenija danes - Branko Rozman</i>	149
<i>Kaj pa vest? - Božidar Fink</i>	152
<i>Narod, ki ne pozna svoje preteklosti, je obsojen, da jo bo ponovil - Jani Ravenko</i>	153
<i>Pogovori ob kavi - Zapisuje Srečko Jug</i>	154
<i>Ježiki - Nadislava Laharnar</i>	154
<i>40 let mašništva p. Franceljna Burje OFM</i>	155
<i>Odšla sta</i>	156
<i>Iz naše kronike</i>	151, 152, 156, 159 160

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intellectual N° 90.877 - Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

**Desno
in spodaj:**
Nastopi na
40. obletnici
Slovenskega
doma
v Carapachayu.

Od zgoraj in od leve:

1. Slovo od ge. Ivanke Puhek, skozi 35 let zveste sodelavke učiteljstva in knjižničarke Balantičeve šole v San Justu.
2. Člani komisije Državnega zbora RS za odnose s Slovenci po svetu 1. aprila tudi v Prešernovi šoli v Castelarju.
3. Razstava ročnih del s počitniških dni v Našem domu v San Justu. *Foto: Marko Vombergar*
4. Blagoslov velikonočnih jedil na veliko soboto v Hurlinghamu. *Foto: Marjan Šušteršič*
5. Na praznik 1. maja so se v Slovenski vasi pomerili v nogometu člani SFZ iz buenosaireskih predmestij. *Foto: Marko Vombergar*

Od zgoraj in od leve

1. Sv. maša v čast Svetemu Duhu
12. marca na začetni prireditvi Slovenskih dopolnilnih osnovnih sobotnih šol v Slovenski hiši.
2. Skozi dolgo vrsto let - do lani - je Albert Malovrh pripravljaval vs. potrebno za „sanjuši oltar“ za slovensko procesijo sv. Rašnjege telesa v farnem parku Marije Pomočnice v Ramos Mejiji.
- V spomin na njegovo zadnje pripravljane oltarja in na njegovo požrtvovalnost
3. in 4. Praznovanje velike noči in akademija v Našem domu v San Justu z odrsko scenerijo Toneta Oblaka.
5. Slovenski romarji v nedeljo, 14. maja, v lujanski baziliki.
6. Zaradi dežja je bila procesija znotraj cerkve. Za križem, zastavami ter bandero Svetogorske Kraljice so šli šolski otroci, fantje s kipom lujanske Device, narodne noše, podobne Marije Pomagaj, ministranti in duhovščina. Drugi so ostali na svojih mestih
7. Med petimi litanijami Matere Božje pri popoldanski pobožnosti v Lujanu.

Foto: Marko Vombergar

Correio Argentino
 Tuc. 7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Corporación, creada e impresa en Talleres Gráficos VUKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAL Buenos Aires - Argentina